

AZORKA

URAZ ÇALIK

GÜNCE

DİJİTAL KİTAPLAR

Azorka

Uraz alıık

Günce

DİJİTAL KİTAPLAR

Kitaplar Özgürlük İster!

Temmuz 2025

Dijital Kitaplar

bilgi@diigitalkitaplar.net

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında yazılı izin olmaksızın diigitalkitaplar.net haricindeki bir internet sitesinde yayınlanamaz ve basılı hale getirilemez.
Ticari mal değildir; satılamaz.

Yayın Yönetmeni: Emrah Polat

Editör: Ömer Turan

Kapak Tasarımı: Kupür Creative

Sayfa Tasarımı: Esranur Gelbal

Uraz alıık, 9 Mart 1981’de Polatlı’da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini burada tamamladıktan sonra, lise eğitimi ni Polatlı Anadolu Lisesi’nde bitirdi. 1999–2003 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nde lisans öğrenimini tamamladı. Halen Anadolu Üniversitesi’nde Tarih Anabilim Dalı’nda yüksek lisans çalışmalarını sürdürmekte.

2003–2016 yılları arasında Polatlı Ticaret Borsası’n-da tarım ve ticaret alanlarında çalıştı. 2016’dan itibaren SitePlus Güvenlik Hizmetleri bünyesinde özel güvenlik görevlisi olarak görev yapmaktadır.

Evli olan Uraz alıık, edebiyat ve tarihle yakından ilgilenmektedir.

02 Mart 2015

“Beyoğlu’nda beş sene önce bir apartman boşluğunda cesedi bulunan Nazlı Sinem Erköseoglu’yla ilgili mahkemenin verdiği gerekçeli karar:

“Bir erkeğe duygusal yakınlık kuran, onunla ilişkisini ilerletmek isteyen, ancak isteği kabul edilmeyen, o gece duygusal yakınlık kurup gece evine giden, cinsellik yaşayan, erkek ev sahibinin sızmasına rağmen uyumayan mağdurenin NE YAPTIĞINI TESPİT ETMEK MÜMKÜN DEĞİLDİR.” (*Milliyet Gazetesi*, 28 Şubat 2015 Cumartesi, 14. Sayfa)

Bu, kesinkes

Bir

Şiirdir.

Uyumayan mağdure, uyuyan güzel gibi!

İşte biz o gün tükeneceğiz.

Bir türlü tükenemiyorduk. 15.847 adet nefesiniz kaldı! Bu nefesi %15 günlük faizle bir Yahudi’ye satıyorum. Yahudi, “Malı görmeden benden mangır çalışmaz” deyince iş bozuluyor, zaten bu pazarlık esnasında sermayem %0.007 James Bond gibi tüyüyor. 15.767’ye düştük. Burnunu ve ağzını tıka!

Bir ağustos günü Bağdat Çarşısı'nda buz satan
çığırtkan:

“Sermayesi her dakika tükenen bu zavallıya yardım edin!”

Unutulan kült romanda, çölde geberen adam. İşte, sigaranın izmariti gibiyim, oysa başlangıçta hiç içilmemiş bir şeylerdim, çift sarmalı bir Lucky Strike. (*P. Bowles, Esirgeyen Gökyüzü*)

Umutsuzlar parkında, geyikleri emzirdim. Parmaklarımdan irin ve otuz bir dölü!

Oyunun sonunda

Amiral değil

Ben battım.

Buzdolabının gece zangırdamaları, yenilen bütün akşam yemeklerine Anglo-Sakson bir ağıttı. Kırmızı bir Pall-Mall paketi kadar kanlı bir ihtilalciydim. Bunu yazarken mavi bir Chesterfield paketine bakıyordum. Şiir yıllıklarındaki poetik makaleler kadar zavallıcaydım. Atlarla sahilde, bu ancak romantik filmlerde olur. Polatlı'daki ve Eskişehir'deki yılki atları burunlarından solur ve bir Rus arabacısının kırbacı olmadan hareket edemez, acı çekemezler.

Cümlelerimin devrik lideriyim!

Lideriyim devrik cümlelerimin!

Güzel bir buluş!

En iyi kurgu dalında, iki pansiyon yarım gecelik.

Atlara su veriyorum derken şarkıcı kızlar, atlar
adamların dizlerine.

Sonra ceplerini yoklarlar.

Ceplerimde yokum!

Uzak ışıklar, gecenin içinde parlar.

Mezar kazıcımın cep feneri.

03 Mart 2015 Salı

Hayatımın her evresinde, birkaç berbat kitapla boğuşmam gerekli oluveriyordu, zorunlu, mecburi... Şimdiki kitabım (demek ki hayatımın bir evresindeyim, belki de kısa devresindeyim); Jean Jacques Rousseau'nun "Emile" kitabının orijinal baskısı: 758 sayfa. Güzel romanlar da çeviren Yaşar Avunç herhalde parasızlıktan bu kitaba mecbur kılınmış.

Elbette, elime iğrenç bir plan da tutuşturdular. "Kitap ve makale eleştiri yazısı planı." İsmi bile ür-kütücü. (*Prof. Dr. Saadettin Turan. Ağustos 2006, Eskişehir*)

Aynı gün

Emile denen iğrenç kitapla ilgili çalışmalarımız devam ediyor. Kitabın dili (akademik/popüler) nasıldır?

Bir semenderin dili gibidir, Zülfikar'ın ucu gibi çatallıdır. Jean Jacques Rousseau hakkında ben de Dostoyevski gibi düşünüyorum. Hımm! Demek burada da o saralı pezevengi buldun, aferin!

“J. J. Rousseau, J. J. Rousseau!.. Sizin J. J. Rousseau bu çeşit konulara dil uzatmamalıydı: Öz yavrularını terk eden Jean Jacques Rousseau, eğitim konularında bir otorite sayılamaz Madam, hakkı yok bundan söz etmeye! Jean Jacques Rousseau, kötü bir adamdır, Madam.” (*Netoçka Nezvanova, Varlık Yayınları, 1991. İstanbul. Çeviren: Nihal Yalaza Taluy, s. 89*)

748 sayfa boyunca *Emile*’in eline bir balta alarak önce Rousseau’yu, sonra yazılan sayfaları, sonra da elbette kendini parçalamasını bekledimse de bunların hiçbirisi olmadı. Karanlık gecemi Zavallı Necdet bile aydınlatamıyordu. Zamanımın neresinde olduğumu bile bilmiyordum. Kafama vuran tokmaksa; onu sımsıkı tutan niye benim parmaklarımdı? Tam bir budalayım! Süzme bir malım, hatta bir mal değneğiyim, o bile değilim.

Benim dürttüğüm koyunlar, ancak cehennemdekilerin irinli besinlerine dönüşür. Asla ayılayacak baygınlardanım. *Karamazov*lardaki cinlenmiş domuzlar, uçurumdan atlayan.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın kaynaştırma kılavuzunu okuduğumda bir budala olduğumu tescilledim.

Basit hareketlerde yaşlılarından gerilik gösterirler. Zaman kavramları geç ve güç gelişir (benimki hiçbir zaman gelişemedi, Tanpınar’ın “Zaman Kırıntıları” şiiriyle, Teoman’ın “Aşk Kırıntıları” şarkısını...).

Kazandıkları bilgileri transfer edemezler. Kolayca yorulurlar, bir işi sonuna kadar sürdüremezler (bu yüzden hayata başladığımdan bu yana, sonuna kadar sürdüremeyeceğime inanmışımdır. İntihara başlasam onu da sürdüremem).

Gördükleri, duydukları ve öğrendikleri şeyleri çabuk unuturlar (hatıraların, zihnimce yok edili-vermeleri).

İlgileri kısa sürelidir, yakın şeylere ilgi duyarlar, uzak gelecekle ilgilenmezler (hep pipimle oynarım, sonra sıkılırım, sonra yine oynarım. Yolda, ileriye bakamam, tren vagonunun camına yapışmış sineği izlerim).

Algıları, kavramları, tepkileri basittir (çişim gelince tuvalete giderim. Budala gibi sırtırım, aynalara ve başka suratlara).

Kendi kendilerine bir işe başlama ve devam ettirme arzusu duymazlar (yaşamayı kim başlattı? Devam ettirme arzusu duymuyorum).

Duygu ve düşünceleri ifade etmede, birçok duygusal bozukluklar gösterirler. Konuşmalarında ses bozuklukları vardır. Kelime hazineleri azdır. Okuduklarını anlamakta zorluk çekerler.

Evet, bu benim işte! Hey! Kendimi tekrar buldum, sonra gazetelere baktım.

“Kurşun izinden trigonometrik hesaplar yapılarak sinüs, kosinüs, tanjant, kotanjant hesaplamala-

rı yapılarak katil bulundu.” (*Star Gazetesi*, 2 Mart 2015, s. 9)

Kurşunun, maktulün göğsünde yepyeni bir hayat...

Veya

Hayalet...

Kurşunun matematiği:

Önce kurşunu öptüm, sonra onu, o’nun göğsüne gönderdim.

Sevgilimin kalbini parçaladım.

Matematik hesaplamalarla.

Gittiğim şehirlerde, nehirler ceset taşırdı.

“Göğsünün altında, tek bir bıçak darbesi tespit edilen 30–35 yaşlarındaki kadının cansız bedeni, öğle saatlerinde Porsuk Çayı’nda sürüklenirken görüldü.” (*Aynı gazete*)

Ben, o bedeni görmüştüm. Canlı bedeni mi, cansız bedeni mi?

Hatırlamıyorum.

Okuduğumu da kesinlikle anlamıyorum.

Bu Porsuk Çayı’nın kıyısında, 2003’te de buradaydım sanırım, derken o cesedi o zaman da görmüştüm, o nesneyi.

Önce ne olduğunu hatırlamaya çalıştım, o ise sürükleniyordu.

“Ah, Ophelia! Beni aramak için mi buradasın?”

Oysa sürüklenen ceset kot pantolonluydu.

Sonra gazete aldım.

05 Mart 2015

“Yazdıklarımın tek bir satırını bile değiştirmeyeceğime dair sessiz bir anlaşmaya vardım kendimle. Turgenyev’in kusursuzluğunun yanına Dostoyevski’nin kusursuzluğunu koyarım. (Ebedi Koca’dan daha kusursuzu var mı ki?) Karşımızda, öyleyse, iki farklı ortamda iki farklı kusursuzluk var; ama Van Gogh’un mektuplarındaki kusursuzluk, ikisini de aşar. Bireyin sanat üzerindeki zaferidir.” (s. 19)

Turgenyev’in piyano sahnelerine koca bir taş.

“Bütün bunlardan sonra Schumann çaldı benim için –Schumann, o salya sümük, aşırı duygusal, Alman orospu çocuğu!” (s. 31)

“Kafasında bir fikir çakar çakmaz sorgulamaya başlıyor; Dostoyevski’nin aynı fikri bir yerde kullandığını anımsıyor ya da Hamsun’un veya başka birinin. Onlardan daha iyi olmak istediğimi söylemiyorum, ama farklı olmak istiyorum, diye izah ediyor.” (s. 126)

“Geçmişe ait her şey denize dökölmüş gibi; anılarım var, ama imgeler canlılıklarını yitirmiş; za-

man tarafından kemirilmiş bataklık mumyaları gibi soluk ve dağınıklar.” (s. 143)

“Benim zavallı varlığım bir yerde sona ermiş sanki. Tam olarak nerede? Kestiremiyorum.” (s. 143)

“Matisse’in yarattığı dünyanın eşiğinde dururken, Proust’a –ancak sesin ve duyguların simyasına hassas olanların başarabileceği biçimde– yaşamın olumsuz gerçekliğini sanatın özlü ve önemli hatlarına çevirme olanağı tanıyan aydınlanmanın gücünü hissettim yeniden; sadece Proust gibi, sesin ve duyguların simyasına hassas olanlara özgüdür bu çarpık yaşam görüşü.” (s. 152)

“Çatlağın gözlerine kadar girmek istiyorum; şaşılaştırmak istiyorum onları, o canım, çılgın, metalürjik gözleri. Gözler şaşı olduğunda, Dostoyevski’nin sözlerini duyacağım yine; sayfalar dolusu söz yuvarlanıp akacak; ince gözlemlerle dolu, sefaletin bütün çağrışımlarıyla bir org notası gibi yükselen delice bir bakış içe –ta ki yıldızların verimli tohumlarını taşıyan parlak, köreltici, yakıcı ışıktan başka bir şey kalmayana dek. Kökleri kıyıda yatan sanatın hikâyesi.” (s. 226)

Ve Henry Miller’den bir Rimbaud cehennemi:

“Lanetliyizdir belki de. Hiçbirimiz için umut olmayabilir. Öyle olsa bile kan dondurucu, acılı bir çılgılık atalım hiç değilse; bir karşı koyma, bir savaş çılgılığı...

Biyografilerin, tarihçilerin, kütüphanelerin ve müzelerin canı cehenneme! Ölüler yesin ölüleri! Biz yaşayanlar, kraterin kenarında dans edelim; ölümden önce son dansınız ama dans!” (s. 234)

Henry Miller, bu romanında özellikle bir Fransız taşrasını betimlerken olağandışı gerçekçi ve güzeldi. Tümüyle, her tümcesiyle ve yine durmadan Dostoyevski’den bahseder.

“Stavrogin’i düşündüğümde, örneğin, yüksek bir yerde durmuş, bize yırtık bağırsaklarını fırlatan kutsal bir canavar geliyor gözümün önüne. Ecinniler’de yer sarsılır: Hayalperest birinin başına gelen bir felaket değil, insanlığın büyük bir bölümünün gömüldüğü, sonsuza dek yok olduğu bir musibettir bu. Stavrogin, Dostoyevski’ydi; Dostoyevski ise insanı felç eden ya da zirvelere yönlendiren bütün çelişkilerin toplamı. Göremeyeceği kadar aşağılık bir dünya, tırmanamayacağı yükseklikte bir yer yoktu. Bütün yelpazeyi kapsadı: Uçurumun dibinden, uzaydaki yıldızlara kadar. Yazık ki onun gibi, gizemin tam göbeğinde oturan parıltısıyla, bizim için karanlığın derinliğini ve yoğunluğunu aydınlatacak biri daha gelmeyecek.” (s. 232)

“İsteri sözcüklerini, dizanteri gibi akarak, ruhun bütün hastalıklı simgelerini yansıtan cümleleri severim.” (s. 234)

Peki, Mr. Miller, bu cümleleri neye borçluyuz?

“Zaman zaman patlayan, bizi yaralayan ve içimizi dağlayan; bizden iniltir, gözyaşları ve ilençler koparan sayfalar okuyorsak, bilin ki bu sayfalar, sırtı duvara dayalı, tek savunması sözcükler olan biri tarafından yazılmıştır: Sözcükler, dünyanın yalancı ve ezici ağırlığından, yüreksizlerin kişilik mucizesini çökertmek için yarattığı işkence aletleri ve çarklardan her zaman daha güçlüdür.” (s. 226)

Teşekkürler, Bay Miller. Bira gibisiniz.

(*Alıntılar için bkz.: Sexus, Telos Yayınları*)

Geri zekâlı gibiyim. Yaptığım alıntı arka kapakla aynı görünüyor. Peki, arka kapakla mutabakatımız sürsün o vakit.

Ve Henry Miller, yaşam adı da verilen kaosa dair yazılmış en güçlü metinlerden biriyle; yeraltı baharlarının peşinde.

Hımmm! Etkileyici bir arka kapak yazısı. Kamyon arkası yazısı gibi...

Ve Miller, cehenneme dair bir şeyler de keşfetmiş, seküler bir cehennem...

“O günden bu yana her kaçığın Paris’te er ya da geç keşfettiği bir şeyi keşfettim: Cehennem azabı çekecek olanlar, kendilerine uygun cehennemi ısmarlayamıyordu.”

Avi Pardo’nun yazdığına göre ise;

Miller, etkilendiği tüm yazarlarla bağını kopartarak özgün sesini bulduğunu ve bir tür “umut-

suzluk” yüzünden yazar olduğunu söyler. Her şeye rağmen, hatta kim ne derse desin –Miller’i basit bir yazar olarak gören taife– Henry Miller, benim yazarımdır. Gerçek bir cehennemi düşünmeye cüret bile edemeyenlerden. Yazınsal sıkıntımız hemen hemen onunla aynıdır: Dostoyevski, Walt Whitman, Rimbaud’a olan obsesif tavrımız.

(*Yengeç Dönencesi, Tropic of Cancer, Henry Miller, Siren Yayıncılık, İstanbul 2014, 5. Baskı. Çeviren: Avi Pardo*)

Hey, profesörler! Kitap ve makale analizi için sorduğunuz on soruyu sorsanıza! Yengeç Dönencesi’ne sorun o soruları. O hâlde gece ve şiiirde buluşacağım kendimle. Ne kadar basitsin, bir o kadar da zavallısın.

Şiir ve sıradan gecemiz.

Umutsuzluk ve kanımın sesi.

Beynimizde “snops”lar dünyayı kırk dört kere çevreleyebilir, eğer yan yana gelirlerse.

Dünyayı gezmeye başladı beynim.

Suriye’de bir bebeğin kafatasının parçalandığını görünce hemencecik geri döndü.

Hümanist yaklaşım.

William S. Burroughs’un kehanetleri.

Parçalanan, ufalanan bebek kafatasları. Arabölge’de, Nova Ekspresi’nde.

O hâlde, yine ihtiyar kadın Türk şairleri.

“B y k harfli yanıtlar.
İ imizdeki iblisin a ka sordu u soru.
En b y k harflerle yazılmalıymı .
Hayatın kıyısında  alan m zi e.

Derin vadisinde, gidilmi  bir gecenin.
S rg n bir gecenin,  ingene bir gecenin.
İki y z  de yalnızlık olabilirmi .

En yakın kıyılarda bo ulan bir gemide.
H l  a kı  alarken orkestra.
Bir aysberg gecesiymi  ellerin.

Gece, renkli bir a acın iki yapra ı.
Ba ı larmı  ay d  eli vadisine a ların.
Tek ki ilik aldanı ın su suzlu unu.

B y k harfli sorularmı  her zaman
K   k harflerle yakılan bir kalbin unuttu u.”
(Ayten Mutlu (1952),  iir Saati, 12. Sayı)

—Fikret Demira   in—
Fikret Demira ?
Sulu sepken T rk filmlerinin prod kt r  olmalı.
Bir teyze daha var, emekli noter k tibisi olmalı.

“Ey, dünden bugüne taşınmış!
Eşsiz kederiyle kabul gören geçmiş.
Yazdım, harf harf yazdım yeryüzünün kalbine,
Acıdı kalbim.”

(*Varlık*, 1241. Sayı, Oya Uysal. D.T: 1952)

Bir şiir, adı: Emzirdiğim Semender.

“Kalpteki siyah nokta.
Yarım kaldım.
Hayat, beni almadan gitti.

Beden, ruhun kabriymiş.
Denizin koştuğu bir hayal gibiyim.
Malulen şair.
Ne zaman diner ruhumdaki sağanak.
Ki ölüme yetişebileyim.

Gölge, aslımdır.
Öğrendim.

Kana alerjisi olan bir vampir gibi.
Yalnızlık, açlıktır.

Aynanın bağırdığı bu ben miyim?
Ben miyim, geceleri bir telaşa sarılan?
Sabahı yatsı bildim, hayat ne uzun.
Ne uzun, senden artakalan,

Birkaç fotoğraf, birkaç yalan.”

(*Orhan Göksele, Sincan İstasyonu, 49. Sayı*)

- Ruhum, kırlangıçlar gidiyor.

- Hayır, bir kırlangıç ölüyor, saçlarının dibinde.

(*Zeynep Köylü*)

Bu alıntıların hepsini...

Gece üstüme kustu, alın şu piçinizi!

06 Mart 2015

Mesela, 2011’de yayımlanan şiir kitapları ve şiire dair kitaplar: 510 adet. Yaşasın! Ölü doğan bölmesi açıldı hastanemizde!

Mesela:

Taylan Koryürek, “Rüzgârın Teninde Keman Sesleri”, Sone Yayınları.

Zehra Betül, “Kanatlarım Kendime Doğru”, Zimba Kitap.

Serkan Türk, “İçimiz Çölse Biri Geçmiştir”, Serander Yayınları.

Özlem Dertsiz, “Faili Mecnun”, Zimba Kitap.

Ömer Turan, “Kedi Güzü”, Kanguru Yayınları.

Erman Bazo, “Beni Göğsüne Düş”, Kurgu Yayınları.

Erol Özyiğit, “Çalışılmış Yalnızlık”, Dönence Yayınları.

Şiir yazılarını saymıyoruz. Onlar zaten ölümcül olurlar. Bu 513 kitaptan hangilerini okudunuz?

Andrey Beliy, “Senfoniler”, YKY.

Şiir Perilerine: “İngiliz Romantik Şiirinden Seçmeler”, YKY.

Türk şiirine yabancı mısınız? Hayır!

Küçük İskender, “Bu Defa Çok Fena”, Sel Yayıncılık.

Bu cehennemde vıcık vıcık yanın şairler, antoloji hazırlayıcıları, poetik tartışmacılar... Andrey Beliy’in “Senfonileri” hakkında şunları yazmışlar:

“Beliy’in ‘Senfonileri’, müzik kurallarına göre yazılmış, şiirsel bir düzyazı.” Ve yine şiirlerden alıntılarla bezedikleri poetik makaleler.

“O kadar şey geçti ki gözlerimizin önünden
Sonunda hiçbir şey göremez olduk.” (Seferis)

Ölümlere Dair

Bu kitabın en çok beğendiğim sayfalarını içeriyor. 1936 Kütahya doğumlu Ruşen Hakkı, Özgür Kocaeli Gazetesi’ndeki yazılarında edebiyatın nabzını tutan bir sosyalist gerçekçi edebiyatçı. Bu tür canlıların yaşadığını değil, öldüğünü duyarız. Ruşen Hakkı’nın en meşhur şiir kitabı: Balkonda Akşamüstü’dür.

1931 doğumlu, Giresunlu öğretmen ve şair Özcan Yalım’ı da yitirdik. En meşhur kitabı: Aramıza Gül Girdi (1982).

Yitirdiklerimizden biri de 1960’ta Eskişehir’de doğan Necmi Selamet. Selamet’in araştırma kitabı: Nazım Hikmet ve Makineleşmek.

1943'te Niğde'de doğan Zühtü Bayar'ı yitirmenin acısını... Zühtü Bayar'ın en önemli çalışması: Nazım Hikmet'in Oyun Yazarlığı isimli kitabıdır.

1949'da Kars'ta doğan Fahrettin Demir de öldü. İlmekler adlı kitabında şiir, roman ve öykü üzerine eleştirel düşüncelerini...

Bunlar, bu taşralı ölümler, bu taşralı sosyalist ölümler.

Taşralı sosyalist, umutsuz ölümler.

Herhalde bir benzerlik var aranızda.

Ortak noktamız.

Yitip gidecek olmamız.

Ve

Zavallılığımız.

Bunları Pamuk, Kar romanında anlattı, bütün gerçekliğiyle. Selim Temo'nun makalesi ise şöyle: "Taşrada Ölü Şairler." Dergi isimleri bile yüksek hayal gücüyle donanmış:

Kurşun Kalem, Deliler Teknesi, Cin Ayşe, Az Edebiyat, Adı Yok, Spleen, Hayat Bilgisi, Kasaba Sanat.

Hepimiz, taşrada ölümü soluyup usulca, azgın adamları sinirlendirmeden, ölüme soyunup...

10 Mart 2015, Salı

Tümcelerim günceme saldırdı.
Harfler yaralandı, her iki tarafta da ağır zayıyat.
İç savaş, kanama.
Beni sikti sikti, bebeler doğunca kaçıp gitti.
Rousseaucu bir eğitim anlayışı!
Yazdıklarım, aksiyon filmlerindeki şelaleler.
Akıyor, sonra birden kahraman!
Hey! Burada kahraman yok.
Gecenin kanını alkolle yıkadık.
Uçakları alkolle yıkadılar ki buz tutmasın.
Fırçalar kovadaki rakıya batırıldı; sarhoş uçak,
Rimbaudcu bir yaklaşım. (Bkz: *Pipinize veya Rimbaud, Sarhoş Gemi*).

Yazdıklarım yok oluyordu, harfler defterdeydi ama silinmiyordu, ama işte yok.

“Uyarıcılardan sadece dikkat edilen, bireyin beklentilerine, amaçlarına uygun olan az sayıdaki uyarıcı seçilerek kısa süreli belleğe gönderilir. DİĞERLERİ DUYGUSAL KAYITTAN YOK OLUR.”

Yok olur, silinir.

Buldozerlerle ezilen mezarlıktaki çiçekler.

Peki ama nereye gidebilir?

“...aralıksız ve monoton bir biçimde üst üste... Bireyin dikkat ve algı alanına giremediğinden kısa süreli belleğe aktarılmadan kaybolur.” (*Eğitim Bilimine Giriş*, Prof. Dr. Mehmet Şişman, Ankara, 2014)

Nereye kayboldu 1999 yılının eylül ayının 18. gününün saat 16.00’sı? Yok oldu, şelale gibi; arkasında kötü adamlar nehre karıştı. Hortlaklar bayramında kapınızı çalacak.

Happy Halloween!

Oyulmuş kabak, hatıralar!

I will return!

“Beden zaten çürümeye, garip kokular salmaya başlamıştır. Metaforik olarak da değil sadece; atmosferdeki grilik, bu griliği destekleyen sinematografinin ve apotik oyunculuğun da etkisiyle filmin karakterine ve havasına siner, her yeri kaplar.

Bu Gotik Hollywood’un sakinleri artık falanca aktör ya da aktris değil, Gotik bir evrenin sakiniydiler.

Cronenberg’in başardığı ise bu yaratıkları garabetin romantizminden tamamen sıyırmak, böylece Cronenbergvari bir tuhaf, beton grisi minimalist bir âlemin üyeleri yapmaktır.” (*Fatih Özgüven*)

Maps to the Stars, David Cronenberg’in son filmi.

Bütün büyük sanatçılar gibi, hep bir sıkıntının peşinde.

Onun sıkıntısı, yaradaki kurtçuklar gibi, nerede bir yara, orada bitiverir.

Kendi yarasının kurdu, larvası.

Cronenberg'in sıkıntısı da buradadır. Nerededir?

Durmadan bir iğrençliğin, bir iğrençliğe dönüşümün somutlaştırılması, beden bulması veya bedenini dönüştürmeye çalışması bedenine. Ana tema budur Cronenberg'de.

Ruh da bir biçemdir, bedendir, vardır ve var olan varlıktır.

O çirkinleşmez, iğrençleşmez; başka bir şeye dönüşmeksizin başka bir şey olur ama aslında hâlâ o şeydir.

Bütün bunların hepsi Aristoteles'in Metafizik kitabının 5. bölümünde (5. kitaptır, 5. bölüm) uzunca yazar.

Bir bozukluk, anlatım veya anlatamama.

Hatıralarda bedendir, çürür.

Onun ruhsal operasyonlarının da filmleri vardır, bir nevi radyoloji uzmanı.

Son dönem filmlerden Cosmopolis'te kapitalist bir tuhaf evren şeması çizer ama bu klasik kapitalist değil; belki postmodern bir kapital imparatorluğun zihinsel çürüme-diriliş şemasıdır.

Maps to the Stars gibi çürük yıldızlar, belki aslında hep öyleydiler; çürüdükçe yaldızları döküleceğine daha bir parladı.

Ruhsal haritalar umurumda değil.

Umur Bey?
İlk Türk denizatıdır, K. İskender'in denizatları.
Bu yazıyı yazan kalemin üzerinde "köşeli kalem"
yazıyor.

Boks ringinin köşesi, dağılmış harfler mi? Sura-
tım mı?

Ataol Behramoğlu

"Hayrettin ıssız kasabalarda
Posta memurluğu etti.
İçinde hep
Bir şeyler kabarak,
Kitaplar okudu.
Sonunda küçük bir kasabaya tıklamak yine
Olup olacağı,
Karısıyla hır gür
Babasının ölümü
Vesaire
Dünyanın merkezine
İniyorum sanarak
İnerken şehrin ortasındaki bayırdan
Tanıdık yüzler
Her yerde.
Herkes bir dünya taşıyor,
Ceketinin altında."

(*Yolculuk, Özlem, Cesaret ve Kavga Şiirleri, Cem
Yayınevi, İstanbul, 1974*)

“Sonunda küçük kasabaya tıklamak yine.”

Sen de küçük bir mezara tıklacaksın, Behramoğlu.
Cümleler. Köpekler havladı.

Hastanenin beyaz ışıkları, koridorda hemşireler
sabaha yakın ölecek hastalara gülümsedi.

Temizlik şirketi elemanları iddia oynamak için
hangi odadaki hastanın “mort” olacağına iddiaya
girdi.

“305 ölürse Feyenoord bu maçı alır.”

Paspaslar, ışığın çiğ etine dönüştü.

Floresanın ince vızıltısı, kasaba okulunun kel
kafasında parladı.

Hem prostat hem fıtık hem de kanserli – hatıralar.
Kızım gelecekti.

Hemşire: “Kimse gelmedi ama belki kızın da
gelmez.”

Anlatımım da bozulmuş.

Ben hemşireyim, parmağımı dudağına: SUS!

Çok fazla Burroughs ve K. İskender okudun, ka-
nına girdiler, cümlelerin arabölgede yok olacak.

Gözlerin Cronenberg’den zehirlendi.

“Asılan çocukların orgazm sırasında bedenini ve
ruhunu yiyen korkunç bir yumuşakça var onlarda
ve bir şey tarafından yenilmeyi seviyorlar. Onun
salgıladığı ve her yerlerine sürdüğü bu eritici yapış-
kan pislik yüzünden.” (*Burroughs* – s. 13)

Bu bir ergenlik hakikati, olayların başlangıcıdır.
Tastamam öyle oldu.

“Asılan çocukların orgazm sırasında bedenini ve ruhunu yiyen korkunç bir yumuşakça var.”

İşte o korkunç yumuşakça benim de bedenimi ve ruhumu yedi.

Hatıralar, duygusal kayıttan yok olan her zımbırtı, o yumuşakçanın bir yerlerinde.

Çünkü roman devam ediyor.

-İlk başta hatırlamıyordu -perde seslerinden geçen zaman rüzgârlarını- (s. 16)

Ve yine de romanın her yerinden fışkırıyordum.

-Pis filmleri bir an gösteriveren hayalet seks rehberleri-

-Korkunun sesi – unutulmuş bir yerin karanlık sokak yaşamı- (s. 17)

İğrenç ergenlik, iğrenç günahlar.

Her şeyi bildiğim hâlde o korkunç yumuşakçanın beni yediğini...

Sonra, yıllar sonra da avuçlarıma kusacağını kendimi.

Biliyor, biliyordum.

Hiçbir şey yok olmuyordu.

Üçüncü şahısla hiçbir cümle kuramıyordu.

Gecenin kanı, siyah giydirilmiş bir cadının süpürge sapıydı; uykusuz günahkârlar.

Budaların deliklerini yoklayan, yok saydığı harflerin büzülerek içeri girmeye çalıştığı.

Yazdığı harfler hemencik ölüveren böcekler.

Geri dönüşüm kutusu, SSK emeklisi bir YAŞ/AM kadının hatıra kutusu, asla imha edilemez.

Bir saatin içinde hapsedim.

Yargılanmadan mı? DAVA mısın?

Hayır, yuvarlak eski tarz bir kol saati: SEIKO (Pamuk'un Yeni Hayat romanından mı fırlamış?)

Arabayla çiğnediğin asfaltlar: KAYIP KAYIP OTOBAN.

Tekerleğe birikmiş binlerce kilometre, içine aktı; o arabayı hemen sat veya bomba yükle ona, yok edemediğin şeylerin arasına sok, kalabalık bir Bağdat Çarşısı.

İçinde, Ezilmişler ve Aşağılanmışlar romanını yazan bir Rus olsun.

Patlamanın şiddetiyle

Gecenin kanı

O yumuşakçanın ve duygusal kayıta yok olan

Bombaları belime sarma, beni bombalara sar.

İntihar eylemcisiyim, en kalabalığım, kendimi yok edersem dünya yok olacak.

Bana, bir körün gözünü sever gibi bakın.

İntihar virüsleri pencereimin dibinde birikti.

Şeltokstakiler, sineklerindir. Alt dudağımın ortasında,

Küflenmiş bir jiletin taze izi.

Paranı tut, kan tutar.

11 Mart 2015

İşte, bir dünya paradigması

“Kitaplardan, yol tabelalarından, filmlerden, bazı durumlarda örgütün üyesi olduğunu söyleyen ve gerçekten doğru söylüyor olabilen ajanlardan. Kesin bir şey yok. Kesinlik isteyenlerin bu departmanla bir ilgisi yoktur. Asıl amacı; ajanlarımızı korku, umutsuzluk ve ölüme karşı bağışık hâle getirmek olan bir yok-örgüttür bu.”

“Doğum-ölüm döngüsünü kurmak istiyoruz.”
(s. 18)

“Beynimde bütün bağlantılar yanmış gibi bir his var.” (s. 20)

Ve işte, kesinlikle bir David Cronenberg filmi, mutlaka Existenz.

“Metal valfi çıt diye Bredly’nin belkemiğine taktı.” (s. 28)

Existenz filmi, Cronenberg’in kendisidir.

“Zaman rüzgârlarının süpürdüğü metal cadde-ler.” (s. 35)

Yeşil semender çocuklar.

Kentteki diğerk bir tehlike de zaman filminin patlamalarıydı. (s. 41)

“Köpek gibi bilinçaltılandık.”

Ölüm onu öptü – nefesi, sustalı bıçakla konuştu. (s. 43)

Burroughs’tan Kehanetler

“Modern insan, sessizlik seçeneğini yitirdi. İç sesinizi durdurmayı bir deneyin. On saniyelik olsun, bir iç sessizlik sağlamayı deneyin. Sizi konuşmaya zorlayan direngen bir organizmayla karşılaşacaksınız. Bu organizma, sözdür. Başlangıçta söz vardı.” (s. 49-50)

“Kültür Bakanlığı’ndan genç bir memur, kendini ölüm meleği ilan etti ve bir istirahathaneye götürülmesi gerekti.” (s. 51)

“Dipnot: Latahlar, bir uyarana karşı çok abartılı tepki.” (s. 52)

12 Mart 2015

Ve William Burroughs'un gayrimeşru oğullarından biri de Türkçe harbi şeyler yazıyor. (*K. İskender, İt Cazı, 6. Baskı, Sel Yayıncılık, İstanbul 2012.*)

“Uzak tatil kasabalarında akşamüstleri, güzel kızların kalçalarına bakarken devrim yapma planları kurardık; şahaneydik!

Bağlantı kablosu koptuğu için uzayda döne döne sürüklenmeye mahkûm bir astronot gibi, ömrümüzün içinde döne döne sürüklenirdik.

İşte!

Bütün bu bağları kesilmiş, bütün ilişkileri askıya alınmış, bütün güzelliklerini kaybetmiş bir et yığını vazifesi görürdük.” (s. 103)

Ve işte, K. İskender'in adamları; Jack Kerouac. (s. 108) “Batoille” (s. 136)

Ağlamaklı bir hayvanat bahçesi akşamıydı. / Yalansız (s. 126)

Klasik metinlere klasik saldırdılar.

- Sen kadastrocu muydun? diye soracaktı dar parmaklıklı kapı penceresinden.

- Hayır, bir muhasebecinin yanında çalışıyorum.
- Seni şatodan çağırıyorlar. (s. 131)

Durakladıktan sonra ekliyor:

- Bu sabah uyandığımda, evet, bu sabah kendimi yatağın içinde bir hamamböceği olarak buldum!
- Siktir lan! diyorum, bırak bu aristokratik fabl ayaklarını. (s. 132)

Çürük hafızalarda kalmış Nâzım'a ait mısraları atışarak solculuğunu kanıtlama üçkâğıtları (s. 137)

Ve elbette Cronenberg'in unutulmuş bir filmine atıf: "Videodrome Günlüğü" (s. 142)

Ağaçlara kalp kazımak kolay! Sıkıyorsa gökyüzüne kazı!..

Ben kazıdım; parmaklarım koptu! (s. 162)

ŞAHİS BEŞ: Gerçek, insanı yalandan soğutur. Söyleyeceğim ki, hayat bir orospu çocuğudur. (s. 176)

Tokmak çana vurduğunda / ah Burroughs, Amerika Beat'i. (s. 127)

Ve elbette Henry Miller.

Dario Argento, lolitaları neden kırılan camlarla keser durur:

Rimbaud'nun kaybolan bir şiir defteri bulunabilir mi?

Bilmiyorsunuz işte! (s. 257)

"Hayat bir geçiştir ve bunun başında sonunda boşluk vardır. Bu iki boşluk noktası arasına temelsiz bir anlam katmaya çalışmak, anlamı boşlukta, havada tutmaya çalışmak elbette saçmadır." (s. 269)

“Kişi, ancak filozoflardan daha sapıkça düşünebiliyorsa çözebilir onların sorunlarını.” (*Ludwig Wittgenstein*)

Fransız öpücüğünün Amerikan Pastası’na doğru geri evrim yaşaması. (s. 272)

K. İskender’le birlikte, iğrenç beslenme kaynaklarımız:

İğrenç beslenme kaynaklarımız:

Apollinaire’in On Bir Bin Kırbaç’ındaki Prens Vibescu; asla Thomas Mann’ın Venedik’te Ölüm’ünün Tazio’su kadar masum değildir.

Brooklyn’e Son Çıkış

“İşte, pornografinin bu çürüyüşü, bu hiçe dönüşmeyi hızlandırması; aradaki süslerin boşaltılması, dolgu malzemesinden itinayla kaçınılması; sertliğinin ve bir o kadar da acımasızlığının belgesi olmaya yetmektedir.” (s. 271)

K. İskender’e bulaşmak istemiyorum.

Gölün dibi... Gölün ters döndürüldüğünü düşünsene!

Rimbaud’nun şiirindeki gibi mi?

Amy Winehouse söylüyordu.

Yani, burada göl bir metafor? Metamorfoz?

Göl, metafor olarak kullanılmış.

Kamış da bir metafor mu?

Show me love!
Dünyaya seslendim az önce.
“Bu dem göllerde bir kamış olsam” (*Ahmet Haşim*)
Yani, bir sap; gölde kaybettiği bir şeyleri arayanlar.
Korku filmi?
Gotik?
Gölün dibini boylayan romantik şairler mi?
Lamartine’in Graziella’sındaki göl mü? Halit
Fahri Ozansoy çevirisi.
Bilmiyorum.
Midemden işkembe çorbası yapsam, sabahları
hayvanlar kaçışır taşra işkembecilerinde.
Durmada bulanan, bunaltan.
Hayal ettiğim hayaletler.
Büyük bir buluş! Bir bestseller cümlesi.
Elindeki poşetiyle otobüslere tıkmış vatandaş-
larımız! (Yeni Hayat romanında siz mi vardınız?)
Poşetlerde cesetleri taşımayın, bavullar var bu-
nun için.
Evinize ne götürdünüz?
İnsan için sığınacak neresi var?
Kanımı şırıngaladım hayallerime.
Püskürtmeli sistem, enjektör;
“Sığınacak yer yok -bir el düşünüyor, dünya gaze-
telerinin üzerinden, nova şalterine doğru-” (*Bur-
roughs*, s. 59)
“Rüyanın ıslak lunapark trenleri geldi.” (*Bur-
roughs*, s. 60)

Shakespeare, Rimbaud, vesaire, sayfa çerçevelerinin içinde yer değiştiriyor. Sürekli değişen çakışmalarla kitaplar, oyunlar ve şiirler tükürüyor maki-ne. (*Burroughs*, s. 61)

Ekmek bıçağı, karanlık isyankâr bedende, gölgesizce düşen kalpler. (s. 64)

Doktor Wilhelm Reich'in organ akümülatörlerine gönderme. (s. 64)

Sonunda filmle bedeni birbirinden ayırmak olanaksız hâle gelir ve bedenler erir. (s. 65)

"Orgazm, sizin resminizi çeken bir flaş patlamasıdır." (*Burroughs*, s. 71)

"Dünyanın rüzgârları geçerken, zaman arşivlerinden filmler ve gazeteler parçalanıp, yılların ve yüzyılların fırtınası hâlinde toza dönüştü." (*Burroughs*, s. 93)

- Genç yüzler eriyip, müzikli saat ibrelerine ve kahverengi ayak bileklerine dönüştü.-

- Korkunç parlamada, beynin kıymıkları boş bedene sıçradı -kanayarak, kemiksiz, boğularak, ölüm son turda.- (*Burroughs*, s. 105)

- Ölü film insanların hoş kokulu konuşması -terminal rehber burada, 1920 filminden anladı.- (s. 110)

- Yanan seks filmlerinden çıkan boğucu bir erojen siste eridi bedeni.- (*Burroughs*, s. 111)

16 Mart 2015

Bazı makalelerin kaynakçalarından alınmış kitap isimleri. Bu tür kitapları, makalelerin kaynakçalarına sokarak o kitapları yok edemezsiniz.

Althusser, L. (2002). İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları. (Çev: Y. Alp ve M. Özışık, İstanbul, İletişim Yayınları)

Freire, P. (2013). Ezilenlerin Pedagojisi. (Çev: D. Hattatoğlu ve E. Özbek, İstanbul, Ayrıntı Yayınları)

Spring, J. (2010). Özgür Eğitim. (Çev: A. Emekçi, İstanbul, Ayrıntı Yayınları)

Bu kitapları kaynakçada gösterince bu kitaplar da sizin sisteminiz içinde erimiyor, erimeyecek.

Veya uçan Hollandalıların kitapları. Yine hiç komik değilsin.

Feyerabend, Paul (1999). Özgür Bir Toplumda Bilim. (Çev: Ahmet Kardam, İstanbul: Ayrıntı Yayınları)

Preston, John (1997). Feyerabend: Philosophy, Science and Society. Oxford, UK: Blackwell Publisher Ltd.

Şu anki kasabamsı canavar Türkler için:

“El-Arabü eşeddü küfran.” (*Tevbe Suresi* 97. Ayet)

O hâlde, Burroughs:

“Hollywood B sınıfından, ölü nitroz film ayaklarını kapının arasına sokamayan, kendi görevlendirmiş ‘çürüyen krallık’ kontrolörleri.” (s. 120)

- Çocuklar biz, bilinçaltılanmışız- (s. 123)

- Evet, bilinçaltılanmışız- (s. 123)

- Beton güneşte - hayalet sürücüler gökyüzünde- (s. 125) diyordu.

Ve bir doktor gibi, bir belgeselci gibi, yorumsuzca gerçeği gösteriyordu (not: Eğer varsa).

İnsanların niçin filme girip kendilerini eski film süprüntüleriyle örtmek için her yola başvurduğunu hemen anlayacaksınız. Lanetli bir gezegende can çekişen hayvanlar olmanın umutsuz çıkmaz dehşetinden kaçınacak her şey. (s. 130)

“Film bankası boş. Gerçeklik stüdyosunun iflasını gizlemek için gereken şey, kimsenin başka bir gerçeklik seti kurma pozisyonuna girmemesi. Gerçeklik filmi, şimdi tekelin bir aracı ve silahı hâline geldi.” (s. 131)

- Darağaçlarında sallanırken meni fişkirtan bedenler- (s. 132)

- Biz hepimiz keşiz ve bir ölü tren yerel hatta düdüğü çalışıyor-

- Ben ölüyorum, dünya gazetelerinin üzerinde- (s. 135)

Wittgenstein diyor ki: “Hiçbir önerme lehte bir tez olarak kendisini içerebilir = önceden kaydedilmiş bir evrende, önceden kaydedilmemiş tek şey önceden kaydın kendisidir ki bu da her kayıta rastlantısal bir faktör var demektir.” (s. 143)

Paul Bowles (s. 143)

- Burroughs, gerçekleri söylüyor-

Dumanın damarlarında erginleştiğini, gecenin kendisi hakkında yazılan her şeyi yalanladığını biliyordu. Otel odası, istasyonun tam karşısında değildi. Yine de tekerlekli bavulların tekerlek sürüme sesleri. Aynı Amy Winehouse’a benziyorsunuz.

Bodrum’da bir barda çalışıyordum. Turistler Amy diye bağırıp 5 euro verir, kimi de 50 euro verir, oramı buramı mıncıklardı. Kimi de 100 euro verir, saçlarımı okşayıp ağlardı. Yahudi’ydi, Amy’emi yoksa verdiği 100 euroya mı ağladığını anlamazdım; zaten müzik, kustumuk, ayağının altında seni kaydıracak kadar yayılmış içi dolu kaputlar. Renkli ve meyveli. Duman, tavandaki cinleri bile uçuruyordu. Cinler, tavanda hep ters dururlar. Yarasa cinleri! Beynimin bütün bağlantıları yandı, kulaklarımdan erimiş kablo dumanı çıkıyor, hafif bir sis perdeliyor bütün bu gerçeği. Kendimi mi sürüklüyorum, beni sürükleyen birileri mi var? Uyurken neredeyim? Otel odalarının floresanları beyaz, kan gibi beyaz. Arabaların tekerleklerinden çıkan ses, otelin odasını eziyor.

Uyurken neredeyim?

Açken sen, sen değilsin.

- Belediye encümen kararı-

- Bu otel odası serbesttir-

İstasyonun tam karşısında değil, Zeki Demirkubuz'un otelli filmlerinden birinin stüdyosu. Muhtemelen, Masumiyet.

Kırlarda otlar, Capote'un ruhunu üflüyor rüzgârda.

Grass of Harp

Teoman söylüyor.

Kasabanın çoktan ölmüş sokak lambaları gövde-me sokuluyor. Moby Dick'ten bir milyar balık yağı hapı çıktı.

İlkokul çocukları için devrim.

Otel odası penceresinden Burroughs yaratıkları fışkırdı.

Bir ağaç rüzgârda neye dönüşür?

Cadı ağacına.

Suriye'de çocukların beyinleri patlıyordu.

Şam'da bir otel odasının penceresi ölüm matinesi idi.

Pikapların arkasına binen makineli tüfekler, geceyi çocuk kanlarıyla boyuyordu.

Obez vampirler kan kusuyordu.

Devrim, önce kendi çocuklarını yer dedi.

Yani, Türkçesi orospu çocuğu gibi bir şey.

“Cinayeti kör bir kayıkçı gördü.”

VahŖi oğlanlar Ortadoğu'ya ulaştılar, yoldan ıkmişlardı. Sahi, burası Teksas değil mi?

Hayır, burası Ortadoğu stüdyosu.

Halep oradaysa, ölü çocuklar da orada.

Ölü ocuklar, korku filmi çocukları gibi sınırdan Türkiye'ye girip lanet bileklerimizi dökölmüş jilet dişleriyle kesecekler.

Ve vahŖi köpeklere dönüşü, er geç boylayacağımız cehennemî üfleyecekler kredi kartı ekstrele-rimize.

17 Mart 2015

Bilinçaltı, ağır bir çekim; şipşak şırıngadır. Şöyle: Normal hızdaki bir filmde saniyede 24 kare geçer. Saniyede 35 kare, sahne hemen hemen sabit kalsa bile ağır çekim kadar algılanabilir değildir. Fakat imaj, ekranda sizin onu gördüğünüzden uzun süre kalır.

Güzel bir çıplak imajını ekrana bilinçaltı ağır çekimle koyarsanız, bedeninize yerleşir. Yani ses bandı ne zaman çalışsa bu imaj, sizin bedeninizde kelimenin tam anlamıyla canlanacaktır.

Güçlü bir ağır çekim, imaj bandıyla birlikte söz, bedendir. (*Burroughs, s. 153*)

Bedensiz yaşam, fırınlardır. Bizim cehennemden çıkmamızın tek yolu, canlılardaki imajımızdır. Fırınları anımsadın mı?

Önemli olan yalnızca kızgın sıcaklık değil; duyguların oksijeninin yokluğunu, soluduğun şeyin yokluğunu, bugüne kadar senin yaşamak ya da nefes almak istemeni sağlayan her şeyin yokluğunu anımsadın mı?

Evet, senin dediğin gibi, tekrarlanan her imaj içeriğini yitiriyor ve bu kayıp da bu cehennemi yaratan ve bizi burada tutan yokluktur. Bulduğumuz yer cehennemdir. Nasıl yakalandığımızı görüyor musun? Rehineler var “burada”. Bedensiz yaşam, kelimesi kelimesine tekrardır. Bizim cehennemden çıkmamızın tek yolu tekrardır.

Marakeş’in film göğünün altında, boş avlularda yürüyen bir cesedin emip kuruttuğu şimdiki zamanda hiçbir yaşam kalmamıştır geriye.

Yaşamın azaldığını görüyor musun aynada? (*Burroughs, s. 160-161*)

Orkide kız, Mirenda: (Baticı seks kollarının peşinden, sönerik boş arsadan gelen kuş seslerine ve kurbağalara dönüşüyor). Hoşça kal, öyleyse. (*Burroughs, s. 172*)

Ben, bayatlamış Billy... Ben çok zaman önce senin yaşamını yaşamıştım... hüzünlü gölge ısıklar, irak bir göğün ötesine geçiyor... adios gösteriyor bu çok eskilerde kalmış adresi... var olmamıştı, senin anlayacağın... bitti... bayat düşler Billy... tükendi burada... sonuna kadar dayandı... bir büro çekmecesine gizlenmiş bir film var... oğlum, ben bugün asla var olmayacak biriydim... ölen bir yıldızda kalmış tüm ışığı yakaladığı görünen beyaz bir leke... ve birden yitirdim onu... filmim bitiyor... onu yitireli çok oldu... ölüyor burada... ışık söndü... filmim bitiyor... (s. 173)

Görünmez kuşak (s. 173)

Paul Bowles, teyp cihazına (s. 175)

Sokağa, bilinçaltı İrlanda'nızda yaratmak istediğiniz herhangi bir şeyi, iki dakikalık bir kaydı... (s. 176)

18 Mart 2015

“Kim, sizi önceden kaydedilmiş ve programlanmış hâlde tutarak eski utandırılmalarınızı ve bozgunlarınızı tekrar çalıyor.”

“Modern bir evde her oda, gizli bir dinleme cihazıdır. Gizlenmiş mikrofon ve hoparlörlerle kaydeder ve sonra çalar. Hayalet sesler mırıldanır odalarda ve koridorlarda; bahçelerde, hayalet teyp cihazları gibi görünen sözler birbirine yanıt verir...” (s.180)

“Rastlantısal bir faktör var demektir; neyi duymak ve görmek istiyorsanız onu duyar...” (s.181)

Marihuana, marihuana... Niçin kokainden daha öldürücü, insanı katil bir manyağa çevirir, diyor mütemadiyen gözleri. (s.182)

Ve bütün en çirkin, en aptalca şeyleri kaydedin. Çirkin teyp bantlarınızı montajlayın, hızlandırın, yavaşlatın, geriye doğru çalın, milim milim ilerletin. Çirkin bir ses duyacak ve çirkin bir ruh göreceksiniz. Önceden yapılmış çirkin, eski kayıtlardan oluşmuştur. Bu teyp bantlarını ne kadar çalar ve parçalarsanız bunların sahip olduğu güç o kadar

azalacaktır. Önceden yapılmış kayıtları kesip toz edin, yok edin. (s.183)

Bütün bu alıntıları yaptığım olağandışı güzel kitabın orijinal adı The Ticket That Exploded, W. S. Burroughs, 1961, First Published. Patlamış Bilet, William S. Burroughs (*Sel Yayıncılık, roman, birinci baskı, 2011. Çev: Süha Sertabiboğlu, İstanbul, 183 sayfa*)

Çevirmen, çevirmenin önsözünde kitap için şöyle yazıyor:

“Düşüncenin her türlü sınırını, yazarın deyişiyle ‘çağrışım kalıplarını’ parçalayan, ‘deneysel edebiyat’ yahut ‘anti-edebiyat’ olarak isimlendirebilecek bu benzersiz metinlerin okurları, hiç alışılmadık boyutlarda düşünmeye ve düşlemeye hazır olmalıdır.”

O, bilinçdışı fışkırması falan peşinde değildi; bütün metinlerinin ana teması, içinden çıkılması mümkün olmayan –intihar edilse bile, yani kendini imha etse bile– bir sistemin yok edilmesidir. Bu da açık bir savaştır; gizli olarak yürütülse bile savaş ilanıdır, bitmeyecek bir mücadeledir.

19 Mart 2015

Burroughs'unki bitmek bilmeyen bir bulantının pençesine düşmüş – eh, hepimiz biraz, belki de birer “Zavallı Necdet”iz. Bütün o kaset kayıt cihazları, gazeteler, ajanlar ve ajanslar, “cut-up”lar...

Cinayetler etrafımı çevreliyordu.

Cinayetler, onun da etrafını çevreliyordu.

İkimizin de?

Oysa ikimiz değiliz, iki kişi var mı?

Onun olduğu yerlerde, hemen yakınlarında birileri ölüyordu. Bir bıçak uyumuyordu, bir ekmek bıçağı özsöl bir arayışla vücutları deşiyor, bir şeyler arıyordu. Her bıçak bir şeyler arar, bir şeyleri aralar, bir kapı açmaya çalışır.

Bazen cehennem köpekleri vardır, kızıl. Azmış, kudurmuş, saldırgan, parçalayan, peki, ama niçin? Çünkü köpek, yalnızlıktan ve diğer köpeklerden ve gece vakti kuyruğundan bıkebilir.

Ve bir köpek nasıl intihar edebilir?

Kırmızı ışıhta geçerek!

Geceleri köpekler arabeskçesine ulurlar.

Ve bazen it dalaşı.

Sobalardan sızan gazlar, gazetelerin 3. sayfasını hazırlayanları zehirlesin.

Son kömür parçasını sobaya atıp yorganı açan ve yatağa giren; belki son kez pencerenin hemen dışındaki ağacın sallanan dalına bakan... Soba şimdi kızışmış, yarınki planların, ayağını yorganına göre uzatma, ayak dışarıda nasılsa soba gürül gürül, hafif bir osuruk, son bir sigara, gözkapakları iniyor gibi, bu rüya mı, az önce izlenen filmde – televizyon ekranı simsiyah şimdi – kalan izler mi? Sabah içeriz artık sigarayı, çok içtik bugün. Nusret’in karısı arabada ne biçim yapıştı bana, Nusret durmadan cep telefonu ile birilerini arıyor, durumu çakmadı. Soba uyudu, usul usul. İyi yaptım, kömürü de doldurdum. Araba hafif viraj alıyor, karı bana yapışıyor, hayırdır? Nusret hâlâ “Parayı postaneye mi göndereceksin?” diye bağırıyor adama. Nusret, para yok; kadına dikkat, o da gidecek, karanlıkta sırtış.

Şu köpekler de susmak bilmedi. Bizim kızın telefonu kapalı, yarın sabahtan binecekti trene, Eskişehir’den.

Kafam ağrıdı; siktir et, oda da iyi ısındı.

Yarın Nusret’in ka...

Tokat’ta sobadan zehirlenen M.N. (34) kurtarılamadı.

Eskişehir’de öğrenci olan genç kızı, sokak köpekleri parçalayarak öldürdü.

(Yeni Şafak gazetesi, 15 MART 2015 PAZAR, s.16)

O kız parçalanırken,
İstasyonun oralardaki otelde...

Köpek havlamaları, araba sesleri ve kırılan bira şişeleriydi ve kızların kahkahaları ve kızların parmak uçlarının hoyratça gezindiği telefon ekranları. Çantalarında köpek leşleri. Köpeklerin dişlerinde çanta izleri. İstasyonun oradaki otelin odası. Eskişehir’de sokak köpekleri bir kadını parçalayarak öldürdü, cesedini de Porsuk Çayı’na taşıdı. Cehennem köpekleri, hırıltılar; önce boğazını dişleyelim, önce yaşamla bağlantısını keselim, kanını yalayalım, ince bağırsaklarını emelim, el bileklerini parçalayalım, ayak bileklerini alev saçan ağızlarımızda gezdirelim.

Kalbine kimse dokunmasın, çünkü onun yalnızlığı bizindir.

25 Mart 2015

Aynı şiir defterimde geziniyordu, korku. Kaybolan bir hayalet, şatoyu yakar; karanlıktan korktuğundan mı, yoksa film CD'leri kâbuslarını mı yayacak kanıma?

Bileklerini bir korku filmi CD'siyle mi kesmiş?

"The Dangerous Method"

Cronenberg filmi!

Nelerden oluşmuş?

Az pişmiş senaryolar.

Based on stage play "The Talking Cure" by Christopher Hampton.

Ve

Based on the book

A Most Dangerous Method by John Kerr.

O filmde Vincent Cassell, durmadan babasından bahseden ve hasta bakıcı kadınlara yapışan – fiziksel yapışma– bir karakterdir. Prag'dan kaçan Kafka olduğunu herkes gördü, şapkasını babasının kucağında unutmuş.

Jung'un karısına bakıyordu Freud.

İşte psikanaliz âleminin büyük magazin haberi-
riydi.

Jung'un karısı da...

Bunlar nedir?

Beyin örgüsü.

Bir nevi

Ölüm partisi.

"Ö.P."

Lütfen bu filmi –The Dangerous Method– bir
daha izleme. Bunun yerine sana Existenz'i verelim.
Başka bir dünya, hem yine aynı yönetmenin bey-
ninden çıkmıştır.

Ben paramı geri istiyorum, bilet sizin olsun. Bi-
leti geri alamayız, başka bir film izlemelisin.

Sana yine Existenz'i öneririm. Hem gerçek hem
değil. Sen seversin öyle şeyleri, sona doğru hem
gerçek hem değil hem de gerçek değilse dönüşüyor.

Yok, beni sarmadı dersin –ki esrarsın çünkü–
sana Cosmopolis'i verelim. Yeni dünya gibi, kah-
verengi çekirdekli.

Dönemsel zımbırtılar, güzel kadınlar, karnaval,
yazarlar falan ister misin?

Duyduğumuza göre Henry Miller'dan da hoşla-
nırmışsın?

Philip Kaufman yönetmenliğinde Henry and
June var.

Uma Thurman'a da bakarsın. Hem daha önce-
leri Philip Kaufman'ın Sade filmini de izlemişsin.

Bileti versem, paramı alıp gitsem?

Çünkü film izledikçe beynimin içinde gördüklerimi gerçeğe çeviren bir mekanizma çalışıyor. Her şeyi karıştırıyorum. Her şey iç içe geçiyor; modüller, sarmal, sarkıntılı, iç içe, dış dışa, kaos bile değil.

–Bilet yok, film var. Paran öldü, film izle. İstersen uyukla. Kasıklarımdaya uyuyabilirsin, ben Cesaret Ana'yım. Belki de acının annesiyim. (Gorki, Rusça “acı” demek. Ana da Gorki'nin romanı.)

O vakit, Gorki'nin anasını...

Seviyen git gide düşüyor.

Çakılacaksın.

Kara kutuda binlerce CD leşi.

“The Naked Eye”

Naked Lunch gibi. Vicente Aranda'nın filmi.

Biletiniz bütün bu filmleri görebilir: Hommes Femmes Made d'Emploi.

Claude Lelouch.

Şairin teyzelerin devrimci filmleri de biletinizin içinde.

In Praise of Older Women. Monvel Lombardero.

Biletimi İskender'e satsam, o da bana “hişt!” İskender'den uzak dur, onun hocası Aristoteles ve William S. Burroughs'tur.

Dario Argento filminin biletini yapıştırıyorum, onun kılsız göğsüne.

Aldatan yürek.

Ve sinema profesörleri, yanan filmler. Ve Godard izleseler, yanmış filmlerin külünde dibek kahvesi.

À Bout de Souffle (Nefes Nefese) Jean-Luc Godard, 1960.

Sonra beynimde kıymık oluverdiler, uyurken batan.

Allegro / Seni seviyorum diyebilmek.

Kuzeyin iyi krallarının filmi. Christopher Far Baz.

Durmadan kendini ihbar edenlere ise

“Sahte İtirafılar” (Christopher Hochhäusler)

Aşk Yazım. Burada Fransız sinemasının ölmediğini izledik ama film belki İngiliz’di. Yine bir kasabada, burjuva aşk kızı, zavallı ezik kız ve eziğin abisi dindar ve idealist varlardı. Yine üçlü bir şeyler, hımm! Çok Fransız. Yazın bitimine doğru film de bitiyordu, elbette zarif bir Fransız öpücüğüyle.

Dindarlaşılmaya çalışan abi, oyuncu kraliçe ana karakter kızın ilk yemlemesinde Cehennemi kucaklayacak kadar dini unutuluyordu. Sonradan hep sonradan görmeler. Kasaba halkı, büyük bir haçın altında ezilmek, belki de büyük Engizisyoncu’yu karşılamak istemişçesine.

Biletiniz patladı, siktirin gidin artık!

The Ticket That Exploded.

Filmler hakkında notlar falan alıyordum. Niye ki? Zebercet’e söylendiği gibi: “Herkesi niye kaydediyorsun ki?” “Kimse bunlara bakmıyor bile.”

Paran var mı?

Uçağın götüne takılı pankart, göğe baktıkça gözüme batıyor.

“Gökyüzü, bir intihar etme nedenidir.”

Mavi veya gri.

Kendimi kime intihar ettireceğimi bilemiyordum.

“Pekâlâ,” dedi, Robert Colin’in koluna uzanarak ve kendi avucunu açarak. “Bak ne kadar kolay,” diye sürdürdü. Belki de kendi kendine konuşuyordu. Jileti, Colin’in bileğine hafifçe, sanki oyun oynar gibi sürerken Colin’in nabız damarı açıldı. (*Yabancı Kucak – The Comfort of Strangers, Ian McEwan, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2004. Çeviren: Pınar Kür, s. 120*)

Sonra kan lekeleri, gazetelerin 3. sayfasındaydı. Bir iç kanama diğer sayfalara da yayıldı.

“Günün İçinden” – *Milliyet Gazetesi, s. 19 (21 Mart 2015)*

“Meyve bıçağıyla cinayeti işledi.”

“Kaçtı ama katilinden kurtulamadı.”

“Kurşun yağdırıp kayıplara karıştı.”

“Çocuk benden değil diyerek eşini öldürdü.”

Niye bıçakların ismi var?

Meyve bıçağı cinayet de işler, karpuz da keser, çünkü hayattır.

“Ben, sesin yüzüne işiyorum, sen hâlâ yaşamaya çalışıyorsun. Hayat bu kadar mı değerli senin için Yahudi?” dedi, Nazi subayı.

Yahudi, “Yaşamak değil, ölmek,” dedi.

Nazi subayı fermuarını çekti.

Yahudi, dudağının kenarındaki damlaları tükürdü.

Toplama kampında hayat devam ediyordu.

“Suzan Terzi, katili görünce apartmana geri döndü, ancak oturduğu daire en üst katta bulunan Suzan Terzi, birinci kata kadar çıkabildi. Fatih Tü-
ran, apartmana girip Suzan Terzi’yi silahla vurdu. Katil, Terzi’yi vurduktan sonra aynı silahla intihar ederek olay yerinde can verdi.”

Gerçek katil, kendini niye vurur ki?

Ölen de ben, öldüren de. Bıçak da ben, meyve de.

1 adet uç kısmı sivri olmayan, 10 santimetre uzunluğa kadar bıçak bulundurulabilir.

Şüphelilerden, üzerinde 10 adet prezervatif bulunan E.Ş. iddiaları... “O çocuk benden değil,” diyerek hamile eşine ateş etti. Boynuna ve sırtına isabet eden üç mermi...

Bir şiirin parçalanmış bilinç yarılanmasıdır bunlar.

Apartmanın girişinde, işte her zaman arkamızda bir katil.

Meyve bıçağı, taşra akşam yemekleri sonrası meyve soyarken birdenbire katil.

Portakalı soydum ve cinayet işledim.

Cinayeti gören kör bir balıkçıyı da görendim.

Sonra şu kelimeler vardı:

Weltschmerz Selina.

Ve o lanet filmi: L’Année Dernière à Marienbad.

Sonra o apartman girişindeki gibi, akşamüstleri uzardı. Birinci kattan, meyve bıçaklarıyla. Elmayı soyamazken boğazımızı kesebilen.

“Samimiyetle hakikati arıyor olmak, istikame-tini doğru tarafa çevirmek anlamına geldiğinden, bulmuş olmayı da içinde saklar.”

“Seni çok umutsuz görüyorum.” dedi biri. “Ak-sine,” dedi diğeri, “bütün itirazlar umuttan doğar.”

“Vadesi gelince ölüm de ölecek, geriye sadece uçsuz bucaksız bir hayat kalacak.” (*Gökhan Özcan*)

Düşkünler evinde bir aktristin, erotik filmlerinden ve ölümünden bahsetmek çok mu zavallıca olurdu?

Sinema yazarları, patlamış biletin içinde yok olmadılar mı?

Yer göstericinin terli avuç içindeki bozuk paralar.
Bir yer göstericinin el kenarı.

“En şuh, en seksi, en davetkâr oyuncularından olan Gönül Bayhan, aramızdan ayrıldı.” Hımm! Demek ki aramızdaydı. Her dakika yok olan, durmaksızın içten içe yanan bir film arşivinin arasındaydı.

“Melek kadının karşısındaki, şeytan kadındı. Melek kadınların tiplerden, karaktere geçemediği yıllarda her şey, şeytan kadınların üzerinde kuru-luydu. Şeytan kadın, günahların kaynağı, kötülüklerin pişmanlık duymayan temsilcisiydi. İşte bu şeytan kadınlar sevişir, soyunur, baştan çıkartır ve

aldatırlardı. Bizlerin utangaçlarını, düş şatolarının loş salonlarında, bir bilet karşılığında bazen pervasızca, kimi zaman reddedilemez davetkarlıkla...”

Yazı devam ediyor ama burada koordinatlar ve yığılmalı frekanslar çakıştı. Ve patlamış bilet ve Nova Ekspresi ve Trans-Siber Ekspresi.

Çünkü düş şatoları vardı.

Ve loş salonlarda.

Elbette bir bilet.

Şeytan kadınlar ve sinema.

Marlene Dietrich ve takipçileri.

Hepsi kadın şeytanlar, şeytan kadınlar ve türevleridir.

“Sessiz sedasız aramızdan ayrılan Gönül Bayhan da işte rollerin kadınıydı...”

“Çamlıca Kız Lisesi’nde okurken güzellik yarışmasına katılmış, 1952’de Kanlı Feryat filmiyle sinemaya geçmiş, onlarca filmde hep karakter rollerde gözükmüştür. Sonrasındaysa “... engelli çocuğuyla kaldırımlarda dilenmiş, bir huzurevine kaldırılıp yapayalnız ölümü beklemiştir.”

1932 doğumlu.

Ölü şeytan kadın, bir bilet.

Biletler ve melodramlar gerçektir.

Senaryolar film külleri, ölüm temrinleri, şuh ve seksapelite.

Dünyaya inananlar orada ölürlər.

Bir nevi Kanlı Feryat.

Kan nereden geldi?

Bu kadın orospuysa kan nereden geldi?

Hem orospu diyorsunuz hem kız çıkıyor, bu nasıl bir iş? (Gemide filminden)

Sinemanın büyülü feneri budur. Ölüler ve bilet alan yaşayanları aynı Cehennem potasında eritir. Aynı cehennem değirmeninde de öğütür. Çünkü gerçektir, ölümler bile günah işlemeye devam eder. Çünkü şeytan kadınlar ölümsüzdür.

II. Catherine'i oynayan Marlena Dietrich.

Şeytan kadınların imparatoriçesi!

Pis filmlerin kana doymuş vampiriçesi!

Çünkü bunlar gerçek!

“Arınç patladı.” (25 Mart tarihli gazete başlıkları)

İzlemek diye bir şey yoktur; görüntüler nefes alır ve o nefesi bilet alanlara üfler. Ölümsüz kötülük, CD’lerde ve beyin kıvrımlarında.

26 Mart 2015

Taşra mezarlıkları ve içindeki lambalardan biri patlamış, mavi Efes Pilsen ışıklı reklam panoları; cızırtılı. Bir ara, otel penceresinden hemen karşıdaki tuhafiyecinin ışıklı reklam panosuna bakmış, durmuştu. Binlerce zimbirtı isimden biriydi: “Gönül Tuhafiye” falan gibi. Ama otel penceresine yaslanıp baktığında; hem intihar ettirici bir sıkıntı jileti gibi bileklerimde geziniyor, hem de alışıldık bir korku filmi gibi tekinsizliği yayıyordu ortama. Hafif bir esinti de panoyu gıcırdatarak bu ortama tuz biber ekiyordu.

Birdenbire sarhoş cüceler, kalın bacaklarıyla sanki ıslık çalıyorlardı; bunlar belki de Kurosawa’nın filmlerinde Japonca ağlayan figüranların torunlarıydı. Çanakkale törenlerine gelen Anzaklarla yanlışlıkla yer değiştirmişlerdi. Yedi bin yedi yüz cüce, tecavüz edip öldürdükleri Pamuk Prenseslerinin ardından krokodilce gözyaşı...

Sinemanın hâlâ hakikatle bağlantısını çözememiş Burçak Evren, güzel yazısını şöyle bitiriyordu:

“Bir zamanlar izleyip de çoğunlukla hiç ciddiye almadığımız melodramlar, fena halde yaşama benzemeye başladı, hem de aynı oyuncularıyla...”

(*Burçak Evren, Düşkünler Evinde Bir Aktrist, Gönül Bayhan, Aydınlık Gazetesi, 13 Şubat 2015, s. 17*)

Burçak Evren’in temel yanılgısı, sinemayı anlamasından doğmaktadır. Dünya dışı.

Beyni durgunlaşmış, düşünceli baktığı söylene-
mez. Bön, duyarsız. Sanki kandan bir perde gözle-
rinde. Islak, tedirgin, ama sanki boşalmış bir balon.
Patlak. Çölde, bir Amerikan polis arabasından çöle
bakıyor, kaybolmak istiyor. Şıngısı yok. Çoktan
kaybolduğu hâlde kaybolmak istemesi garip. Belki
kaybolduğunun farkında değil. Sırtında kırbaç iz-
leri, çorak topraktaki sel yarıkları. Yarıklardan da
korkuyor; oysa kaybolmak istiyordu. Cep telefonu
bataryalarını beline dolayıp kalabalıklara karışı-
yor: iletişim bombacısı. Pimi çekince, bataryalarda
birikmiş bütün konuşmalardaki ve mesajlardaki
harfler el bombasına dönüşüp patlayacak.

Pamuk Prenses, kötü cadıdan aldığı elmayı ısırınca hemencik tükürüverdi. Bu, Ziya Gökalp’in Kızıl Elma’sıydı; tadı zehir gibi.

Yedi cüceler eteğini çekştiriyor, orasını burasını elliyorlardı. Külötlü çoraplar, ateşte çıplak bacaklara dönüştü.

Gece, otelin önünden geçen arabalar kan birikintilerini sıçrattılar, tekerlekli bavul taşıyanların paçalarına.

İddia kuponları yattı; eskort üniversite kızlarıyla.

Kentin büyük bacası Yahudi, tüttü gece boyu. Tramvayın taşıdığı harfler, alışılmış bir esrar gibi kanıma yerleşti.

İntihar kuşları, ağaçlı yolları seçti; vızır vızır araba kaynayan araba leşleri, dibe vuran yaşam kırıntılarıyla birleştiklerini açıkladılar.

Pamuk Prenses, yedi cücelerin adem elmalarını ısırdı; tadı damağında kaldı.

Tüm hastane çalışanları Milli Piyango'yu Hemşire Gülben kazandı. Tek kupon doldurmuştu; hastanedeki herkes ölecek.

Dinamit lokumlarını Afyon lokumu diye dağıttı koğuşlarda. Kanserliler el çırparak yuttu lokumları ve serumları yaşamla doldurdu; kırışık damarlar çatladı.

Taşra gece sokak lambaları söndü, hastaların hırıltılı göğüslerinde.

Uzak yolların kamyon uğultuları, patlattı kulaklarını prostat ve kolon kanseri hastalarının.

Büyük oksijen tüplerini umutla doldurup, Suriye'deki varil bombalarıyla takas etti. Varil bombalarının gücü Suriyeli çocuklara yeterken, umut dolu 5 kiloluk oksijen tüpleri hastaneyi mezarlıkla bütünleştirdi.

Bütün gazetelerin tirajı yetmiyordu, cesetlerin üstünü örtmeye. Bir ölünün üstüne örtülen gazetenin magazin sayfasıydı. Üstünü örtecek bir ölü aradı gazete, uçuşurken taşra çarşısında.

Ve akşamları, okul çıkışı çocuğunun beslenmesini taşıyan genç kadın, bir noterle evlenemediği için beslenme çantasını dizine vurup yürümeye devam etti. “Bu çocuk benden değil, işte noter kâğıtları.”

Noter damgacısı kız, huzurevi ziyaretinde baygınlık geçirdi; öz babası sandığı adam aslında notermiş. Peki, huzurevindeki adam kim? Emekli kocası, anakronik bir antagonizma.

Kırlarda, puhu kuşları hatıra kanatlarını diktiler, göğün en çok bakılan yerlerine. Ekmek hamurunu jiletledi, unlu elleriyle.

Yapma çiçekteki kurt, neyi ısıracağını bilemedi. Bir cinayeti özledi, ihanet soslu.

Toprak ısınıyor, ölülerinizi hazırlayın!

Aynı Gün

“Elbette, önceki kuşaklar da savaşlar yaşadılar. Belirsizliklerden kaygıya kapıldılar. Ne var ki, onların ortak bir tehlike algısı ve kaynağı vardı. Kim oldukları; tehlikenin nereden geleceği ve nedenleri hakkında fikirleri vardı. Şimdilerde ise olası savaşın ne zaman, kimler arasında çıkacağı belirsizdir. Her an, her yerde. Tehlike, her zaman ve her yerde var.” (s. 43)

“Belirsizlik, korku, kaygı, güvensizlik, emniyetsizlik durumlarının bugüne ait bir başka farkı, hiçbir korkunç felaket gerçekleşmeden gündelik yaşam sinmiş olarak var olmalarıdır.” (s. 44)

“Yaşamın anlamını vaat eden kaynakların çoğalması, kapitalizmin çıktılarından biridir.” (s. 46)

“Simülakr; gerçeikle sahte ve gerçeikle düşsel arasındaki farkı yok etmeye çalışır.” (s. 56)

“Guy Debord’un ifade ettiği ‘En soyut ve en aldanabilir duyu görmedir.’” (s. 57)

“Sürekli arayış, tatminsiz oluş, belirli bir yere ve kişiye bağlanmaktan kaçış; parçalanmışın zavallılığı olarak yeni bir gerçekliktir.” (s. 60)

“Ekran, gerçekliğin yerine geçmektedir. Bu yer değiştirmenin çifte işlevi vardır, çünkü gerçeklik, olaylarla bilincin karşılaşmasından doğar. Gerçekliği reddetmek yalnızca nesnelliği reddetmek değildir; öznel olanın da temel bir parçasını reddetmektir.” (s. 68)

“Haz, kendi kendisini yok eden bir şeydir. Ulaşıldığı an yok olur.” (s. 70)

“Büyüsü bozulmamış dünyanın en önemli ayırt edici niteliği, sistemin bireye istediklerini vermeye çalışmasıydı. Büyünün bozulması ise sistemin, kendi ürettiklerini (ihtiyaçtan bağımsız olarak) bireye istetmeye ve gereksinim duymaya zorlamasıyla başladı.” (s. 126)

- Nuran Yıldız, “Aşk Yüzyılı Bitti” (*Doğan Kitap, İstanbul, 2013, I. Baskı*)

Aşk yüzyılı bitti, ben niye buralardayım? Alfred De Musset nerede? Birlikte göl kıyısında gezinip antik heykelleri okşayacaktı. O, iç cebinden Sappho şiirleri çıkartıp okuyacaktı.

Aşk yüzyılı bitince ne başladı? Kitabı, bu soruya bir cevap versin diye sorguya çektim, net bir bilgi edinemedim. Ne zamandan beri kitapları bilgi edinmek için okur oldun? Doç. Dr. Nuran Yıldız'ın kitabıyla eş zamanlı okuduğun Ian McEwan kitaplarından (*Yabancı Kucak / İlk Aşk Son Törenler veya Küçük İskender... Hangisiydi Ali?*) ne tür bilgiler edinebildin?

Kendini zaman dışı hissettiğinden “Aşk Yüzyılı Bitti” kitabını okumuştun. Kitap, O ve onun gibilerin zamanını doldurduğunu ve bir nostalji veya vintage ögesi bile olamayacaklarını bağıırıyordu, sayfalarca. Yine de bir yerlere tıkıyorlardı onları. Orada nefes alıp verir, fazla ses çıkartmayın veya bağırın durun. Seni burada kimse duymaz.

Siyahlı kadına bağırardım:

Siyahlarını yere at ve teslim ol!

Soyunuverdi. Bir harfi karıştırmıştım.

Zaman dışılarla ilgili bir haber.

“Yeşilçam Huzurevi”ndeydi.

Patlamış Bilet'in bir türeviydi. Şeytan kadınların.

Veya pis film yapımcılarının.

Burası, Nova Ekspresi'yle gidilip Nova polislerince yok edilecek kadar gerçek. Bir şeyler üretmiş-

ler, bir yalan. Bir yalancı görüntüler örgüsü. Bir gerçekmiş gibi gerçekler. Bir deli gibi görünen görüntücüler evi.

Yeşilçam'ın koşan adamı Bilal Gülcan (73 yaşında). Kameraman Zafer Caymaz, seks filmlerinin yönetmeni Günay Kosova (74)... İşte döllerini sildiğiniz kâğıt peçetelerin yanık yanık kokusu. Hepsi, sanat yaşam evinde, yeniden zavallı bir kötülük kalkışmasının planını çiziyorlar. Kartal, Pendik... Gittik, geldik. Sanat yaşamevinde eski günlerini yâd ediyorlar – ister darıl, ister sarıl – bazen de sinema üzerine tartışıyorlar. Bazıları cacık sever.

Yönetmenin odasında, filmlerden oluşan fotoğraf ve afişler. Bilet ve yanık döllü selpak koktu. CD'lerin üstüne normal tükenmez kalemle filmlerin adı yazılmaz.

- Ayşecik Fakir Prenses-

İşte onlar – onlardı diyorum sana – beynime saldıranlar onlardı.

Ayten Erman da mı?

Evet, o da.

(Alıntılar için bkz.: *Sabah*, 8 Şubat Pazar eki)

Bütün bağlantıları kopardılar, kablolar sarkıyor. Katil eve girince önce telefon kablolarını söktü. Beyoğlu canavarı cep telefonunun kablosu – gizli bir teşkilatlanma içerisindeler; günlerini, filmlerini tekrar izleyerek yeni bir şeytan kadınlar ordusu ve CD'ler ki ateşte yanmaz ve biteviye döllü ve çük ka-

fası silinmiş, atırıklı selpak külleri. Kanlı Sevda. Ama duygusal olarak Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler.

Bunların başı Ali Fuat Kalkan, şapkalı. Damarları delik deşik, beynine giden hiçbir şey kalmamış. Kanlı Beşik hariç 199 tane senaryo yazmış. Yeşilçam'daki arkadaşların hepsi öldü, Arizona'da. Hiçbiri Paperboy filminin senaryosunu bilmiyor.

Gazeteden öğrendim, cesedimin topuklarını öpen sayfasından.

Nietzsche'nin Tarih Üzerine (1996) yapıtında yer alan "İnsan zincirleriyle birlikte yürür." saptaması son derece anlamlıdır. Unutmamak, insanın geçmişe bağlı kalması demektir. Ne kadar ileri ve hızlı yürürse yürüsün, zinciriyle yürür. Bugünün bağımsız bireyi, anılarından, zincirlerinden kopuktur. Yalnızlığın anıları, yalnızlık tarafından gömülür. Hız ve değişim, herhangi bir bağ ve zinciri toptan reddeder. Sonuç: Her yerden aynı sözcükler, tembihler duyurulur: "Unut gitsin!", "Unutmak iyidir.", "Önüne bak!"

Böylece Nietzsche'nin insanı ve hayvanı birbirinden ayıran "anımsamak" bilinci, insan için de giderek erir ve geriye eylemin kendisi kalır. İçi boşalmış eylem de insanı hayvana yaklaştıran şeydir. (Nuran Yıldız, s. 146)

Nietzsche, insanı mutsuzlaştıran şeyin unutmamak olduğunu söyler. Yeniden başlamak, eskiyi anımsamamak, umut etmekten vazgeçmeyi önler.

Bir yandan “unutmanın” kutsandığı, bir yandan da nostalji (eskiye duygular) ve “vintage”ın (eskiye ait nesneler) gördüğü ilgi nasıl açıklanabilir? (s. 147)

Aşk yüzyılı bitti.

Seks yüzyılı başladı.

Kitabına daha sonra.

Ölüler evine deliler gemisi.

Sözcüklerin beni ajan olarak kullandıklarından şüphelenip dururdu. Onları, sözcükleri, istedikleri yerlere yerleştirdim mi? Mavi kabloyu kesince mi geri sayım cihazı duruyordu?

Geri sayım cihazı ritmine bağlı -mavi kablo mu?- kesersen nabzın durur.

Kesmezsem?

Birazdan infilak edecek.

Uykulu, ıslak yorganlar beyin hummamı dindirmiyor. Bütün bağlantıları ve sinapsları ve sinir uçları kopsa da beynim, bir taşra tren istasyonu gibi her rüzgârda yalnızlıkla uğulduyor.

28 Mart 2015

Film dublajı yapılan bir yerlerde-

Bu görüntüleri seslendirmem, her şey ortada.

California'da portakal topladık.

Hey! Gözlerini kaçırma, gözlerin beni sevdiğini haykırıyor.

Yağmur efekti -ıslak asfalt- biracılar neşeli ve alışıldık.

Gözlerinde kendimi görüyorum, inkâr etme, beni seviyorsun.

O kadar borcu ne ara yaptın?

Bunların borçlarla ilgisi yok, yüzüme bak diyorum sana. Seni seviyorum, tamam mı? Nerede olursa olsun seviyorum.

Peki, kredi kartın Pelin'in ablasında ne geziyor? Buna cevap ver!

Kızı nişanlanacaktı, ondan verdim. Yani sen... Hayır, babasının öyle mi? Senin kartının o kadında ne işi var?

Dedim ya, kızını nişanlayacakmış. Yardımcı oldum.

Eğer o kadınla yatmadıysan, ben de bir bok bilmiyorum senin hakkında.

- Kes! Böyle dublaj olmaz.

Yanan bir sobanın içine sığınmayı özledim; hem karanlığımı aydınlattı hem gecemi hem de ne bileyim, belki de geçmişimi.

Ancak yanarsam aydınlanabilirim. Külden kimse bir şey anlamaz; geriye kalan, bir sobaya sarılılm.

- Sedyeden düşen hastalar, ambulansın lambası, ıslak asfalt.

Paraları ne zaman üleşeceğiz?

Paralar... Gerçekten, belki de düşündüm ki sobada olabilir.

Soba, içine ampul konmuş, korku kapağı gibi sırtıyordu.

Polisler, ekip arabalarının içinde bardan çıkan kızların kota yapışmış götlerine bakıyorlardı.

Tramvaylar, cesetleri örtecek gazeteleri taşıyorlardı. Yahudiler, hüznle paralarını sayıyorlardı.

Melankoli, kara duygululuk-kara para.

Harbiden söyle, paralar nerede?

Siyahını yere bırak ve paraları da ayaklarımın dibine bırak.

Şu mezeyi bana doğru uzatsana?

Kredi kartın kadında niye geziyor? Ben hâlâ soruma cevap alamadım.

Adi bir adamsın; şu burnunu çekmen, cep telefonuna dokunman, hepsi midemi bulandırıyor. Hayatımı mahvettin.

Hayatını sikeyim senin! Anca bağırırsın, tam bir öküzsün. Kadın mısın lan sen! Öldürsem, gazeteler “Kadın cinayeti” yazacak; ona yanarım.

Adi herif, yavşak pezevenk! Gençliğimi aldın, hayallerimi, genç kızlığımı.

Paranın yarısını ben alacaktım. şimdi zenci kadın falan niye geldi?

Paraları üleşip dağıtacaktır.

Sefiller, sefil kalır.

Hepsi bu kadar mı?

Paraları üleşemeyiz. Paralar sobada, harbiden. Benlik de bir şey yok.

Otel odasının gizli sesleri vardır; bir otel gecesi- nin anatomik yapısı.

Bir prezervatifin yataktan yere sünmesi, kül tablasının masadaki sürtünmesi, dış sesler yeni bir boğuklukla döner odaya: araba sesleri, tekerlekli bavul sesleri, siyah poşetteki bira şişşelerinin tokuşma sesleri.

Mavi ışıkların artık geceye bulaşmış koyulukları...

Rüyalardan sızan bir şeyler belki birazdan patlayacak.

Suriye gökleri de rüyalardan bir kesitti;

Pollyanna ve Heidi el ele tutuşup dönüyorlar; etekleri, evreni.

Işıma, kamaşma ve yıldızlarla dolu.

Herkes William S. Burroughs'a saldırdı: Feylak'uş Şam, Ahrar'uş Şam, Sünne Ordusu.

Sadkob üretim fabrikası; klorlu gaz bombalarıyla size ve çocuklarınıza mutlu ve güvenilir bir gelecek sunar.

Gecenin kanatlarını yolduk. Varil bombaları ve vakum bombaları çarpıştı.

Sinem'e göm beni!

Jiletimi raylara ve bileklerime sürttüm; iyi yolculuklar.

Kediler gözlerini karayollarına sattılar.

Sigara dumanının içinde çocukluğum var. Lütfen durdurun, kaçıyor.

Zenci kadının saçları örgülüydü; iki dudağının arasında jilet gezdirdi.

29 Mart 2015

Dibe vurmak diye bir şey yoksa da herkes bunu alkışlıyor. Size diyordu ki: Tramvaylar, gecelerce cesetleri ve hayaletleri ve hayalleri; ilişki koçlarını ve seven kalpleri ve döviz endekslerini ve bira kapaklarını ve kopartılan çiçekleri nehre boşaltıyor. Kepçelerce ceset, düşlerimizi dolduruyor; düşkünler nehri, şehri boylamasına mı kesiyor, enlemesine mi?

“Postmodernistler, şimdiki zamanda bireyin büyük yanılgılarından birinin kendisini ‘değiştiren özne’ olduğuna inandırmış olması, gerçekte ise karmaşa içinde çaresizce çırpınan nesneler olduğunu söyler.” (*Nuran Yıldız, s. 149*)

O, Robert Musils’in “Niteliksiz Adam” (Der Mann ohne Eigenschaften)’ı değildir. Modüler insan; seyyar, atılabilir ve değiştirilebilir bir yaratıktır. (*Nuran Yıldız, s. 150*)

“Ölüme karşı duyulan büyük çaresizlikle baş etmenin ilk yolu, onun başkalarının başına gelen bir şey olduğunu düşünmektedir. Bireyin kendisi ölümü deneyimleyemez. Medya aracılığıyla tanıklık ettiği ise başkalarının ölümüdür.” (*Nuran Yıldız, s. 158*)

“Sonuç: Kendinle kal! Kendine tapınmakla yalnız kalmak arasında sıkışık yaşa!” (*Nuran Yıldız, s. 160*)

“Tutunmacı aşkın, romantik olandan önemli ve bir o kadar da çarpıcı farkı ‘eylem’le ilişkileridir. Romantik aşk, eylemi arzular; ancak hiçbir zaman sadece eyleme indirgenemez. İşte var olur, sevgiliyi idealize eder. Oysa tutunmacı olan aşk, eyleme dönüşmek zorundadır.” (*Nuran Yıldız, s. 188*)

“Tutunmacı aşk, psikolojik paketin kendisi değil; psikolojik sorunları kısmen, geçici olarak yok eden, erteleyen, sorunlara karşı direnci artıran antidepressan ilaçlara benzer. Lustral, Prozac, Ciprallex, bireyi bloke eder.” (*Nuran Yıldız, s. 191*)

“Cinsel ilişkinin eylemsel ilişkiye, bedensel tatmine odaklanması; salt eylem olarak seksin taraflarını yeni adlandırmalarla buluşturuyor. İngilizcede eylemin kendisiyle adlandırmada, Türkçede de aynı İngilizce sözcüklerle kullanılıyor; ‘bağırsızlık’ öne çıkar.” (*Nuran Yıldız, s. 193*)

Böylece Nuran Yıldız’ın kitabı da okunan kitaplar cehennemine hem yakıt hem alev hem de kül olacak. $Fahrenheit\ 451 \times 88 = ?$

Jo Jo Dane, Rumen boksör, mavi şortuyla.

Jo Jo Dane bir aparkat daha yedi.

AŞK YÜZYILI BİTTİ.

Aparkatı yutturdu, yatırdı. Rumen boksöre kimse acıtmıyor.

Müthiş bir sol direk daha yedi.

Ayakta durmaya devam ediyor, zil sesine rağmen.
Ve

Jo Jo Dane, nakavt oldu, sayın seyirciler.

Jo Jo Dane.

Balyoz gibi darbelere dayanamadı.

Ringin ortasına serildi.

Artık kalkamaz.

Nesnelerle örüntülüüyüm, örgün bir Rothmans
of London Dark Blue 1890.

Deliginden 1 lira sokunca gözlüklerini atıp göz-
leri ışıldayan elektronik oyuncak at.

Bir korku dükkânından fırlamış; metalik, mat ve
sert plastik.

Sanki nakavt olduğu yerden kalkacakmış gibi.

Sert yumruklar... Aman Tanrım! Sanki öldürecek.

Sol direk, sağ direk. Nikaragualı boksör sanki
yamuldu.

Yumruklar ciddileşiyor. Adamın yüzü adeta ka-
rışıyor. Burnu ve kulağı, çorbanın içindekiler gibi.
Sağ kroşe.

Hani nakavt olmuştu?

Bu bir gece atı; öylesine duruyor. Nalları uğur-
suzluk getirip onu mıhlamış buraya. Ayaklarının
altında ezdiği Suriyeli bebek kafatasları, hayalleri-
ni emdikleri, şimdi müşteri temsilcisi olmuş Türk
orta sınıf kız çocukları.

Jiletle bile yerden kazınamaz artık, Nikaragualı
boksör.

Aynı Gün

Nuran Yıldız, “Aşk Yüzyılı Bitti” kitabının çoğunu bazı kitaplara yaslanarak yazmış. O kitaplardan bazılarına bakalım:

Jean Baudrillard, (1998) Simülakrlar ve Simülasyon, çeviren: Oğuz Adanır, 9 Eylül Yayıncılık, İzmir.

Jean Baudrillard, (2001) Baştan Çıkarma Üzerine, çeviren: Ayşegül Sönmezay, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Jean Baudrillard, (2008) Tüketim Toplumu, çeviren: Hazal Deliçaylı, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Jean Baudrillard, (2011) Çaresiz Stratejiler, çeviren: Oğuz Adanır, Boğaziçi Yayınları.

Z. Bauman, Ölümlülük, Ölümsüzlük ve Diğer Hayat Stratejileri, Ayrıntı Yayınları.

Z. Bauman, Modernlik ve Müphemlik, Ayrıntı Yayınları.

Z. Bauman, Bireyselleşmiş Toplum, Ayrıntı Yayınları.

Z. Bauman, Akışkan Aşk: İnsan İlişkilerinin Kırılğanlığına Dair, Versus Yayınları.

U. Beck, Risk Toplumu: Başka Modernliğe Doğru, İthaki Yayınları.

M. Berman, Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor, İletişim Yayınları.

P. Bruckner, Aşk Paradoksu, Yapı Kredi Yayınları.
G. Burton, Görünenden Fazlası, Alan Yayıncılık.
G. Debord, Gösteri Toplumu, Ayrıntı Yayınları.
P. Feyerabend, Akla Veda, Ayrıntı Yayınları.
S. Hall ve M. Jacques, Yeni Zamanlar, Ayrıntı Yayınları.

A. M. Pines, Âşık Olmak, İletişim Yayınları.

G. Ritzer, Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek, Ayrıntı Yayınları.

K. Robins, İmaj, Ayrıntı Yayınları.

R. Sennett, Karakter Aşınması, Ayrıntı Yayınları.

Böylece ne olmuştu?

Bir -anılarım erimişti- botlarımın tabanını sobaya dayadım; o da eriyor. Descartes, Hollanda'da bir kasabada lanet bir sobaya bakıyordu: İsveç prensesine hangi kitabı yazmalıyım? Borçlarımı kim ödeyecek? Ben, Descartes'im. İsveç soğuk, soba yanmıyor. Kuzeyin kötü cadısı da öyle söyledi; eriyorum. İsveç prensesinin kendi de ayakları da yatağı da soğuktu. Descartes, Principles of Mathematic'i yazmıştı ve şimdi sarayın soğuk koridorlarında prensesin etek hışırtılarından kaçıyordu. Gökyüzü beni hırpaladı. Duvarların dibine sığındım, merdiven altında gülümsedim. Merdiven altı üretimle ruhumu deştim. Ev hanımları yaşanmışlıklar ve akşamları kocasını bekler.

Postaneler de kapandı, çünkü akşam.

Her yerde hastalar vardı; Suriye aurası ve flora-sında, avucumdaki kelebek artık pişmanlık ve ısı-raptan uzak. Şarabıma esrar katıyordum, çay kaşı-ğıyla karıştırıyordum.

Leibniz, Rus çaricesiyle monadlara hapsolmuş-tu. Her yerden umutsuzluk yılanlarının tısladığı duyuluyor -yoksa bu bir rüzgâr kaçkını mı?

Bu denizaltında kaç kişiyiz? “L”yi atarsak hay-vanlaşırız.

Bir kasaba kahvecisinin, çok sıcak sudan sünger boblaşmış elleri.

Kendimden tiksiniyorum, yazdıklarımın da. İşte, hepsi bu kadar basit.

Ben de yazdıklarım da nefret ve tiksintim de... Tiksintim beni sarmaya başladı; kelebekten soluca-na dönüştük: ıslak ve yavşakça.

Kaldırımdaki kan lekeleri mi? Yağmur temizledi. Peki, içimdeki kan ne olacak?

04 Nisan 2015

“Bizim neslimiz, Büyük Depresyon’u ya da Büyük Savaş’ı yaşamadı. Bizim savaşımız ruhsal bir savaş. Bizim depresyonumuz kendi hayatlarımız,” diyor Dövüş Kulübü’nde Tyler Durden. (*Gökhan Özcan, 2 Nisan 2015, s. 21, Yeni Şafak*)

“Otopside, genç kadının vücudunda darp izlerine ve muşta olduğu tahmin edilen bir cisimle açılmış yaralara rastlandı.”

“Muşta” varsa, o işte bir ‘İsmet Özel’lik vardır. “Muşta” kelimesini ilk kez orada duymuştum, sonra yumruklarımı sıktıkça parmaklarımı ellerime bağlayan tepecikleri muştaya benzettim. “Muşta olduğu tahmin edilen cisim” gazetenin ifadesi böyle. Belki, o cisim kalp kırıklıklarının mütecessimleşmesidir. Aynı gazetenin yazdığına, adliyede aydınlığa düşen kadın ölmüş. Adliyenin 4. katındaki havalandırma boşluğundan düşen kadın, 56 yaşında Feriha Koşan. İşte, bu adliye koridorları ve iğrenç adliye sarayları, ölümün koridorlarında ıslık çalarak gezindiği bir okul kaçağı gibi. Belki bu kadın da Kafka’nın halasıdır. Üvey ve Türk ve Feriha.

Adliye koridoru, o kadına ne “Dava”yı, ne o eşsiz korkuyu ne de başkaca bir entel zırvayı anımsatıyordu. Daha çok Türk işi arabesk – atın beni denizlere korelasyonu – adliye koridoru, havalandırma boşluğu – kader – Türkçesi buydu ve Marguerite Duras’ın yazdığı Göksel şarkılarından biri de “Sen orada yoktun”du.

Göksel’i birileri durmadan terk ediyordu – ıssızlığında – deyip ağlıyordu. Bu statik melankoli onu Marguerite Duras’a yaklaştırıyordu.

Kadın-erkek-olanaksızlık-terk edilme-ölme hastalığı–hiçbir şeyi anlatmamanın ustalığı.

Duras’ın Fransızca kitap isimlerini yazalım. Böylece daha bir iğrençleşsin şenliğimiz:

L’Homme Assis Dans Le Couloir, 1980 – Kori-dorda Oturan Adam

L’Homme Atlantique, 1982 – Atlantik Erkeği

Agatha, 1981 – Agatha

La Pute De La Côte Normande, 1986 – Norman-diya Kıyısının Yosması

Kitapların hepsi Les Editions de Minuit tarafından basılmış. En özgün isimlerinden biri; Duras’ın kendini isimlendirmesidir.

Normandiya Kıyısının Yosması – La Pute De La Côte Normande

İşte, hepsi buydu.

Sonra sallanırcasına, bilinçsiz. Bütün hepsi beni bombalıyordu; açık ve tek hedeftim; hem açıktaydım, muhtemelen düşman da kendimdim.

- O silahı hemen bırak, buna değmez.
- Seks ve seyahatten hoşlanır mısın?
- Sanırım, evet
- Yanlış cevap

Tabancayı ateşler. Gore Verbinski'nin Meksikalı filmi.

Termal bir hatadan kaynaklanan silahlı saldırılar. Sıcak ve kaynar su. Mutsuzluk damlatan gece muslukları. Yataktan kalkıp bak! İmgesel de olsa kandır damlayan. Şoförün ağzından ve burnundan fışkıran kanı görüyorsunuz. Hayat canlanmaz, o cansız bir devam ediştir. Taşrada kimsenin kırkı çıkmıyor, gözleme mi, kıymalı pide mi? Gece, siyah kan, korku mu? Umursamazlık mı? Bıçaklar sabah kahvaltısı için peynir dilimledi. Otellerde, gece koridorları...

06 Nisan 2015

Ağaçlar, yokluğa açılan pencereler.

“Yaşlı fahişeler, ağaçlıklı parkta cep telefonlarının sim kartlarını kaybettiler. Müşteri listeleri musalla taşında. Kronik organ bozuklukları, çoklu organ yetmezlikleri.” (*Organon III, Maarif Vekâleti Yayınları. Yazarı: Aristoteles*)

Ağaçlar, geceleri biz uyurken yok olur. Bunu kimse bilmiyor. Cinayet bıçaklarını diğer bıçaklardan ayıran en önemli özellik; onların daha bir saf ve masum oluşları mıdır? En büyük kanun kaçağını buradan açıklıyorum: Kafka.

Sevgililer, kredi kartı ekstrelerini yırttılar; aile çay bahçesinde, ağaçların altında.

“Küçük Korku Dükkânı” filminden fırlamış bir panayırın oyuncak atı, geceleri fosforlu gözleriyle parkın banklarını tarar. Yıllardır tren bekleyen ölümler vardır. Turistlerin sırt çantaları ve düşleri vardır.

“Düş kuran öğrenciler, sınıf yönetimi açısından son derece tehlikeli bir tür olarak adlandırılabilirler.” (*Sınıf Yönetimi, Pegem Akademi Yayınları*)

Nefesiniz ölüm kokuyor,
“Son nefesimi sana vermeyeceğim,” dedi ve nefesini tuttu; sonra yine de öldü.

07 Nisan 2015

Türk filmlerinde belli bir dönem, “ateş dansı” denilen bir dans türü, bu dansın yaratıcı kötü cadısı, ateşin kızı ise Özcan Tekgül’dü; öldü. Müthiş kıvrak bir ateş saçıcısıydı. Sahneye, vücuduna resim çizdirerek çıkmıştı. O resim, belki de onun ruhunun ve bakterilerinin X-ray cihazından geçirilmiş şekliydi; vücudu bir korsanın suratına dönüşüyordu. Vücuduna o resim çizilmemişti, vücudu bir noktadan sonra kamerayla bütünleşerek bir korsan suratına dönüşüveriyordu. “Nur içinde yat” dendiğinde aslında, “ateş dansına devam et, ateşlere sarıl.”

Siyah-beyaz görüntülerde ateş daha bir gerçekçidir, çünkü ekranda değil; gözlerimizin irislerinde de değil, sayfalarda ve benim gibi zavallı yazarların kalemlerinde yanar. Göbeğinin alt kısmında, korsanın dişleri gözüken ağzı vardı. “Battı Balık”, “Rıfat Diye Biri”, “Çadır Gülü” oynadığı sayısız filmin yalnızca birkaçı.

Sayısız film, sayısız pis film, sayısız irin ve çirkef... Ateşin dansözü 1939’da doğdu. 02 Temmuz

2011’de, Antalya Devlet Hastanesi morgunda kim-
senin sormadığı bir ceset, 15 gün boyunca bekle-
tildi. Garipler Adası, Mukadderat, Ateş Dansı, Şa-
hane Gözler... Güzeloba Camii’nde, 18 Temmuz
2011 günü cenazesi Meçhule Gidenler filmiyle...

08 Nisan 2015

Pis filmlerin şeritleri 35 milimetresi yandı. Pis koku. Spermlı selpaklar da yandı. Ateş dansı, her birini kucakladı. Hepimizi kucaklayan bir ilkokul müdür yardımcısı. Pis filmlerin merkezi, asıl ana merkez, sistemin kalbi ve beyni.

24 Ağustos 0079’da, Pompei genelevi, Lupanore. Kelimeler de yanıyor, bu ateş hepimizi kucaklayacak.

Andrei Tarkovsky filmlerinde hep iki şey görürüz: biri su, diğeri de ateştir.

“Her şeyi unutmak istiyorum” dedi kederle biri.

“Neden?” diye sordu yanındaki.

“Hatırlayabilmek için” dedi aynı kederle.

“İçinde bu kadar nefret biriktirme! Bil ki nefretin bütün uçları keskindir ve iç kanama diye bir şey var!”

“Bazen bir yalanı söylemek, bütün bir ömür sürebilir.”

“O kadar derin bir pişmanlığın içinde yaşıyorduk ki, artık bunun neyin pişmanlığı olduğunu bile hatırlamıyordu.”

(Gökhan Özcan)

“Asıl mesele, öteki büyük kötülük: insanın içinde dolaşan iblisler. Damarlarında zaman zaman akan siyah kan. Bu, başlı başına bir olgu ve kendi içinde derinlikleri var. Yıllardır Japon sineması ve edebiyatını izlerim. O kültürün özünde bir kötülük var.”

(*Prof. H. B. Kahraman*)

Kötülük; şehrin damarlarında, ıslıklı bir rüzgâr...

“Sayısız yüreği rüzgârın, çarpıyor sevdalı sessizliğimiz üstünde.” (*P. Neruda*)

Hayır, bu değil!

Nefret suçu, kendime karşı işledim.

Yahudiler her yerden fişkırıyordu.

Yalancı, melankolik ve sihirbazdılar.

Philip Roth’a bakalım.

“Filmi de varmış.” Romanlarından biri *The Dying Animal* (Ölen Hayvan). Penelope Cruz başrolde. Sadece ona bakmak için izlemiştim. Romanı okumaya başlayınca, 15. sayfada karşıma Franz Kafka çıktı. Yahudi, Yahudi’yi bulmuştu.

“Ben, ona bendeki bir Kafka el yazmasını gösteriyordum -bu 1910 yılından kalma el yazması- ve açık sözlü itiraflar... Kafka yok oluyor bu konuda.”

“Gereken tek büyü, sekstir. Seks olmasa erkekler, kadınları o kadar büyüleyici bulur mu? Herhangi bir cinsten bir başkasını, aralarında seks olmadıkça büyüleyici bulur mu? Başka kimden böyle büyülenirsiniz? Hiç kimseden.” (s. 19)

“Seks söz konusu olduğunda, ormana geri dönersiniz. Bataklığa geri dönersiniz.” (s. 22)

“Bir erkek, sikiş derdine kendini riske atmasa, sahip olduğu sorunların üçte ikisi olmazdı.” (s. 30)

Bu roman, kısa hacmine rağmen ölümle dopdolu! Seksle dopdolu! Türlü Yahudiliklerle dolu. Diğer Roth romanları gibi. Filmde de Penelope Cruz... Kim seçtiyse Consuela'yı, ondan daha güzel kimse oynayamazdı.

Biraz aydınlık şeyler yazmalıyım; düşünce kitapları, insanlığın bunalımı, sorumlu kişisel aydın insanlar. Düşünmelisin... Beynin koordinatları...

“Zihnimizde, bizim irademizin, kararımızın dışında yığınla fikir kendiliğinden doğar ve davranışımızı hiç mi hiç etkilemezler. Oysa inanış, öyle düşünmekle yetinilen fikir değildir; aynı zamanda inanılan fikirdir ve inanmak, zihinsel düzeneğin bir işlemi olmaktan öte, yaşayan varlığın o niteliğinin işlevidir. Onun kendi davranışını, yapıp ettiği şeyleri yöneltme işlevidir.” (s. 4)

Ne oldu? Niye gerçeklerden kaçtın? Kitabın 4. sayfasındayız daha. İncanın ve yalanın farkını ortaya koyuyor.

Nihilistlere nakavt yumruğu.

I've finished by me!

Pre-Intermediate düzeyi bir cümle...

Beraber bir suç işlese bile, cezasını ayrı ayrı çekeceğiz. Suçun bireyselliği mi önemli olan? Parmak izi kimin mi?

Tetiğe kimse basmasa bile, kurşun adres sormaz.
(*Kenan Doğulu, 1993*)

Sadece masadaki muma bakmak istiyordu, yazmak istemiyordu.

“Sen kimsin?

Sen, aşağılık bir şeysin.

Sen, Normandiya kıyısının yosmasıydın.”

Duras, böyle söyletiyordu kendine.

Mumun ateşi çakmaktan mı çıktıydı?

Mumlar, balinaların yağından yapılır; intihar etmeyip avlanan balinalardan.

Mezarda, kabrin soğuk dehlizlerinde kurtlar var ve bunu Baudelaire de biliyor.

“Kurtlar, sağır ve kör dostlarım benim!

Çirkef yaratıkları, rint misafirlerim;

Alın size gamsız, Kaygusuz bir ölü!”

(*Gamsız Ölü şiiri*)

“Bak, göğün balkonlarından geçmiş seneler.

Eski zaman esvaplarıyla eğilmişler.”

(*Baudelaire, İç Kapanış şiiri*)

İşte, size marjı yüksek bir korku filmi.

Bir ölüm ve ateş dansı.

Hayaletler gibi eğilmişler ve eski zaman esvaplarıyla.

Hayaletleri kim özlemez ki?

Nefretimle defterler doldurdum, bu bir cesede kurşun yağdırmaya benziyordu.

Hey, dostum! Hadi, tüyelim buradan. Herif çoktan geberdi, daha fazla sıkmanın bir anlamı yok!

Olsun, daha bir gebersin.

Külleri yakmaya çalışmaktır bu!

Gecenin bileğini kimse bükemez.

Masum bir ilkokul flüt şarkısı gibi, tüm karanlığı yarıp içimizi deşer.

“Bileklerini, dikey kes. O zaman seni kimse kurtaramaz.” (*Fatih Akın’ın Duvara Karşı filmi*)

Karanlığa beyaz lekeler fışkırttık. Biz 31’cileriz.

“Ateşle oynama, söyledim sana.” (*Burak Kut, 1993*)

Gece trenleri kasabamızdan geçerken, Yahudilerin vagonlardan sarkarak Kafka’ya seslendiklerini duydum:

Neredesin? Şato burada değil, kadaastro çalışmaları da yapılmıyor burada.

Burası hızlı ve zengin ve koca götlü bir kasaba.

İnternet bağlantısı hızlı ve seni herkes tanıyor.

Çünkü:

“Tüm yaşananlar bin bir günaha dönüşüyor. Ah, zamanla uğraşma!” (*Yıldız Tilbe*)

09 Nisan 2015

“Felsefenin, yüzyıllar boyu tarihi ve tarihçiliği küçümsediğini biliyoruz ama bizde tarih-felsefe yabancılığı tam bir kopuşa dönüştü. Bu, aynı zamanda bir coğrafi küçülmeye de dönüştü. Mesela, felsefecilerin gözünde Anadolu coğrafyası, yüzyıllar öncesinin İyonyası ile sınırlı kalıyor. Türkiye’de entelektüellerin felsefe ile ilişkisinin cüceleşen bir dil üzerinden yürümüş olması apayrı felakettir. Bu yolda, felsefenin pek çoğu kendi uydurmaları olan terimlerle, felsefi sofistikasyonlarını bir tür entelektüel otoerotizme dönüştürdüklerini söyleyebiliriz.

Yukarıdan gelen (felsefe ve bilim) bir irtifa sarhoşluğu ile aşağıdan geleni (gelenek) ezeceği sanrısına kapıldı ama öyle olmadı. Aşağıdan gelen, yukarıdan geleni tuzla buz etti. Artık, fasılasız onları dayatan, tüketim içinde örgütleyen tek felsefe; hedonizmdir. Merak edilmesin; bu dünyada artık Prometheus trajik değil; ya otoerotik ya da grotesktir.”

(Prof. S. S. Öğün)

Bir cinayet haberinden ve onun fotoğrafindan yola çıkarak bir roman niye yazılmasın ki? In Cold Blood tarzı Capote titizliğiyle. Kalınca bir polis dosyası mı, roman mı? Diye sordurtacak bir şeyler.

“Aksaray’da oturan 30 yaşındaki Feyzullah K., 18 yaşındaki kız arkadaşı Leyla Salman’ın kendisini terk ederek yine kendi arkadaşı Uğur Ünal’la birlikte olduğunu öğrenince ikiliyi takibe aldı. Önceki gece, ikilinin eskiden kendisinin de bildiği ve gittiği, İhlara Yolu üzerindeki Kireçlik Mevkii’nde bulunan barakada alkol alıp eğlendiklerini öğrendi. Barakaya giren Feyzullah K., sarmaş dolaş ve uygunsuz bir şekilde bulduğu samimi arkadaşı ve eski sevgilisiyle tartışmaya başladı. Feyzullah K., ‘Ben de bira alıp geleyim.’ diyerek aracına gitti, aracındaki av tüfeğini alarak eski sevgilisi ve arkadaşına kurşun yağdırdı. Daha sonra da olay yerinden kaçtı. Polisler ve sağlık ekipleri, iki sevgilinin öldüğünü belirledi. Feyzullah K. aranıyor. Cenazeler morga kaldırıldı. Soruşturma devam...”

(12 Ocak 2015, *Sabah Gazetesi*, 3. Sayfa)

“Haydi kalk gidelim İhlara vay vay!

İhlar bizi neylesin aman aman!

Emişim, gümüşüm dür benim aman!

Çokça da içtim, sarhoşum vay vay!”

İşte, Orta Anadolu biraz da budur. İhlar (İhlara Vadisi)... Emişim, gümüşüm ve sarhoşluk ve cinayet...

Kitabın ismi “Bir Darbenin Anatomisi.” (Bu, tarihçilerden birinin de kitabıydı. Yılmaz Öztuna, Abdülaziz’le ilgili.)

Gazetenin fotoğrafı, barakanın önündeki toprak yolda... Üzerinde beyaz kar yığınları ve altlarında da kar kaplı toprak...

İki ölü; ayaklarında spor ayakkabıları... Anadolu’nun bağıri işte: akıllı telefonları, kırmızı ve turuncu Pall Mall sigaraları, ıslak mendilleri, suni deri montları, çakma kışlık güneş gözlükleri ve Yıldız Tilbe şarkılarıyla ve yetersiz limitli kredi kartlarıyla...

11 Ocak gecesi, beyaz badanalı bir barakada, tinerle alevlendirdikleri sobanın cehennem temsilcisi alev parçacıklarıyla... Orta Anadolu’nun ortasında, İhlara Yolu’nun Kireçlik Mevkii’nde öldürüldüler.

Az önce, vişne suyuyla votkayı karıştırırken “Hayat bu, ne olacağı belli olmaz.” derken de samimiydiler.

Karlı ve parlak yıldızlı, ayaz bir geceydi. Kurşunlar, 30 yaşındaki adamın hafif yağlanmış karaciğerini özlerken; 18 yaşındaki kızın kızıl kasık tüylerine hayrandı.

Yine de öldüler.

92 yaşındaki ünlü senaryo yazarı Stewart Stern öldü. En meşhur senaryosu, James Dean’ın başrol oynadığı Rebel Without A Cause filmininkiydi.

Cezayirli ünlü yazar Asiya Cebbar da 78 yaşında Paris’te öldü. 2005 yılında Fransız Edebiyat Akademisi’ne seçilen ilk Arap kadın yazardı.

“Baba Evinde Bana Yer Yok” en meşhur romanıydı.

Oryantalist değil bu kadın, eserlerini de Fransızca yazmış.

O zaman özgün bir Arap.

Neydi o Arap sözü? “Kimin hançeri, kimin sırtında belli değil.”

Bir nevi post modern ihanet.

Belki hançer bile simülatördür.

Peki ya kan...

Yine, gazetelerden kurtulamıyordu.

Gönül Bayhan’dan da.

“Türk sinemasının bir dönemine damgasını vuran isimlerinden Gönül Bayhan, uzun süredir tedavi gördüğü Elmadağ Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi’nde 83 yaşında hayatını kaybetti.”

(08 Şubat 2015)

“Gerçek adı Gönül Özkökleşen olan Gönül Bayhan’ın, 2000 yılında yoksulluk ve yalnızlık yüzünden sokakta yaşadığı biliniyor. Gönül Bayhan, özellikle ilk filmi ‘Kanlı Feryat’la ismini duyurdu. (1952) Bu filmde oynarken 20 yaşındaydı. Daha sonraki filmlerinden birkaçının ismi ve tarihi şöyledir: Kaderin Mahkûmu (1953), Sahildeki Kadın (1954), Kahpe (1960).

Bayhan, oynadığı rollerde dişiliği ve sert karakteriyle ön plana çıktığı için Yeşilçam'ın vamp kadınlarından biri olarak gösteriliyordu.”

Vamp kadın, sokak köşelerinde engelli kızıyla...
Vamp kadın, 70 yaşında ve kana alerjisi var...

Geceleri de ışksızlıktan geberiyor.

Dişiliği ve kişiliği iç içe geçtiği... Dişiliğini öpen hayat; kişiliğini öpen de hayatla kavgalı üvey kardeş ölüm oldu.

Kaderin mahkûmu bir sahildeki kadın,

Kanlı feryatlı bir kahpe olarak...

Ve işte, Burroughs'un pis filmleri 35 mm. Kahpe.

Sobada bir film şeridinin yanması sahnesi, klasik bir film oyunudur.

Orada yanan, izleyenlerin beyinde oluşan kalıcı hasar değildir.

“Günahların sonsuzluğu” kuramına göre; her bir görüntü, kahpece yerleştiği beyin hücrelerini vamp-
lar; yok olana kadar zehir zerk etmeye devam eder.

İnancın yokluğunun kanıtı.

“Kanıtı da ona inandığımızı sık sık unutuyor olmamızdır. Oysa canlı inanç, inandığımız kendiliğin sürekli ve kuvvetle etkin varlığıdır.”

Ve:

“Varlığımızı iman ettiğimiz bir şeye dayandır-mıyoruzdur; bizi yaşamaya özendirecek.” (s. 8)

“İnançlarımız, hayatımızın mimarisinin en derinlerindeki temel katmanını oluştururlar.” (s. 9)

“İnsanlığın geçirdiği büyük değişimler konusunda bilim dediğimiz etkinliğin söyleyebileceği hiçbir kesin şey yok.” (s. 12)

“Geist? Wes ist denn der Bursche? (Ruh mu? Kimmiş o delikanlı?)” Schopenhauer. Hegel Tarih Felsefesi (s. 18)

“Ama miras yalnızca hazine değildir; aynı zamanda bir yükür, bir zincirdir.” (s. 21)

“Tüm şeyler, ne olursa olsun, insanın karşılaştığı şeylere getirmeye çalıştığı yorumlardan başka bir şey değildir.” (s. 27)

“İnsan, kendi başından geçen şeydir, kendi yaptığı şeydir.” (s. 38)

“... O da geçmişidir. Edindiği yaşam deneyimleri insanın geleceğini daraltır. İlerde ne olacağını bilmesek de ne olmayacağını biliriz. Geçmişimizi göz önüne alarak yaşarız biz. Sözüün kısıası; insanoğlunun doğası yoktur, tarihi vardır...”

11 Nisan 2015, Cumartesi

Sonra, “gecenin kanı” gibi klişe tamlamalardan kurtulamadığını fark etti.

“Doğa ile nesnelerin arasında ne ilişki varsa, tarih ile insan arasında da aynısı vardır.” (s. 39)

“Çünkü dün, evvelki günsüz açıklığa kavuşmaz ve bu hep böyle geriye doğru gider. Tarih, bir sistemdir. Kaçınılmaz ve eşsiz bir zincir oluşturan insan deneyimlerinin sistemi.” (s. 142)

“Tarih, yaşamamız olan temel gerçeğin sistematik bilimidir. ... Geçmiş, ta uzaklarda, mazide değil, buracıkta, benim içimdedir. Geçmiş, benim kendimdir; yani benim yaşamımdır.” (s. 43)

“Yani akıl, bir imandır.” (s. 45)

“Kendi kendine yabancılaşan insan, gerçek olarak kendi kendisiyle yüz yüze kalır: tarih olarak. Şurası bir gerçek ki düşüncenin modası geçti.” (s. 58)

“Günümüz insanı, dünkü insanın akla duyduğu ‘büyük iman’ı yitirmiş bulunuyor.” (s. 62)

“Yöntem üstüne yazılmış ve felsefi olarak kabul gören savlar, eğer gerçekten Descartes’in, bir insan

kimliğiyle biriktirdiği hayat deneyimlerinden doğmuş olarak ele alınmazlarsa, anlamsız kalırlar.” (s. 89)

“Amin, emunah; İbrani insanı için ‘gerçek’ anlamına gelen sözcüktür.” (Bkz. *Hans Freiherr van Saden – Was ist Wahrheit?*) (Gerçek nedir?) “Emunah – Amen” fiil biçimindedir; bir vaadin kesinliğidir. (s. 80)

“Bu yüzden, bizim açımızdan anlaşılmaz olan bir dünyada yaşıyoruz ve insanlar ‘Ne için?’ diye soruyorlar, beyhude yere. Oysa o anlam, eskiden hiç kuşku götürmüyordu; kavrama yetisi ile iradenin tümüyle kabul ettiği bir anlamdı o.” (s. 60) (Bkz. *Edmund Husserl, Formale und Transzendental Logik*, 1929)

Bütün alıntıları, Ortega y Gasset’in Sistem Olarak Tarih kitabından yaptım. (*İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2011. I. Baskı, çeviren: N. G. Işık*)

Ben de böyle bir klişeyim:

Karanlık gece – kör kurşun – platonik aşk – boşalınca yok olan seks – mezar kazıcısının küreği – Necip Fazıl Kısakürek’in Otel Odaları şiiri – boğazlanmış bir ceset – kahvaltılık bıçakları – Bing Bang – “Böyle şerefsiz adam görmedim” – İngiltere’de soldadır direksiyonlar – Oz Büyücüsü – Dorothy’e kim tecavüz etti? – Günaha, kana karışması – sıcak suya sokulan, dikey kesilmiş bilek.

13 Nisan 2015

“Bir hayal tufanı eser başımda.” (*Ümit Besen, Dilek Taşı şarkısı*)

Hayal tufanı nedir?

Bir liraya satılan günceleri, yazarların not defterlerini, romanlarını ve şiirlerini görüyorum. Bir şiir mısrası için bir şair hayatını verir; kanını, hayal gücünü, beyninin kıvrımlarını. Sonra sokak aralarında, üzerine köpeklerin işediği kitaplar ortaya çıkar. Hepsi, büyük zavallılardır. Onları zavallılardan ayıran temel nokta, büyüklükleri midir?

Nobel ödülleri? Ateş ve Kılıç romanı 90’lı yılların sonundan itibaren hep bir liradır ve yerlerde sürünür, durur. Nobel ödüllü bir Polonyalıdır. Yazarın kemikleri yok olmuştur; eseri ise...

Anarşist bir eylemin ruhu düzeni bozmaksa, anarşizmi nasıl bir dizgeyle ortaya koymalı?

Emekli bir öğretmenden daha sıkıcı bir yaratık; emekli noter kâtipleridir, durmadan hikâyeler ve fasulye sıırığı gibi uzayan burun kılları.

Adamın biri geldi bir gün. Karısını bir yılda 700 kere, öhö öhö! Yani, anladınız işte, yapmazsa bo-

şanacakmış... Kasabanın önde gelenlerinden... (Tıksırır) Anladınız, yani geçmiş zaman. Noter bey kızdı. Noter bey sonradan milletvekili adayı oldu; sonra bizim hanımın tayini çıkınca görüşemedik. Yılbaşı kartı falan da atmışlığım var yani. Saygılıydık o vakitler.

Arabalar, nehir gibi aktı; farları günahlarımızı daha bir karartıyordu.

Kimler öpüyor seni? Şarkı sözü, mezarlık kurtları.

Prezervatiflerin süngeri, Kamboçya'dan ithal edilmiştir.

“Wonder Core Smart”la bacaklarınız sapasağlam olsun.

Dans eden kızlar, duvarları yumuşatabilirler mi? Sünger duvarlar rüyalarınızı emmez, sadece kâbuslarınızı emer.

Beynim, sallanan bir masanın üstündeki bir tabak jöle gibi sallanıyordu. Gözlerimin neyi görüp görmediğini kime sorabilirim?

Eski Yeşilçam vamp kadınları, götlerini temizleyecek kimseyi bulamadılar.

Senaryolar, hakikattir.

Kalemler, ölüm kusar.

Beynimin süngeri, imgelemimi Scotch-Brite.

Sondajı, idrar keseme bağladılar; nereye işeyeceğim şimdi?

Deşifre olduk; artık insan olduğumuzu herkes anlayacak.

Aynı Gün

Antonioni'nin züppelikleri, Akdeniz kıyılarından Amerika çöllerine uzanıyordu. “Zabriskie Point” — bu film, müthiş bir görsellik ihtiva ediyor; bu, bir keşif aynı zamanda. “Zabriskie Point”i keşfediyor, Red Desert’i keşfettiği gibi. Belki icat bile etmiştir, diye düşünmeden edemiyorum. Kendine yabancılaşma motifi, bir çöl olarak Antonioni’de zaten hep vardır. Ama onun tekniğini özgün kılan, var olan bu yapıları sanki yeniden ortaya çıkarmasıdır. Bu, arkeolojinin de tanımıdır.

Camus, çölün bir metafor, metamorfoz falan olarak aşırı kullanıldığını söylemiştir. Bu da gerçektir. Oysa “Zabriskie Point”te çöl yeniden üretilir. Kapitalist bir düzende bireyin yalnızlaşması da değildir film; o, bir estetik ve intihar nesnesi olarak “çöl”e hayat katar.

Müzikler, çölde modern ve klasiği iç içe sokar: Pink Floyd, Kaleidoscope, Jerry Garcia, John Fahey, The Grateful Dead, The Rolling Stones, The Young Bloods... Gençliğin kanını emen çöl... Almanca arka kapak şöyle biter: “Apokalyptische Finales absolut spektakulär ist.”

Karışık kitaplar, beynimde vurgulu matkap mı? Öyle bir etki bırakıyorlardı, onlardan kurtulamı-

yordum. Göğsüme bastırıyordum onları, liseli talebe kızlar gibi — Yeşilçam yapımı.

Aynadaki Narkissos – Her Şey ve Hiçbir Şey Olarak Yüz kitabı da böyle bir kitap. (*Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, Ergun Kocabıyık, İstanbul, 2006*) Kitabın kaynaklar bölümündeki diğer kitaplara baktığında işler Arap, Suud, IŞİD saçına dönüşüyor.

Elda Abrevaya, Aynadan Ötekine: Çocukluk Öz-nelliğinin Oluşumu Üzerine Bir Çalışma (*Bağlam Yayınları, 2000*) gibi özgün ve unutulmuş kitaplar var. Bunların yanında temel taşlar da eksik değil.

Bataille, Edebiyat ve Kötülük... Elbette Baudrillard – Baştan Çıkarma Üzerine, İmkânsız Takas, Şeytan’a Satılan Ruh...

Emil Cioran, Çürümenin Kitabı (*Metis Yayınları*).

Mircea Eliade, Mistik Hint Erotizmi (*Kabalcı Yayınları*).

Etienne Gilson, Ortaçağ Felsefesinin Ruhu (*Açılım Yayınları*).

Türkologlar da fırlıyorlar ortaya...

İrene Melikoff. Elbette Annemarie Schimmel, İslam’ın Mistik Boyutları, E. Kocabıyık çevirisi.

D. W. Winnicott, Oyun ve Gerçeklik (*Metis Yayınları*).

Sonra klasikler...

Âşıkpaşazâde, Attâr, Kelâbâzî, Şebüsterî falan falan...

O vakit, bu kitaba da elveda demeliyim.

Peki ama okudun mu? Böyle kitaplar “okumalık” değildir.

Bir suratımız var ve aynaya gözlerimizle bakınca onu görüyoruz. İşte, hiç bilinmeyenli bir denklem...

- Olman gereken yerde değilsin.
- Niye ki? Görevimin başındayım.
- Olman gereken yer burası değil.
- Tabancayı niye çıkardın şimdi?
- Çünkü dünyada olmamalısın.
- Peki, olmam gereken yer neresi?
- Dünya değil, çünkü dünyaya inanmıyorsun.

18 Nisan 2015

Kâbusların süreğenliği, biteviye hareketler, her yerden bir ses; aynı sesin türevleri: Çığlık ve Fısıltı ve Bergman da Cehennemde...

“Birkaç aydan beri okuduğu Walter Scott’un kitaplarını hatırlıyordu.”

“Barones, gençliğinde pek güzeldi ve bir sazdan daha incecikti. İmparatorluğun bütün üniformalarının kollarında vals yaptıktan sonra, onu hüngür hüngür ağlatan Corinne’i okumuş, o zamandan beri de o romanın etkisinden kurtulamamıştı. Kurulan bir çalgılı kutunun bitip tükenmeden aynı havayı tekrarlaması gibi, hayallerinden hiç eksik etmediği gözde kahramanları vardı.” (*Maussapant, Bir Hayat*, s. 30-34)

Barones’i kim gıdıkladı? Barones, ona yelpaze-siyle vurdu. Yelpazesi, tavus kuşunun kuyruğuydu; tavus kuşunu Tabutta Röveşata’da kim kaçırmıştı?

Caddeden, tekel bayisinin ve otelin ışıkları yanıyordu, arabaların içlerine içlerine. Tramvaylar, cesetleri taşımaktan yorgun, oldukları yerde gıcır-

dıyorlardı. İcra kâğıtları zarflara girdi, kısıldı kaldı. Şarkıcılar mikrofonları ısırđı, jüri yine de “ıııhhh!”

Bira şişeleri, gazete kâğıtlarına ve siyah poşetlere gizlendiler. Selim’in bu yaptığı hayvanlıktı; sen kızın kredi kartını ödünç al, sonra da patlat. Olmaz ki! Esra’da da suç var, ne işi var o çocukla?

Olağan içkili öğrenci konuşmaları, ağızlarda büyüyen cümleler. Sarkan ampuller mi, sarkık memeler mi, buruşup küçülmüş kondomlar mı?

20 Nisan 2015

Yitip gitmeye duyduğu özlem; bu, var olma ve sürüp gitmeye karşı duyduğu korkunun karşıtı mıydı?

“Sizinle tanışmadan evvel o kadar mesuttum ki,” dedi, kendine yine kendi.

Çağımızın Hegel’i veya daha çok Kant’ı elbette Serdar Ortaç’tır. “Kafamda deli sorular,” tüm dengelsel ve aprioritik bir coşumculuktur.

Atlas Okyanusu’nda bir balık da şu an var ve Şanghay’da rıhtımda bir anaokulu öğretmeni, kızartılmış muzuyla birlikte ağlıyor; terk edilmiş.

Hayat tarafından mı?

Taşra hastanelerinin kanserliler koğuşu geceyi soluyor. Umutsuz bekleyişimiz, doğduğumuz an başladı ve hiç bitmeyecek. Kitaplardan bahsedelim mi?

Romanlardan?

Dışarıda koskocaman bir gece vardı ve kitaplardan daha gerçekti. Soluyan, canlı bir organizma, hep içine alan; sanki Gönül Bayhan’ın kutusu: vamp ve zavallı.

90 model bir Doğan’ın arka koltuğunda bir lümpen gecesi; bira, Ankara’nın Bağları, tespih, eği-

lince yuvarlak kış ayırağı görünen düşük belli bir kot pantolon ve devamlı parmaklanan bir telefon yüzeyi.

Beyaz, apaydınlık ama donuk ışık, koğuşun bir yüzüydü; hasta evraklarını ve yemeklerini taşıyan metal araba, duvarın kenarında kalakalmıştı. Hastalar inlemiyordu; hayalleri sessizce ağlamayı bile bırakmışlardı. Onları hayata bağlayan iplik, hastaneye adım attıkları an zaten çözülüp dağılmıştı.

Emekli müdür yardımcısı, yanındaki yatakta yatan köylüyle sohbet ediyordu. İçlerinden geçen belliydi: Bu odadan kim sağ çıkacak? Gişede çakılan sıradan bir korku filmi. Televizyon ekranındaki testeresi aşınmış taşra sıkılmanı, belki beş yüzüncü kez bir ölçme-değerlendirme uzmanı gibi; “Şans faktörünüz %50,” diyordu.

Müdür yardımcısı, okey oynarken kahveci çırağına pandik atıp çayları döküp, dökülen çayların parasını masadaki kaybedene itelemesi... Köylü ise bir römork buğday satıp “Rus” diye bildiği ama Moldovyalı olduğunu öğrenince daha bir sarıldığı herhangi bir Nataşa’nın koltuk altındaki kılları özlemişti.

22 Nisan 2015

Philip Roth'un Ölen Hayvan (The Dying Animal) romanından...

“Ahlaksızlık seks değildir, onun dışındakilerdir. Seks, sadece bir sürtünme ve yüzeysel zevk değildir. Seks, aynı zamanda ölümden alınan intikamdır. Ölümlü unutmayı. Asla unutmayın.” (s. 54)

(Karamazov Kardeşler'den bahseder.)

“Kitabın, onun kendi durumunun abartılı bir fantezisi olduğunu anlamak zor değildi. Kenny, okuduğu her metin, kendisi için edebiyatla ilişkili başka her şeyi silip süpüren kişisel bir anlam taşıyan o aşırı heyecanlı çocuklardan biriydi.” (s. 60)

Romanın adını aldığı şiir:

“Kül edin kalbimi, arzudan hastalanmış

Ölen bir hayvanın gövdesinde

Ne olduğunu bilmeyen.” (Yeats, s. 75)

“Gülünç derken ne kastediyorum? Gülünçlük nedir? Kişinin özgürlüğünden kendi rızasıyla vazgeçmesidir. –Gülünçlüğün tanımı budur.– ... ama her kim özgürlüğünden vazgeçiyorsa, geçmeye can

atmıyorsa, Ionesco'nun en ünlü oyunlarını akla getiren gülünçlük dünyasına girer ve edebiyatın her yerinde alay konusu olur. Özgür olan, sadece özgür olduğu için çılgın, aptal, iğrenç, sefil olabilir ama asla gülünç olmaz.” (s. 72)

Bu kitabın ve belki de Philip Roth'un Yahudiliği işte burada ortaya çıkıyor; bir Kafka uzmanlığı... Çünkü Kafka, hep ciddiye tli bir gülünçlükle maluldür. Ve aynı Roth durur, Henry Miller gibi veya C. Bukowski gibi bir cümleyi de yumurtlar:

“Erotizm ve şefkat arasında bir bileşim vardır, sizi eritir ve tahrik eder; şimdi olan da buydu. Aynı anda hem sikiniz kalkıyor hem de içiniz eriyor.” (s. 93)

Alıntıların hepsini 2007, *İstanbul, Ayrıntı Yayınları* baskısından yaptım. Kitabın çevirmeni: N. Can Kantarcı.

23 Nisan 2015

O hâlde Yahudilerle ilgili zımbırtılara devam mı etmeli? Yahudice bir söz yazalım:

“Ona gerçeği söyledim. Her zaman doğruyu söylerim. Yalancı durumuna düşmemenin tek yolu budur.” (*Roth, s. 21*)

“Lütfen, Kafka’yı çok beğeniyorum ve Freud’u inceledim. Yahudileri hem çok seviyor hem de onlara karşı derin bir saygı duyuyorum.”

“Heyecan verici olan şeyin illaki hikâyenin içinde olması gerekmez. O hikâye yaratma isteğindedir. Gelişmeksizin, amaçsızca, gizli olan yalnızca gerçekliktir. Haklısın. Yaşam, yazar önce tüketmeden önce yaşamdır. Yazarlar, hikâyenin kendisiyle, onu öyküleştirme arasındaki devasa uçurumları kendi kelimeleriyle doldurmaya çalışırlar. Şimdi dinleyin! Git ve bir solukta bunları yaz. Sonra da kokuşmuş romancılığınla ırzına geç.” (*Roth, s. 67*)

“Nedeni, onun önemsizlik hissi ve söz konusu kişiyle kendi arasında ilişki kurması.” (*Roth, s. 71*)

“Onlarla konuşurken sanki kimseyle konuşmayan veya kimselerin sorularını cevaplayamayan

veya herhangi bir şey yapamayan, uyuşturulmuş biri gibi oluyorum.” (Roth, s. 86)

Philip Roth, Aldatma romanında da Yahudice yazarlık peşinde ve dürüstçe bütün pisliğini ortaya saçıyor. Bu da Philip Roth’u gerçek bir yazar yapıyor. Kafka’ya ve elbette Dostoyevski’ye de mahkûm ediyor onu.

“A’lık öğrencilerin hepsi, Kafka’nın ‘Babaya Mektup’unu okudu ve Dava’yı Kafka’nın babasıyla ilişkilerinden esinlenerek yazdığı şeklinde açıklamalar getirirlerdi. Değişim’in nasıl olduğunu ve Kafka’nın babasıyla ilişkilerinden esinlenerek yazdığı Dava’yı mükemmel bir şekilde açıklayabiliyorlardı. Sen ‘hayır’ dedin, bıkkın bir şekilde; tam tersine, babasıyla arasındaki ilişki de Değişim ve Dava’dan esinlenmiştir.” (s. 88)

Ve işte, püf noktası ve işte altın vuruş...

“Sanki Dostoyevski’nin ruhuna Svidrigaylov asla fısıldamamış gibi. Kapris, yazarın doğasında yer alır. Keşfetme, saplantı, yalnızlık, kin, fetişizm, sertlik, sebatsızlık, şaşkınlık, çocukluk ve bunun gibi şeyler. İç çamaşırın dikişine sokulmuş bir burun; işte yazarın doğası budur: pislik.” (s. 74)

Alıntılar için aşağıdaki romana bakınız:

(*Aldatma (Deception)*, Philip Roth, Ayrıntı Yayınları, 2. Basım, 2010, İstanbul. Çev.: Didem Hızkan).

24 Nisan 2015

Fransız romanlarına geri dönmüştü. Bu, ondaki kadim Jöntürk damarını, budala Frenkseverliği pişpişliyordu.

“Bu sırada çöken karanlığın içinden kendilerine doğru gelen ışıklar gördüler, hüznü şarkılar duyular, sonra rüzgârın kovduğu hayaletler gibi kara tövbe-kârlar çıktı ortaya... Bu şehvetli toprakta selamlanmayan can sıkıcı ÖLÜM’e yol vermek için duvarın dibine çekildiler.” (*Anatole France*, s. 142)

“Ya ben! Benim de hasretini çektiğimi, seni istediğimi, yalnızken kollarımı sana uzattığımı düşünüyor musun? Mektuplarını, mücevherlerimin bulunduğu çekmeceye saklamıştım. Geceleri tekrar okuyordum.” (s. 194)

“1851’de Mehun-sur-Yèvre’de bir handa bulmuştu. Therese, çevresindeki vazolarla, heykelciklerle dolu masalara; duvar halılarına, ormanların görkemli kalabalığına...” (s. 199)

“Günün güzelliği, Chateaubriand’ın mezarına bir Yunanistan güneş ışığı düşürüyordu.” (s. 207)

“Yemekten sonra salonda, M. Berthier d’Eyzelles bir gazete okuyor. Prenses Seniavine de aynı masanın başında iskambil falına bakıyordu.” (s. 224)

“Solgun bir kış güneşi, Sein Nehri’nin sislerini...” (s. 226)

Anatole France, bir efsanenin fos çıkışı; bin bir türlü 16. Louis Armstrong mobilyasının falan arasında, aşk cümlecikleri kurmaya çabılıyor. Aynı kitabın – Kırmızı Zambak – iki ayrı Türkçe çevirisini okuyarak adeta Paris’te veya Floransa’da hap-solabilirsiniz. Alıntıları İsmail Yerguz çevirisinden yaptım. (*Engin Yayıncılık, 2. Baskı, 1998*). Diğeri Tahsin Yücel çevirisi.

Berbat bir roman olduğu için eziyet hacmimi iki ayrı çeviriyle ikiye katlamış oldum. Otobüslerde, trenlerde, AVM’lerde, lüks kafelerde, sinema salonlarında gördüğüm kızların, kadınların, dulların neler hissettiğini anlayabilmek – hadi itiraf edelim – onlara benzeyebilmek için onların okuduklarını okumaya karar vermişti. Bu karar doğrultusunda Kürşat Başar’ın iki romanını okudu. Sonuç: Mihail Berbatov.

“Hiçbir şey kaybetmedikleri, kaybetmeyecekleri hâlde, durmadan kaybetmekten bahsetmeleri, bir korkuyu beslemek mi! Hayır, sadece moda! Konuştuğumuz gibi uzaklara...”

(*Aşkî Bulmanın ve Korumanın Yolları, 18. Basım, Everest Yayınları, İstanbul*)

Ve

Aşk ı Bulmanın ve Koruman ın Yollar ı (20. Basım, Everest Yay ınları)

Hepsi de yakışıklı, hepsi de âşık. (Kiremitçi, K. Başar)

Aslında, hiçbir i değ iller. Bu kitapları okuyanların konuştuklarından da bir şey anlamıyordum; okudukları kitaplardan da. Kaybetmek o kadar da özenilecek bir şey değ il, yakışıklılar. Taşralılıkla ve nefes aldıkça çoğalan pişmanlıklarla bulanınca ancak kusmaya yol açıyor. Elbette kedi yim. Uzandığım ciğ erler de oldu.

Hayır, onlar gibi tek bir cümle yazamıyordum, yazamayacaktım. Bu da kimsenin umurunda olmayacaktı.

Belli bir edebiyat damarım yok; tıkalı falan değ il, kurumuş ola ki.

Cümlelerim, tüm ihtişamlarıyla zavallılıklarını bile haykıramıyorlar.

Jane Austen bile yazarken benden daha az üş ümüştür; büzüşük, kız kurusu el damarlarıyla...

25 Nisan 2015

Her yerde mutluluk aradığını söyleyen yaratıklar geziniyordu. Aradığınızın ne olduğunu bilmiyorsunuz; yaşam boyu ölümüne susayanlar da sonunda susuzluktan veya suya kavuşmaktan ölüyorlardı. Tabancayı ayağının ucuyla itekledi, kız hâlâ bende, kızın kafası, adamın güçlü pazılarının arasında rahattı. Sağ direk, midesine...

Kadınlar tuvaletinin deliği nasıldır? Bir ateş kuşu bile gecemizi aydınlatamadı. Boks ringi bir anda düşler sahnesine dönüştü. Mükemmel bir dans! Ringde... Ringler de öldü, Yahya Kemal de. Porto Rikolu boksör ve küller Nepallileri boğdu.

57 yaşında SSK emeklisi bir adam, çoraplarıyla uyudu. Kül tablası ve iddia kuponları yanı başındaydı. %11 faize para veren banka, ölmüş çalışanlarının cenazelerine gönderilen çiçeklerin bütçesini zorladığını kamuoyuna açıkladı.

Romantik dakikalarınız uzadıkça uzasın! Durex. Kuzey Singapur'dan dünyaya hediye...

George Sand okuyalım mı? Şeytanlı Göl'ü okumuştum. Göle iblis olarak giriyor, şeytan olarak

dibe dalıyor, orada çekilecek bütün korku filmlerine hikâye, başrol, ışıkçı falan oluyorlardı; kimler?

Cümleleriniz bağlantısız, kopuk.

Suriye'deki misket bombaları pencereleri ve pencere diplerindeki saksıları ve “kendin ol”, “kendini gerçekleştir” pastalarını parçaladı. Üç yaşındaki bir kız çocuğunun saçları yanmadı; çünkü o ve saçları ölmüştü. Ateş ve kurumuş döl, kesik damarlar ve yıpranmış göz çukurları; mutluluk kekleriyle nakavt oldular.

Kenneth Smith Jr. İşte bu küçük dev adama yüz yılın yumruklarıydı. Küçük korku dötrnala atının gözleri, arada bir parlıyordu. Hepinizi mezarlığa taşıyacağım; cesetlerinizi, hayallerinizi, çocukluğunuzu da dötrnala. Oyuncak, götüne metal bir lira sokunca canlanan bir attı. Plastikti ve korkuyla yüklüdü; yerinde gidip geliyordu. Üstüne binen çocuklar, bir şekilde düzensizce de olsa yok oluyorlardı; sigorta şirketlerinde veya satış elemanı olarak ya da evde oturup duvarlara bakarken...

Nereye sığınsa, korku ve umursuzluğa bulanıveriyordu. Siyahtı gece ve parti hiç başlamayacak gibiydi. Havuz başında kızlar da şampanya da yoktu. Müzik hiç duyulmuyordu. Şeytan Etkisi kitabını almaya parası yetmediğinden kitabı kendisi yazmaya karar verdi. (*Lucifer Effect, Philip Zimbardo – Şeytan Etkisi, Say Yayınları, 2015*)

İhtiyar adamın gözleri dünyaya bakmaktan sıradanlaşmıştı. Nesnelerin görünme heyecanı kaybolmuştu; bu gözler ve camekândaki kellenin gözleri aynı bakışa sahipti: dünyaya kurban olmuşluk. Kızıl Uçurum, bir milyon Çinlinin öldüğü büyük savaş. Dünyanın devamlı pandik attığı götlerimiz vardı; deliklere göstermek zorunda olduğumuz. Damarlarımıza dünyayı zerk ediyorlardı; vahşi oğlanlarla Nova Ekspres'e biniyorduk. Bir tek benim biletim patlamıştı; onların vagonu belki de makinası yumuşaktı. George Sand önce Alfred de Musset'yi, sonra da Chopin'i öpüyordu; gölden çıkan üryan şeytanlarla...

26 Nisan 2015

Kelimeler? Kokmuş mu? Kokuşmuş mu? 50 yaş üstü postane memureleri, taşra yaz öğleden sonraları kısa kollu gömlek giyerler ve dirseklerinden üstleri, kollarının etleri sarkar; bu yaşarken kokuşmaktır. Bunlar kolaylıkla yanabilir, ama kokuları iç gıcıklayıcı değil, öğürtücüdür.

Geceleri, taşra hastanelerinin beyaz floresanları, ölümüne, tekdüze bir vızıltıyı bütün geçmişime yayıyordu. Bütün hastalara, hasta ziyaretçilerine, ilaç mümessillerine, yemek dağıtanlara, temizlikçilere; hastanenin önünden geçen, yoldan durmadan geçen arabaların içindekilere de... Morg -3. katta... -3 soyut bir kavram mıdır? Bir ölünün ayak başparmağına yanlışlıkla bir sütyenin fiyat etiketini asmışlar; “9.99 TL.” Işıltılı, içinizi ısıldatır.

Burada, Orhan Kemal Türkçesi devreye girer. Onun romanındaki kadın kahramanların %99’unun göğüsleri “yüklüdür.” Yüklü göğüsler; sıfat tamlaması mı?

“Ölüme yol verin” diye bağırıp duran kırmızı lambalı araç? Bir ara, ambulansın birinin arka ka-

pağı açılmış, içinden bir pavyon şarkıcısı çıkmış, utana sıkıla dostuyla randevusuna geç kaldığını açıklamış; yanında da bir ölü varmış.

“Küçük düşme korkusu, bana ve benim gibilere tebelleş olmuş bir sinek ya da sivrisinek gibi başımızın üzerinde vızıldayıp dururken...” (Roth, s. 34)

“Şimdi bile (şimdi’nin herhangi bir anlamı kaldıysa) cismani varlığımı geride bırakmış olan ben, burada (burada veya ben’in herhangi bir anlamı kaldıysa) sadece hafıza olarak (hafıza, şimdi kendim olarak varlığının devam etmesini sağlayan her şeyi içeren araçsa) sonsuzluk bunun için mi var? İnsanın yaşamının her anını, en ufak ayrıntısına kadar ebediyen hatırlamaya mahkûm olacağı kimin aklına gelirdi?” (Roth, s. 42)

“Dramatik abartılara meyliniz var. Bu, pek de işimize yaramayan ve belki de üzerinde düşünmemiz gereken bir özelliğiniz.” (Roth, s. 66)

“Bütün ihtiyaçlarını karşılayan küçük bir üniversitenin debdebesinden aldıkları hazzı ben neden alamıyorum? Neden onun yerine herkesle çatışmaya giriyorum? Neden sadece bir sene önce bileklerini keserek intihara teşebbüs etmiş bir kıza yaltaklanan mektuplar yazarak daha da fazla bela arıyorum?” (Roth, s. 75)

Böylece sanki beni anlatıyordu Yahudi P. Roth “Öfke” romanında. Taşrayı, zavallı bizleri, üniversiteyi, babasını... Aptal karakterlerimizin analizini.

Bense bir Rus romanının yazılmamış giriş bölümünü yazmayı tasarlıyordum.

“... kasabasında sıradan bir akşamdı, çamurlu yolun köşesindeki meyhanede durmadan elindeki kolyeyle oynayan Maksimoviç Pyotr ölesiye gururla yüklüydü.” gibi.

Ve fiskiyeler kan fışkırtıyordu, tarlalar cesetli ırmaklardan taşdıkları. Suriye’de ölü çocuklar korusu, misket bombası hediyeli konserler veriyordu, çöl tozlarına. Ve cehennem köpekleri pikapların arkasında kameralara cesetlerini teşhir ettiriyorlardı, sırtarak.

Bir Turgenyev kahramanı genç kız, tüllü eldivenli, piyanonun tuşlarını koparıyordu, dişleriyle. Bir Maussapant zührevi hastalıklarını saçıyordu, Normandiya’daki şatonun gölgesinde. Rüzgâr, hatıralarımı uçuşturmadığı gibi tutuşturamıyordu da. Zavallılığımı o kadar çok vurgulayıp kurguladım ki o bile kendinden utandı.

Kontes, çok fazla nane likörü içtiği için uyuyamıyordu, yoksa “Bir markis miyim?” diye aklından geçirdi. Şüphesiz ki uşak, nane likörüne bolca soda karıştırmış, artırdığı saf likörü de hizmetçi kızla içmekteydi şu an. Bu tür disiplinsizlikler şatoyu temelinden sarsmaya başlamıştı.

Eskişehir tramvayları, sokak köpeklerine ve
Cümle, nefes alamıyordu.

İptal edilmiş bir parti, nerede diskotek ışıkları, dönen rengârenk ışıklı toplar, “İçkinin dibine vuramaz kanki! Ne hatunlar var! On numara! Hepsi de verici!” Tamam, ama parti iptal olmuştu. Kızlardan birinin bağırsak kanseri olduğunu öğrenmesi partiyi bombalamış, imha etmişti. Kızın sorduğu soru “Niye ben?” dir.

Taşra bahar girişlerinde rüzgârlar, gece 12’den sonra hafiflerdi. Tatlı bir meltem; kurtlanmış akciğerlerimizi okşar.

Alt dudağını ısırды.

Boş otobüsler vitesten atar ve şehir gecesinin bağrından hızla geçip garajına sığır.

Şimdi bu kız, kimin kızı?

Anneanesi, anlamadığı dizi olaylarını ona böyle sorardı.

“O kız mı?” “O kız değil anneanne, erkek!”

“Geçen bölüm kızdı.”

“Tamam, işte o öbür diziydi.”

Şakalarınız iğrenç! Her dakika mezarlığa bir adım daha yaklaşıyorlardı. Kimler? Bu cümleyi okuyanlar veya okumayanlar.

Saat kulesinde “Vakit daralıyor,” yazıyordu. Metalik, gri, kurşun harflerle, belki de kurşun askerin protez bacağıyla... Şöminenin ateşinde hatıralar ve açılmış mektupların zarfları yanabilirken zavallı kurşun asker yanamıyordu bile. Sonsuz lanet! İşte, kurşun asker bunun için insandır.

27 Nisan 2015

“Oturduğum banktan ayağa fırladım ve insanlarla ilişkilerimi böyle acınası bir fiyaskoya dönüştüren özelliğimin (ya da eksikliğimin) yol açtığı kafa karışıklığının verdiği sersemlikle...” (*Roth, s. 80*)

“Bir jiletle bileklerini kesmiş bir kızla başını belaya sokmak için burada değilsin. Bileğini dedim, sadece bir bileğini kesmiş. Bir bileğini kesmiş olması da yeter. Sadece iki bileğimiz var ve bir bilek bile çok fazla... Dünya, bileklerini kesmemiş – hiçbir şeylerini kesmemiş – güzel genç kadınlarla dolu.” (*Roth, s. 106*)

“Duyguları, bir insanın yaşamının en büyük sorununu olabilir. Duyguların seni kandırabilir.” (*Roth, s. 108*)

“Kore Savaşı’nda hayatını kaybeden tek kişiydi; çenesini kapayıp mezun olsaydı, şunu öğrenecekti: İnsanın en alelade, en önemsiz ve hatta gülünç seçimleri, korkunç ve anlaşılmaz biçimde oransız sonuçlara yol açabilir.” (*Roth, s. 138*)

Ve Philip Roth’un, “Öfke” romanın kahramanıyla üniversite yıllarımızın ortak bir derdi; dev-

rimci ve zırtapozca çıkışlar ve kısa bir an sonra aldığımız ağzımızın payı...

“Bertrand Russell’ın kahramanınız olduğunu öğrenmek beni şaşırtmadı. Her kampüste, öğrenci arkadaşlarından ve hatta profesörlerden daha üstün olduğunu göstermek için bir Russell, bir Nietzsche ya da bir Schopenhauer gibi kışkırtıcılara veya tabu deviricilere sırtını dayayarak kerameti kendinden menkul seçkin bir entelektüel kesime dahil olduğunu sanan, entelektüel açıdan erken olgunlaşmış bir iki genç olur.” (s. 81)

(Philip Roth, *Öfke (Indignation)* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2012, 1. Baskı. Çeviren: Şeyda Öztürk).

28 Nisan 2015

Günlerini, Reşat Nuri Güntekin'in kitaplarını okuyarak, Miskinler Tekkesi gibi, tütün, ara ara nükseden pişmanlık ve sürekli hale gelmiş aptallığıyla geçiriyordu. Okuduğu kitaplardan altını çizdiği cümleleri de defterine kaydedip zıbarıyor, uyurken gördüğünü sandığı şeylere rüya bile diyemiyordu.

“Dursun Ağa birdenbire maskara bir tavırla; ‘Bir uyuz eşeğe ters binmiş, davul çala çala Cehennem’e gidiyordu.’ dedi.” (s. 103)

“Çocuklar, ölü deniz dalgaları gibi için için kırmıldanıyorlar, fısıl fısıl konuşmaya başlıyorlardı.” (s. 108)

“Hizmetçi ve aşçının sevişmesi, konağın namusu için şüphesiz pek fena bir şeydi.” (s. 135)

“Gülsüm, hayatta eşya ve hadiseleri nasıl ayrı ayrı görüyor ve biraz karışıkça bir bütün vücuda getirdikleri zaman anlamaktan âciz bulunuyorsa...” (s. 146)

“Miyop genç, akşam karanlığında gözünün bozuk adesi arasında şöyle hayal meyal bir tebes-

süm fark etti, fakat ehrenin başka teferruatını se-
çemediğı için genç kıza hemen âşık oldu.” (s. 147)

“Cumartesi Yahudisi gibi senin elin iğne, iplik
tutmaz mı?” (s. 160)

“Sinemalarda bazen her ehrenin birdenbire de-
ğişip başka bir ehre olması gibi...” (s. 174)

Gibi cümleleri yazıyor, bir zaman sonra da bu
yazdıklarını da diğerleri gibi unutuveriyordu. Sahi,
bu cümleleri hangi Reşat Nuri romanından arak-
lamıştı? Kızılıcık Dalları mı? Leyla ile Mecnun mu?
Fakat şu mısralar kesinlikle Macbeth'dendi:

“Bir parça Yahudi ciğeri; kara kara.

Biraz keçi safrası; sarı sarı.

Porsuk yaprağının kurumuşu,

Ay tutulduğu zaman toplanmışı.

Türk burnu, Tatar dudağı.

Bir orospudan doğmuş,

Doğar doğmaz boğulmuş.”

05 Mayıs 2015

Ankara-Sincan'daki uyduruk saat kulesinde “Zaman daralıyor.” yazıyordu.

Yüz liralık donların on liraya kadar düştüğünü mü haber veriyordu? Bunu anlayamadım.

Taşrada mayıs ayları; kırlardan gelen koku; inatçı atların ve artık bitimsiz hâle dönüşen güneş batımlarının uğursuz bir habercisi mi?

Hep o bet sesli ve yapma melodramatik siyah beyaz ekranlı kadının söylediği berbat şarkıyı anımsardı: “Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun, gelmiyorsun.”

Wittgenstein tarzı bir mantık kurgu bozumu.

Hazır cevap bir ilkokul öğrencisi:

“Çünkü öyle bir yer yok.”

Hiçbir yerin kralı kimdi?

“Noland’s King.”

Peter Pan mı?

Abuk şiir kitaplarının şair çevirmenlerce Türkçe matbuata kazandırılmış örneklerini okumak da bu mayıs çürümüşlüğüne katmerliyordu.

Rene Char şiirleri... Çevirenler: Tahsin Saraç ve İnce Özdemir. Ve bitmeyecek şiir tartışmalarının kadüklüğü, yapaylığı...

Durgunluk, bu göğün parlak bir giyotin gibi başımızda durup durmasıdır. Bunun gerginliğidir.

Ölecek olduğunun bilincinde olmak. Bu olgu, saçmayı mı doğurdu?

Ölecek olmanın biliniyor olması, kanıksanması...

Ölecek olduğunu kanıksamak, ölecek olmayı erteliyor mu?

Bir ırmak yatağı, oradan bir damla su geçmese bile ırmak yatağı mıdır? Eskiden?

Orada bir tıkanmadan söz edilebilir mi? Bir kurumadan, suların çekilmesinden?

“Tek bir kelimeyle mutsuzluğuma içiyorum beyler” dedi. Vampirdi. Hemencecik bileklerindeki ince, ama kalın bir saç telini andıran damarlarını ısırıldı.

Her gün dinamit şeklinde lokumları yiyorlardı ve şatosunun bir kısmını da patlatarak.

Anatole France’dan sonra George Sand daha okunur bir metin yazmış.

Mausspant’ın “Bir Hayat” romanı ise Fransız roman geleneğinin sağlam, okunaklı, gerçekçi ve hüznü bir örneğiydi. Taşrayı, kırlardaki bitimsiz yaşamı, erotizmi, ahlaki yozlaşmayı, can sıkıntısını, denizi, zamanın geçişini, kaybetmeyi, insanın zavallı ruhsal pozisyonunu Mausspant bu romanında da ustalıkla işlemiş.

06 Mayıs 2015

19. yüzyıl Fransız romanları, o dönemdeki Türk romanlarına bir seruma sızan hastalıklı kan gibi sızdı ve orada ürediler. Kırmızı Zambak romanı da –*Le Lys Rouge* (1894)– mutlaka bu sızıntılara katılmış olmalı. Kırmızı Zambak’ın Tahsin Yücel çevirisi –*Can Yayınları*, 1984–’ün ön sözünde Anatole France’dan bahseder. Fransız düzyazısının en büyük ustalarından... Kendine özgü, düz, açık, şiirli anlatımıyla... Falan falan... Şöyle cümlelere rastlarız bu romanda:

“Sonra gene küllere dikti gözlerini. Küllerin içinde, çocukluk günlerini, büyük, hüznü yazlar geçirdiği şatoyu, budanmış koruları, içinde yeşil sular uyuyan havuzu, kestane ağaçlarının altındaki mermer peri kızlarını, üzerinde ağladığı, ölmek istediği kanepayı gördü.” (s. 24)

Sonra sonra bunların bir bürokratın, bir aristokratın kaleminden çıktığı bir içgörü olarak yansıdı zihnime. Oysa Maupassant canlıydı; cümleleriyle, hastalığıyla ve kaybetmişliğiyle...

“Arada sırada da sulara gömülmüş, dalları bir ceset bırakılmışlığıyla sulara yüzen bir söğüt, bir su sisi içinde beliriveriyordu.” (*Maupassant*, s. 12)

Ve her Fransız romanının kanepeleri...

“... bir XIV. Louis komodininin iki yanında hâlâ buketlerin süslediği ipekli kumaşlarla kaplı XV. Louis iki koltuk duruyordu.” (*Maupassant*, s. 17)

“Hiç ölmeyen büyük kuşlar, havada lekeler gibi, gölgeler gibi kaçıyorlardı.” (s. 20)

“Toprağa tohum atar gibi her yana anılar serpiyordu, kökleri ölüme kadar dayanan anılar saçıyor-du.” (*Maupassant*, s. 27)

“... Walter Scott’un kitaplarını hatırlıyordu.” (s. 30)

Gibi cümlelerin hepsi de ve daha birçoğu da Maupassant’ın Bir Hayat –Un Vie– adlı romanında varlar. Klişe gibi görünen cümleler de. Mesela:

“Fourville Kontu, karısını üzüntüden öldürdüğü söylenen ve bir göl üzerinde bulunan Vrillette Şatosu’nda avcı yaşamı süren bir çeşit gulyabaniydi bu da...” (*Maupassant*, s. 37)

Ve akşamüstlerinin ölümsüz Fransız betikçilerinden biridir de:

“Daha da alçalan güneş kanıyor gibiydi. Yelken bile kıpkızıl kesilmişti. Sınırsız bir dinginlik uzayı uyuşturmuş, çevrede tam bir sessizlik...” (*Maupassant*, s. 45)

“Büyük güneş orada, gözle görülmeyen Afrika’ya doğru, yakıcı sıcaklığın buradan hissedilirmiş gibi

gelen o kavurucu toprağa doğru gömülüyordu, yavaş yavaş.” (*Maupassant, s. 74*)

Kader mahkûmları Flash TV’de ve hapishanelerdeyse, diğer insanlar nerede ve neyin mahkûmudurlar? “Kader diyemezsin sen kendin ettin” şarkısına verilecek cevap, niye Vietnam’da değil, Türkiye’de doğduğumdur.

Roman kahramanımızın gözleri ne renk?

Bir trende, trendeki yerliler... Kafka’nın hikâyesindeki köylü avcısı da trendeydi. Raylar parlak, çapraz ve helezoniktir.

Çengele asılmış yürekler; niye ki?

Sakatatçılar Çarşısı No: 3, Merhamet Kasabı.

Kanlı önlük, bağırsak parçacıkları ve yüce mefkûreler...

Arabanın camından elini uzattı; yol ve hayaller, durmadan birileriyle tokalaşan hızlı bir parti lideri... Arabada, yoldaki hayaletler. Hayalet kan kustu ve beyazlığının ayırdına vardı.

Bembeyaz çarşafların içine gömülmüş ve yalnız dolgun kolları görünen, bozulmamış saçıyla az önce uyanan Türk filmi kızı, tecavüze uğradığını anladı ve yataktan sıçrayarak neşeyle bağırdı. Kollarını açarken: “Kirlenmek güzeldir.” — Omo

Şiirsel karşı çıkışlar, genç ölümlerle sonuçlanmazsa eğer, süregelen bir sürünmeye evrilirler. Bakınız: Bu satırların yazarı.

Şiirsel karşı çıkışlar... Düşsel bir lanetlenmenin hayata uygulanabilirlik katsayısı falan olmalı.

Taşra çay bahçesinin parmak lekeli bardakları ve bayatlamış içerikleri vardır. İç cebinde Maarif Vekâleti çevirisi Rus romanları ve bir topal köpeğin sürüklediği arka sol bacağı gibi yaşamı her yerden kısıtılınca ne olacağını merak ettiği için dört kedinin ortasına atladı fare. Sekiz pençe ve pençik oğlanları.

Çay kaşıklarının sapları hep mi gözlerimizi oyar? Bütün üçüncü sayfa haberleri birleşerek bir 3333... gibi bir korku filmi stüdyosu kurdular. Başrollerde hep kalplere kazınmış, saplanıp kalmış ekmek bıçakları...

Çünkü şekersiz çay içenlerin gözleri aydındır. Acı, salt, mutlak, som acı... Onda karikatür, basit fakat derin bir alay çukuru açmıştı.

Hepimiz öleceğiz ama hiç komik değil.

Beden eğitimi öğrencileri zıplayarak yapıştılar fakültenin duvarlarına. Uzun saçlı kızlar, Japon korku filmi çekimleri için aranan figüranlar oldular; yapışıp kaldıkları duvarlarda.

“Maupassant tarzı ölüm”, lise edebiyat kitapları için yeni bir öneri. Belsoğukluğu veya frengi: “ölümünden beter”... Belki de Çehov tarzı ölümse “acı” veya “Martı”...

Zavallılığı yazdıkça ölüyordu; harfler lanetli döl-ler gibi çoğaltıyorlardı kendilerini. Dölledikleri ise yine kendileriydi.

Altına kaçırın denizatları veya Denizler Altında 20.000 Denizatı...

“Müşfiktir Gece” –Fitzgerald– girsin kâbuslarınıza. Altın kol saatleri, bitmeyen partileri ve caz yapan zencileriyle...

07 Mayıs 2015

Zührevi hastalıklar konusunda, vücudunu bir denek olarak kullanan Maupassant; aslında gerçekleri biliyordu.

“...bu bitmez isteğine, ruhuyla ve vücuduyla isyan ediyordu. Bunda hayvan, aşağılatıcı, kısacası; bir pislik, çirkinlik görüyor.” (*Maupassant*, s. 77)

Ve taş gibi bir cümle:

“İki insanın hiçbir zaman ruhlarına kadar, düşüncelerinin derinliklerine kadar sokulamadığını, bazen sarmaş dolaş, ama birbirine karışmış olarak yan yana yürüdüklerini ve her birimizin kişiliğinin hayatta ebediyen yalnız kaldığını ilk kez fark ediyordu.” (*Maupassant*, s. 78)

Ve Maupassant’tan kırların şiirini dinleyelim:

“Mayıs ayındaki aynı kırlar, aynı otlar, aynı ağaçlar mıydı bunlar? Yaprakların güneş içindeki neşeleri, yabani hindibaların alev alev yandığı, gelinciklerin kanadığı, papatyaların ışık saçtığı, harikulade sarı kelebeklerin görünmez ipliklerin ucundaymış gibi kıpır kıpır oynadığı yemyeşil çayırın şiiri ne olmuştu?” (*Maupassant*, s. 91)

Ve melankoli ve korku marjı hayli yüksek bir Türk filmi sahnesi:

“Tahtadan ince bir dantel gibi birbirine karışan küçük ağaççıklar, sıska dallarını birbirlerine çarpıyorlardı. Rüzgârın ittiği, kımıldattığı, yer yer öbek hâlinde yığıldığı kuru yaprakların mırıltısı acıklı bir can çekişme nefesini hatırlatıyordu.” (*Maupassant*, s. 92)

“Şöminenin gün boyunca gevşek ve kırmızımısa alevi...” (*Maupassant*, s. 94)

“Bir çeşit melankoli, belirsiz bir hayal kırıklığı içinde gibiydi. Gereken neydi? Ne istiyordu? Bunu bilmiyordu. Hiçbir eksigi yoktu, günlük hayatta bir eğlence susuzluğu ya da herhangi bir başka ihtirası yoktu. Salonun zamanla sararan koltukları gibi gözlerinde her şey yavaş yavaş soluyor, siliniyor, soluk ve sıkıcı bir renge giriyordu.” (*Maupassant*, s. 96)

Peki ama niye romanlardan bu cümleleri araklayıp araklayıp defterine yazıyordu? Maupassant veya Baudelaire veya bir şeyler işte! Niye ki bütün bunlar?

Mayıs kırlarının neşesi, ölü bir bedende gezinen, dans eden neşterin keskinliği idi. Irmaklar çağıldayarak oradaki insanların kaybettikleri dakikalarını taşırlardı durmaksızın. Zamanın görüntüsü ola ki bir ırmaktır.

İki liraya tavuk döner satan bir dükkân ve orada döner tablasının başındaki usta ve o dükkânda

tavuk döner yiyenler, tümüyle Emile Zola, Maksim Gorki falan romanlarından hırçınca kopartılmış sayfalardır. İki liraya yarım ekmek arası tavuk döner yemenin ilk ve belli ki tek nedeni; karınlarını doldurmak için sadece iki liraya sahip insanların varlığıdır. Bunu da Orhan Kemal yazsın! Ben, Maupassant'ın Normandiya kıyısı aristokratlarını yaşıyorum.

“En sonunda, yüksek kapılardan biri döndü, Brise Ville vikontuyla vikontesi göründü. Her ikisi de ufak tefek, sıska, cılız, serçe gibi sıçrayan, yaşı pek belli olmayan, protokol düşkünü ve sıkılgan kimselerdi. Dallı ipekliden bir elbise giyen, başına da kurdeleli küçük bir yaşlı hanım başlığı giyen vikontes, cırtlakça sesiyle...” (*Maupassant, s. 103*)

09 Mayıs 2015

Cam kutunun içindeki oyuncak ayılar ve bebekler; doğal bir iç içelikle amatör bir korku filmi kamerasını bekliyorlardı. Bir lira, onların sonu olacaktı; delikten giren bir lira, demir parmakların onları alıp kaldırması ve cam dünyanın dışına fırlatması demekti. Camekânın içinden dünyaya, havanın kararmasıyla “buradan fırlayıp hepinize yapışacağız” diye bakarlarken, bir lira bütün o korku ve tehdit içeren bakışlarını yok ediveriyor, birazdan vahşice ittirilecekleri havasız çantanın nefesini üflüyordu suratlarına. Terminatörün derisi soyulmuş eliymiş, tepelerindeki bir lirayla çalışan giyotin.

“Şunu birlik yapar mısın abi?” dedi, ufak tefek kadın, yanında zapt edemediği çocuğuyla. Çocuk ata binecek de. Çocuk, ecel atına binemeyecek, kuyruğu deliğini kapatmış ata.

“Ecel Atı” kimin öyküsüdür, sevgili çocuğum?

Oyuncak atın gözleri karanlığı delemiyor, uykulu ağırlara eşlik ediyor belli ki. Bıçak bile öldüremezse bir oyuncak atı; yaşıyor sayın siz onu. Ara ara yanan kırmızı ışıklar, camekândaki oyuncakla-

rı, ayıcıkları ve cinsiyetsiz bebekleri kıpkızıllıyordu. Zaten karnından girip eyerinden çıkan –dikey sanırım– demir çubuk, onun gözünü bir kez olsun kırmızıya çevirip öylece bırakmıştı.

Piknikçiler, kermesçiler, okul aile birliği gezici-leri, muhtelif bahar mantarları gibi türeyiverdiler şehirlerde. Curcuna, mıncıklaşma ve otobüsler.

Şatodaki havuz mu, taşradaki çay bahçesinin havuzu mu? Hangisinde intihar etmeli?

Cümlelerim, düşük yapan rahim ağzı boşlukları mı? Yoksa ısırduğım hayallerimin Stalker elmasıydı, demek ki Kızılelma dilimdeki yılanı ısırmıştı.

10 Mayıs 2015

Büyük mutsuzluklar için büyük kumarlar oynamak gerekiyor. Kaçmak için öncelikle bağlı olmak, mahkûm olmak gerekmez mi? Kendimi bağladım, sonra da kaçmak için uğraştım; daha önce kaçmak için uğraştığımda tutuklu olmadığının farkına varmıştım. Kafesten kaçmaya çalışan kuş -kafes yok- önce kafese gir, sonra oradan kaçmaya çalış.

Ağzımdaki çift dilli yılan ısırды, elimdeki kıpkızıl elmayı.

İki yanı ağaçlarla kaplı yollarda hayal kırıklıkları ayaklarımızın altındadır; belki de ben onların ayakları altındayım.

Oyuncak, sert plastik atın gözleri geceyi daha bir karartıyordu.

Bir taşra sanayisinde bir frenci dükkânının arkasında adamlar; pavyona yeni gelen konsomatristen ve hacılarını havaalanında karşılarken yedikleri trafik cezasından konuşuyorlardı.

Durgunluk; Maupassant'ın Normandiya kırlarıydı.

Zola'nın fabrikadan dağılan veya madenin altında ezilen işçilerinin Hamdi Varoğlu çevirisiyle Türkçe kütük cümlelerine dönüşmesiydi. (Bu cümle nedir?)

Çay bahçesinde, babet ayakkabısını çıkarıp şiş ayaklarını dinlendiren Verem Savaş Dispanseri emekli müdiresinin kanlı hasta kayıt defteri... Verem ve ezilmiş leylaklar...

Evet, önce ciğerlerimizi Güney'den gelen ölü çocuk cesetlerinin kokusuyla dolduralım.

Tamam, şimdi ilk hareketimiz hızla kasaturalarımızla oyuncak atın koca gözlerini deşmektir.

Aynı Gün

Kalabalık ışıklar, gürültülerle iç içe geçti; basit bir kusmuk tepkisi. Motor sesleri ve narkoz sayıklamaları.

West am United -Batı Am Birliği- sarhoş bunu bağırıyordu çünkü hiç komik değil. Süper kupon West am United yüzünden yattı. Dokuz maç tuttu, en tutmayacak maçlar tuttu; koduğumun am united'i tutmadı, tutmadı, kupon yattı.

Gökyüzü, Umutsuzluk Parkı'na daha bir gri, bulanık çöktü. Dallar, kendini asmış cinlerin ağırlığıyla yüklüydü. İki yanı ağaçlı o yolda yürürken başım, Asılmışlar Balosu gibi o cinlerin bir yerlerine çarpıyordu. Hızlandıkça daha bir sert çarpı-

yorlardı bana, kimi ayağından asılmıştı. Kafama çarpan kafası, patlak bir ilkokul topu gibi yumuşak ve jölemsiydi. Belki dallardaki o asılmışlar, klor ve varil bombasıyla parçalanmış Güneyli çocukların cesetlerinin fotokopisiydi.

Dükkânların ışıklı reklam panoları “öleceksin” diye yanıp sönüyordu; zihninde bazen dokuz yaşını, bazen de altmış üç yaşını anımsıyordu; slaytlar gibi gelip vurup geçiyordu görüntüler.

Caddeleri temizleyen çöp kamyonları kötü anılar ve çok otuz birli çocukluk gecelerini silemiyordu. Karpuzla kaplı ampuller, beyinler gibi geçmişimizi patlatıyordu.

Apartman girişinde bir lümpen Türkiye cinayeti için berber ve kuaförde çalışan sevgili buluşmuşlardı; cinayete üç dakika kalmıştı, bunu kimse bilmiyordu.

Ya parmaklarım ya kurşunlarım; birisini seçersen biri arkasından gelecek ve seni okşayacaklar.

Uzun yol cenaze arabaları, cesetleri taşıdı, birbirlerine. Gizemli rüzgârın nereden geldiği bilinemedi.

Bütün okey taşları ateşten spermler gibi yapıştı oyuncuların parmaklarına.

Suyu, suyla yutuladılar, itfaiyeciler.

Taşra evlerinde pencereler sabaha yakın buğulandı.

Taşra osurukları, cenaze ilanlarıyla birleşti, gökyüzünde.

Irmaktan yükselen buğu, romantik bir vikontesin suratındaki tüle yapıştı.

George Trakl, intihar ettiği ormanda¹ “Akşam-
leyin Kalbim”i okuyordu, rüzgârın hışırdattığı yap-
raklara çarparak.

Lautréamont, okyanuslar bakanı seçilmişti, me-
zarlıkta. Düşsel bir kanla lekelemişti defterlerini.

Işıklı panolar, yaratıkların kopartılmış mat göz
kırpmalarıydı.

Her şeyin büyük bir kısmı bir anda ölen bir ke-
dinin sırtı kadar anlama sahipti.

Kont, şatonun etrafında dönüp duruyordu; bü-
yük bir can sıkıntısı, kırlarda bunalıyorum.

Köylülerin kızları pis kokuyor, sardalye bayat.

Çizmelerim bile uyuz bir fare kadar gıcırtilı bir
ses çıkarıyor.

Kırbacım, kocamış bir öküzün kuyruğu, şakla-
mıyor sırtlarda.

Cebimdeki zarlar, zıplıyor, öldürdüğüm bakire-
lerin mezarlarında.

Tütün, dişlerimin arasında yitip gidiyor.

Şato, büyükbabamın gençliğinden beri tadilat
yüzü görmedi.

Merdivenlerde beni kovalayan kâbus yaratıkları
bile derin bir uyuzlukla kaplandılar.

Rüzgârın kırbacı, şatomun duvarlarını yıpratı-
yor, uğursuz bir ezgiyi mırıldanıyor.

¹ George Trakl’ın intiharı netleşmemiştir.

Aşçı kadının yağlı kıcını ısırdığımdan beri ringa balıkları pişmeden geliyor, on iki kişilik yalnızlık masama.

Yeni işe aldığım Türk uşak Edip, durmadan limonlukta yangın çıkarıp üvey annesine küfrediyor.

“Ave Maria” duasını ederken rüzgâr korkunçlaşıyor, dallar birbirine giriyor, sanki bebek cinlerin parmakları annelerinin beyaz saçlarına dolanıyor.

Geçmişim, bir uğultu gibi şatonun içinde yankılanıyor.

Rüzgâr, başka bir kafatasının kulaklarından girip gözlerinden çıkıyor.

Çöl kumları, Arap kızlarının bardaklarını dolduruyor; Çölde Çay kadar iki yabancıydık.

Oyuncak lunapark atımın üstüne canlı kovboy leşleri yerleştirdim.

Okul sıraları, geceleri soğuyor, kış sıcaklığından uzak...

11 Mayıs 2015

Yalnızca kelimelerim var, dünyaya direnebilmek için.

Fakat bu, Ortadoğu'daki savaşlara benziyor; bazen kelimeler de bana saldırıp dünyamı işgal ediyor.

Tam olarak ne olduğunu bilmiyorum; zannedersenem hastayım. Ne kadar zamandır bu hastanede olduğumu bilmiyorum, eski bir Türk filmi hastası gibi yıllar ve yıllardır buradayım belki de.

Bunları ben mi yazıyorum? Kesinlikle bundan da emin değilim.

Beynimde, normal bir yaşamı kuran ve devam ettiren bütün sistem parçaları dumura uğramış.

Bir savaş raporu hazırlar gibiyim, ama bunu bile beceremiyorum.

Yanlış yapan ben değilim de beni yapan yanlış.

Ortada bir yol yoksa da yürüyen belli ki ben ve beni ben olduğuma inandırmaya çalışan bir şeyler.

Okuduğum romanların bütün harfleri; kızgın birer köz parçası olarak beyin bağlantı kablolarımı yakıyor, onları devre dışı bırakıyor.

Sekiz yaşında, bir yaz günü ikindi civarı, uyuyorum ve uyurken bunları yazıyorum ama ortada görülmuş bir rüya yok.

Cümleler, dedemin verdiği bir kâğıt paranın üzerinde yazıyor, belki de paranın üzerindeki Atatürk'ün alnında...

Kötü filmler, korkunç bir yangın çıkartıyor beynimde ve bu yangın parmaklarıma ulaşıyor.

Gözlerim, bir çocuk parkındaki oyuncak atı, Rimbaud'nun şiirindeki fosforlu ata çeviriyor.

İngilizceden Türkçeye tercüme bürosu, iğrenç filmlerin saldırdığı bir diğer stratejik kurumsal yapı...

I kiss you! diye bağırان Gisele Bündchen birdenbire I kill you demeye başlıyor; Türkçe çevirisi: "Öperim" derken "öldürüverdi".

(Hımm, berbat bir çeviri.) Çünkü Gisele Bündchen bir Çek, İngilizce konuşmuyor.

Tramvaylar, hayaletlerini emziren emekli hemşirelerle dolu, sütlerini şırıngalarla damardan enjekte ediyorlar yaralanmış bilinçli hayaletlere.

Sütleri anılarla pislenmiş.

Süt mü kana, kan mı süte karışmış; yoksa hatıra defterine kan püskürten bir kan tabancası mı?

Emekli ilkokul öğretmenleri, topuklu ayakkabılarıyla beyinlerine vuruyorlar, topuk; beynin içine batıyor, çamura sokulan bir cetvel gibi.

Rimbaud'nun yedi yaşındaki katil çocukları An-dımız'ı söylüyor şam sokaklarında, Fransızca.

"Tek yol evrim" diye bir pankart açmış Darwin, ormanın içine.

Çantada kız, adamların elindeyse uyuşturu-cu var.
Neyi neyle takas edecektik patron!

Para, az önce yanan arabanın bagajındaydı.

İnsan olmadan cin çarpmaya başladı.

Danger! Taşrada, elektrik dinamolarının oralar-da hep şalteri indirmek ve kuru kafa işareti-ne işe-mek isteyen bir sürü çocuk vardı.

Pek çoğu, elektrik dağıtım şirketinde sayaç oku-yor ve çatal fırlatıyor.

Elektriğı kesik kadınlar, apartman boşluğundan onlara...

12 Mayıs 2015

“Bu işte bir yalnızlık var.” Bu şarkıyı dinliyor, bu filmi izliyor ve bu romanı okuyordum; çünkü hepsi en az benim kadar berbattı.

Sahici roman cümleleri mi istiyorum?

Onların benim tarafımdan yazılması önemli değil ki!

Önemli olan gerçeklerdir.

“Bir Hayat” romanındaki cümleler mesela (*Maupassant*):

“Sağ olsun, Vikont her şeyi benim üstüme bırakır, kendisi Rahip Belle ile bilimsel araştırmalarla uğraşır. Normandiya’nın din tarihini hazırlıyorlar birlikte.” (s. 105)

“Jeanne’a öyle geliyordu ki, ruhu genişliyor, gözle görülmeyen şeyleri anlıyordu ve tarlaların içine serpilen o minicik ışıklar, birdenbire ona her şeyin ayırdığı, her şeyin birliğini bozduğunu, her şeyin sevdiklerinden uzağa sürüklediği yaratıkların şiddetli yalnızlık duygularını hissettirdi.” (s. 109)

Ve bezik oynayan kadınların Maupassant tarzına geldi sıra:

“İşte o zaman gençlerin hayatına iskambiller girdi. Her gün, öğle yemeğinden sonra Julien piposunu içip yavaş yavaş, yedi sekiz bardağa kadar içtiği konyayı yuvarlayarak karısıyla birçok el bezik oynuyordu.” (s. 111)

“(Kontesin) gözleri hiç bozulmadığı için günlerini Corinne’i ya da Lamartine’in Meditations’larını yeniden okuyarak geçiriyor, ardından hatıralar çekmecesini getirmelerini...” (s. 171)

Ve her Maupassant romanının (Ölümden de Beter romanında da bu sahne vardır) klâsik mektupları şöminede yakma sahnesi:

“Atıldı ve bütün eski sarı kâğıtları... hepsini birden şöminenin içine attı. Ardından da gece masasının üstünde yanan mumlardan birini kapıp o mektup yığınının ateşledi... Odayı, karyolayı ve cesedi aydınlatan büyük bir alev yükseldi. Ocağın dibinde artık yalnız bir kül yığını kalınca.” (s. 184)

“Sonra zaman hep ilerlediğinden, aylar ayların üstüne yığılarak bütün o anılarını ve acılarını yığılan bir toz gibi unutmanın külüyle örttüler.” (s. 217)

Ve frengi ve belsoğukluğunun itiraflarını yazıyordu G. de Maupassant:

“... gönülleri korkaklaştıran ten sevgisinin bu kirli alışkanlıklarına esir olan erkeğin; nefsin bütün o kirli sırlarını, insanı alçaltan okşamaları, çözülmez çiftleşmelerin tahmin edilen bütün sırlarını

aklına getirdiği zaman bütün insanlık ona iğrenç görünüyordu.” (s. 258)

Bütün insanlık ona iğrenç göründüğü zaman da deliriyor, intihar ediyor, akıl hastanesinde, çöl, yaşlarının ortalarında...

Ve insanlığa, o iğrenç görünen insanlığa Bir Hayat isimli bu romanı hediye ediyordu; doğum yapan kadına, Türk filmi ebesinin o sorusu: “Sizin yavrunuz mu?”

Maupassant yavrusunu kurtardı, Kafka “İkinizi de istemiyorum.” dedi.

Bu biraz da kurşun döktürmeye benziyordu; beyninde kargacık-burgacık, binlerce, milyarlarca harf var.

Köyün ileri gelenlerindendi ama ip gibi dökülmüş bir kayışı göbeğinin üstünde patlamaya hazırdı.

Yaz günü, öğleden sonra sineklerin pek çoğu Sartre’ın Sinekler oyununun provasını yapmak için toplanmışlardı; Sartre’ın mezarına veya onun yazdıklarını okuyan birilerinin odasına veya Library of Congress’e.

Böylece Nesrin Altınova’nın çevirdiği “Bir Hayat” romanı da iğrenç okunmuş kitaplar, o kitapları okurken kaybolan dakikalar mezarlığına şutlandı.

(*Bir Hayat – Une Vie*, Guy de Maupassant, İstanbul, 1985)

15 Mayıs 2015

“Hayal kurma: Bazı öğrenciler hayal kurmaya çok yatkındırlar. Sözlü ya da sözsüz bir uyaran, bu tip öğrencileri ders dışında bir hayale götürebilir. Verilen mesajları almaya dönük kanalları kapanır ve iletişim sağlanamaz.”

(*Öğretim Yöntem ve Teknikleri, Öğr. Gör. Hasan Can Oktaylar, Yargı Yayınları, Ankara 2011, s. 422*)

Dostoyevski’nin hayalcileri gibi. Beyaz Gece-ler’deki, İnsancıklar’daki kahramanlar, kendilerine bir lakap olarak hayalci deyip geçmeyen, aksine hayatlarını hayal temelinde inşa etmeye çalışanların sonları Sibiry’a kürek cezası oldu.

Çünkü onlar hayalle beslenenlerdi; içlerindeki hayaletleri hayalle besleyenler...

Ve işte kitaplar:

Taşrada Var Bir Zaman, Çitlembik Yayınları

Kitap Yakmanın Tarihi, Lucien Y. Polastron, çev.: A. Ufuk Kılıç, Everest Yayınları

Kayıp Kitaplar Kütüphanesi, Alexander Pechmann, Can Yayınları

Uzun Yürüyüş, Ayhan Geçgin, Metis Yayıncılık
Soğuk Bir Bahar, Elizabeth Bishop, Kırmızı Kedi
Yayınları

Türkiye'nin Emile Zola'sı: Salahaddin Enis, Va-
hit Tane, Palet Yayınları

Novalis: Sais Çırakları, Notos Kitapları

Sürrealistler – Ayrıntıda Sanat, Laura Thomson,
İş Bankası Yayınları

Unutma Dersleri, Nermin Yıldırım, Doğan Kitap
Ters Adam, Barlas Özarıkça

Kaybolma Kılavuzu, Rebecca Solnit, Encore Ya-
yınları

Steiner'in Hikâyesi, Constantin Göttert, Aylak
Adam Yayınları

Midolser, Jeffrey Eugenides, Domingo Yayınları

Tolstoy mu Dostoyevski mi?, George Steiner, İş
Bankası Yayınları

Van Gogh Sarısı (Vincent Van Gogh'un Peşinde,
Modernizmin İzinde), Kolektif, Kaynak Yayınları

17 Mayıs 2015

Hakaret etmek; kendime edince daha bir güzelleşiyor. Hayır! Hakarete lâıyk olduğumu da kim söyledi?

Yer altı adamının omuz atıp kaçtığı o Rus yüzbaşısı gibi.

Arabasında kahve içip binanın girişini gözetleyen Amerikalı dedektifler.

İşte, hatun çıkıyor, hey! Şuna baksan, Ledovski'yle buluştu, bu bilgi şefin çok hoşuna gidecek.

Oysa espri falan yapmıyordum; söylediklerimden ilk anlaşılan espri olsa da, hani Dostoyevski'nin o küçük ama işlevli hikâyesinin adı gibi: Tatsız bir olay... Gecenin nemini ciğerlerimize çekelim.

Devrimci bir saldırı için ilk hedef, bu düşünceleri üreten beynim.

Piknik termosları; hayal kırıklığı camları, ilkyaz gözyaşları ve hatıraların kanıyla doluydu.

Kasabanın laneti, isminin “dünya” olmasıyla mı başlamıştı?

Bu iş, karanlık bir iş, anladın mı? Pis bir iş! Karanlık sular gibi, rutubetli duvarlar; devamlı parmaklanan bir telefon yüzeyinin çıkmış gözleri.

Gece kelebeklerinin ürkütücülüğünü bilir misin?
Sobanın kapağını açınca içine doluşacak kadar
üşümüşler midir?

Bir şatoda tutsak kalmış küçük kız çocuklarının
saç tokaları, fiyonkları ve ipekli elbiseleri, korku fil-
minin dekorunu değil, kendini oluşturur.

Geceleri duvarlar, uluyan köpekler, parlatılmış
siyahlııyla giyotin gökyüzü.

Sanki acı; beynime limon sıkıyor, tuz döküyor,
karabiberi de katıp yalıyordu; kamaşma ve aptallık
vuruyordu suratıma, böylelikle.

18 Mayıs 2015

Türkiye’deki çay bahçelerinden bahsedelim mi?

Hayır!

Parklardaki banklardan.

Sadece parklarda görülen ağaçlardan.

Ne denli önemli ve eşsiz bir tamlamadır o;
Umutsuzlar Parkı.

Güneş, ağaçlar, banklar, banklardaki sarhoşlar, alakargalar, çam kozalakları, yabani kestaneler ve umutsuzlar. Oralarda bir yerlerde Dostoyevski’nin “Budala” Prensi, o budala Mişkin’i, birilerine yazdığı mektubu teslim edip etmemekte tereddüt içinde kıvrınmaktadır; “kıvrınmak” çok Dostoyevskici bir fiil.

Oysa şu anda bu kâbusta, birbirlerinin ellerinden tutup kredi kartına +999 taksitle kanepa veya klozet almak için telefon ekranlarını parmaklayanlar, nişanlılar oturuyor banklarda.

Gökyüzüne bakınca ölmek isteyenleri arıyor, gözlerim.

Madam Coco’dan alınmış bir çanta olsaydı bu hediye, içinde ölüm barındıran cümlelerimizle hepimiz bugün, birer intihar mektubuyuz.

İçinde ölümü göverten gövdelerimizle hepimiz bugün birer müntehir adayınız, canlı bombalarınız; patlama saati belli olmayan bombalarınız.

Isırdığımız elmaların içinden yavru yılanlar çıkıyor. Dünyayı terk etmeye hazırlan! Renkleri de kitapları da.

Vücudumun ışıltısız matlığına saplanan kurşun harfler. Kurşun askere de, kibritçi kıza da hep ağlamışımıdır.

En büyük romantik film ise şüphesiz ki King Kong'dur.

Hepi topu yapılacak şey belliydi; kibritçi kıza bir Zippo, kurşun askere ise bir tekerlekli sandalye maketi vermek.

Her zamanki gibi hiç komik değilsin.

Affedersiniz, sinirlerim çok bozuk da... Titreyen elleriyle çantasından birkaç hap çıkardı:

- Bunları yutucam ve uslu bir çocuk olucam şimdi.

11 yaşında bir çocuk hayaletine dönüşüp bir şato penceresine yapıştıracağım suratımı, korku filmlerinin değişmeyen figüranı.

20 Mayıs 2015

- Kızı niye ısırдың ki şimdi? diye sordum. Ne gerek vardı?

- Ne bileyim, dedi. Hava sıcaktı, öylece kollarını uzatmıştı. Etliydi kolları, yağlı, kıvrımlı.

Belli ki hiç canı yanmadı. O kız, bir ölü kız bile olsa onun kollarını, boynunu, ensesini falan ısır-mamalıydın.

O, tırnaklarını yese de bu bir şeyi değiştirmiyor.

- Ama! dedi, “Isırdığım yerde kocaman bir aşı izi vardı, hani danaların butlarında olur ya, soğuk damga gibi, yani sanki orası, ısırduğım o yer, duyar-sızlaşmış gibi. Hani fil hastasının kolu gibi.

Kızın kolunu ısırırken aklıma Mozart’ın Kız Kardeşi filmi geldi.”

- Cibinlikten mi girdin yatağa?

- Hayır, cibinlik falan yoktu, ortalık buz gibiydi. Pijamasının kollarını sıvadım önce.

Küçük oyuncak ayıların zıpladığı bir resim vardı pijamasının kollarında, ama pamuk filan değildi; polyester, naylondur. Çünkü kollarını sıvarken kollarındaki kıllar dikeldi.

- Bütün bunları nasıl gördün, oda karanlık değil miydi?

- Bütün bunları hatırlamıyorum, dedi.

Isırdığı kolunu gösterdi. Pijamasındaki oyuncak ayılar kopmuş, iple sallanan gözleriyle bana baktılar.

Hararet yaptı araba, dedi.

Zaten kadının duruşundan bir düşkünlük akıyordu; ayak tırnaklarının kırmızı ojesi yer yer dökmüştü.

Yıllardır midesi ağrıyordu. Faturalarını ödeyemiyordu.

Sıcakta, memelerinin arasından alüvyonlu mırık gibi bir kir akardı.

Geceleri uyuyamasa da sabahları uyanamazdı, kolaylıkla.

Limon Ağacı ve İtalyanca Aşk türü kitapları okurken bazen uyuklar, bazen de ağlaklaşırdı.

İyice kalınlaşan sesi, şişen parmakları, hafif bir gölge gibi burnunun altıyla üst dudağı arasında belirginleşen bıyığımsı kıllar da vardı.

“Somali merkezli radikal dinci terör örgütü El Şebab üyesi ‘Beyaz Dul’ lakaplı İngiliz Samantha Lewthwaite, geçen ay Kenya’da 400 kişinin ölümünden sorumlu tutuldu.” (Hürriyet, 20 Mayıs 2015, s.11)

S. Lewthwaite 23 yaşında ve üniversite mezunu. Örümcek kadın da beyaz dul da devrimcidirler.

Devrim, önce kendi çocuklarını yermiş; garnitür, ara sıcaklar!

400 kişinin ölümü, devrimci bir eylemin tüm ihtişamıyla parlaması mıdır?

Müzik kutusu, hüznü bir şey midir?

Her şeyin dolduğu, post modern bir yanılsamayla lebeleb dolu bir dükkânda, pili zayıf bir müzik kutusu, iğrenç bir sinir bozuculukla vızıldar.

Düşük belli kotlu, 16.5 yaşındaki kızın elindeki süpürgeyle oraları süpürdüğü görülür.

Kilitler, tokalar, çay bardağı altlıkları, kalemtıraşlar, üstünde “seni sikiyorum” yazmayan kırmızı yastıklar...

Maupassant olsa, Normandiya kırlarının mayıs manzaralarını yazardı.

Dramatik bir olay örgünüz yok. Herhangi bir biçimde yok.

Anlattığınız net veya flu bir şey de yok.

Yazmak istemeyip de yazıyormuşsunuz gibi; yaratıcı yazarlık kurslarına falan katılırsınız.

Ama Necdet!

- Saadetimizi bu iptidai görüşlerle imha edemezsin!

- Baloda, niçin Ragıp’la yanak yanağa dans ettiğini anlayamadım. Bu, şehvettir ve aşağılıkça bir davranıştır.

- Ama o, benim dayımın oğlu, çocukluğumuz Kanlıca’daki yalıda birlikte geçti, kardeşten de öteyiz.

- Yatağa gir de gör kardeşliği sen! 45'liğiyle delik deşik eder seni.

- Hayır Necdet, onu çok yanlış tanımışsın. O, bir karıncayı bile incitemez. Bir tabancası da yok.

- Sana tabancası var diyen oldu mu? 45'likten fandan anlamıyorsun.

- İğrençsin Necdet, onunki olsa olsa 13'lük fandır.

- Yeter, sefil yaratık! Saadetimizi iptidai vücudunun pis, hastalıklı muhayyilesinin kurbanı olmaktan kurtaracağım.

Ölü toprağı serptim; bir mezarlıktan diğerine, değişen bir şey olmadı.

Temizlikçiler ve yemekçiler hastanede, batan güneşin vurduğu duvara verip sırtlarını; gelecek, yaklaşan geceyi bekliyorlardı.

Cep telefonları ve Teksas poker oyunları hazırды.

Kırların ortasına kondurulmuş sağlık kompleksi; uzaklardan geçen zavallı yük trenleri, bacakları kopmuş, duyargaları ezilmiş ateş böcekleri gibiydiler.

Düşük voltajlı; zavallı ışıklarıyla...

Serum damlaları, serum poşetine hapsolmuş bir cinin gözyaşlarıydı.

Masanın üzerindeki kitabın kapağındaki siyah-beyaz fotoğrafa bakıyordu; kitabın ismi, bir Türk filmininkiydi, sanki:

Ablamın Mutluluk Fotoğrafi

İngilizcesi: The Easter Parade. (*Richard Yates*, 1976)

Romantik sayıtlılar, sayıklamalar ve ahlâkî tereddütler içinde George Sand'ın Thérèse ile Laurent romanında altını çizdiğim cümleleri bu deftere yazmalı, defteri de yakmalıydım.

Belki o vakit “Küllerimden doğar mıyım?” şarkısı...

21 Mayıs 2015

Kanamalı güneşler, kırları Mayıs'ta başlatır.
O vakit biz de Baudelaire'i çağırırız.
"Sen ey üzünç! Ey üzünç! Yiyor yaşamı zaman,
Ve bir düşman, kemiren bizi dimdik ayakta.
Büyüyor ve şişiyor, emerek kanımızdan."

(Düşman şiiri)

"Vıcık vıcık salyangoz o nemli toprakta,
Kazmak isterim derin bir çukur kendime,
Bir yer açmak, oracıkta kemiklerime,
Ve uyumak, en dipte, unutulmuşlukta..."

Gökyüzünden kargalar bulut gibi insin,
Kanıyla beslenmeye şu gövdemin, iğrenç!"

(Şen Ölü şiiri)

"Ne zaman söylesem türküümü soğuk geceye,
Sesim o denli güçsüz ki, sessizlikten beter.
Hırıltısıdır ancak bir yaralının, yiter.
Kan gölünde, altında onca ölünün sapa,
Düşer ölür, kıpırdamaz, boştur artık çaba."

(Kırık Çan şiiri)

Goya, bilinmeyenin bunalımıyla yaşar,
Oluşurdu dölütler, düğününde cinlerin.
Çıplak çocuklar, aynalarda yaşlı kadınlar,
O densiz şeytanları baştan çıkartmak için...
(*Işıklar şiiri*)

Niye Baudelaire şimdi? Sahi, o çoktan öldü; onun Türk taklitçileri de, onun Türk ruh ikizleri de. Hepsi iskeletler dansına katılıyorlar, Marsilya Limanı'nda. Bu şiirleri de hangi kitaptan arakladın? (Sabahattin Kudret Aksal, Çeviri Şiirler, Cem Yayınevi, 1991, İstanbul.)

“Elem Çiçekleri, Baudelaire’in *Fleurs du mal* ile demek istediğinden...” Baudelaire, birçok yönüyle romantizme –hiç sevmediği romantizme– ister istemez bağlı kalmıştı. Hatta onu, romantizmi son ucuna götürmüş, özünü çıkarmış bir şair de sayabiliriz. (Özünü çıkarmak = bokunu çıkarmak)

Le soleil rayonnait sur cette pourriture

Pırıl pırıl güneş o leşin üstünde

Tu contiens dans ton œil le couchant et l’aurore

Gözünde batan gün de var, doğan gün de.

“Sanatçı (burada Baudelaire), beynini kurcalıyor. Bilinç kadar, bilinçaltı da değer kazanıyor. Birleştirici aklın, beylik mantığın ötesinde insan, ister istemez yalnızlaşır, bekler, toplumun karsularından ayrılır. Rimbaud, Van Gogh, Gauguin, Cézanne... Bu bakımdan Baudelaire’in açtığı çığıra içe kapanış denebilir. Yalnız, içe kapanışı burada;

kabuğuna çekilme anlamına gelmemeli. Alfred de Vigny'nin mağrur yalnızlığıyla Baudelaire'in araştırmacı yalnızlığı birbirine karışmamalıdır. Bu içe kapanış, dünyaya yeniden hem de alabildiğince açılma yolu oluyor.”

Kargaları çağırırım daha iyi,
Yesinler pis leşimi dört bir ucundan
(*Eyüboğlu çevirisi, Gamsız Ölü*)

İşte, Türk çevirmenler de Baudelaire'in leşine böylece saldırmışlardı.

24 Mayıs 2015

Mezarlıklar, geceleri ölülerin hayalleriyle ve geçmiş günleriyle aydınlanır mı?

Ölü noter kâtipleri, ergenleri topraklı ağızlarıyla öperler.

Çay bahçelerindeki masaların üstüne bahar ağaçlarından ölü böcekler düşer.

Aldığınız her nefes, sizi cennetten biraz daha, biraz daha uzaklaştırıyordu.

Bileklerimdeki kıkırdaksı kemikler ustura darbelerine dayanıklı mıdır ki?

Et de çürüyecek; dünya anayasasının ilk ve temel maddesi bu, değil mi?

Hayallerim bile çürüyordu; pencereden postaneyi, düğün salonunu ve tren istasyonunu görüyordum.

Yatak örtüleri, bileğimden damlayan kanla pis pembemsi bir leke.

Tam olarak hayallerimin ne olduğunu bilmiyordum.

Uykuda her gün kendimi boğazlıyorsam, bu bir hayal – et miydi?

Dünya, ölmeyi bekleyip de ölecek, ölmeyi beklemeyip de ölecek insanlarla dolup taşıyordu.

Ölümünki “win-win” politikasıydı.

Genç kızlar ve genç adamlar, birbirleriyle yatak odası takımının taksit sayısını tartışıyorlardı.

“Aşkım, harbiden renkleri çok güzel; sabah perdeyi açınca şöyle rengârenk.”

Masanın üzerindeki elleri birbirlerine yapışıyordu; kız daha sonra Aşk Salgını romanına döndü, adamsa Maçkolik’te iddia sonuçlarına...

Bir yerlerden bir ses, adama “35 yıl 6 ay 14 gün vaktin var” dedi; kadına, belki 5 yıl fazlası...

Tren istasyonunun 24 saat açık tuvaletinin gece tuvaletçisi, Frankstein suratlı adam, istasyona giden yoldaki dükkânlara yeni görüyormuş gibi bakıyordu: “Hepinizin çışı gelecek.”

Suratı Frankstein’dı ama kulaklarında tıpa ekikti; alnındaki dikiş izlerini ise modifiye ettirmişti.

Frankstein suratlı adamın kızının suratı ise Mary Shelly’e benziyordu.

Tersinden diyalektik!

Aşk Salgını’nı okuyan kızın aklına, birden diz altı çoraplarını ayaklarına kadar indiren kaynanasının varisli bacakları geldi.

Soru-1: Benimkiler de böyle olacak.

Soru-2: Bacakları gibi beyninde de varisler var.

Bu telefon bi boka yaramıyor artık!

Ekranı gözümü bozacak.

Taşrada bir ilkokulun kiremitleri, masmavi bir göğün altında inliyordu.

Hatıraların geleceğime yaptığı saldırılar; yaşanmışlıkların yaşanacaklara yaptığı saldırı devam ediyordu.

Ölüm, baktığım aynalardan bana öpücük atıyordu; bir taşra düğün salonunda göbekli adamın, göbek atan kızlara attığı öpücük gibi.

Damarlarımı, gökyüzünün kül renginin külü tıkiyordu.

Beynim, ağır budalalığımın ağırlığı altında eziliyordu; vıcık vıcık sıcakta bozulmuş jöle gibi.

Kırlarda bahar şimşekleri ne Frankstein'ı ne de emekli maaşını çeken emeklileri diriltemiyordu.

Kırmızı ışıklar kan gibi yanıyordu; şehrin ara yollarında ve ana şalterlerinde.

Ev hanımları, aile çay bahçelerinde okey oynuyordu.

Tramvaylar, Yahudileri Dava romanını ziyaret etmeye götürüyordu saat başı.

Otel odalarının, Seher iç çamaşırının amblemi yapıştırılmış duvarlarının diplerinde; fukaralıklarına ve çarptıkları insanlara üzülp ağlayan malulen emekli cinler vardı.

26 Mayıs 2015

Ağaçlara ışıklı lambalar asmışlardı.

Işıklı dallar, karanlık bir taşra düğününde düşüp dizini kanatan bir çocuğun dizindeki ılık pembe kanın rengi, dallara sıçramış.

Bim poşetindeki Seher iç çamaşırları amblemlı atletini ve çalar saatini.

Laleli’de bir Azize yoktu; Aksaray’da bir Perihan olmayacağı gibi.

Akıp giden arabalar: kötölük kol geziyor, ihanet bıçaklarını bilemiş; 88. Henry’in sarayı kadar karışık bir ilişki ağı.

Mavi Mayıs göğünün altında, yorganın altına saklanmış bir çocuk gibi kaybolmuştu kasım ayının bir diğer göğü.

Taşra kadın yürüyücüleri, belediyenin yaptığı demiryolu eski hattındaki yürüyüş yollarında güneşin battığı yöne yürüyorlardı.

Hışırdayan sauna etkili eşofmanları ve güneşin battığı yere doğru fırlatıp tuttukları kolları vardı; kollarında, mosmor olmuş suratlarıyla nefessiz çocukları, belki de çocuklukları.

“Senin hatan ne biliyor musun? Sistematik hata, rastlantısal hata.”

Sigara dumanından hayaletler çıkarıyordum.

Kaybolan dakikalar, plastik kalp kırılmazlıkları
-100 999 darbeye dayanıklı.

Hayalet avcılarının sırtlarındaki tüpler, hayalet
leşleriyle tıka basa doluydu.

Her sigara dumanında bir yerleri kaplıyor, bir
yerlerde konuşlanıyorlardı.

“Senin de götüne pamuğu tıkarlar.” (Köydeki
kahvede taş çaldığını iddia ettiği diğer 60 yaş üstü
adama kaybedenin söylediği cümle.)

Senin de götüne pamuğu tıkarlar; bu cümleyi
dünyaya hediye eden kaç kişi çıkabilir ki?

İskender? Küçüğü ve büyüğü, belki.

Artık lütfen kurşun kalem almayı bırakır mısınız?

Durmadan çeşitli renklerde kurşun kalem alıp
duruyorsun.

Bu, çok aptalca, beyinsizce bir şey.

O kalemleri alman, evet, onları masaya yayıp
onlara bakman...

Mal mısın sen?

Hepi topu üç beş tane kurşun kalem; ne almaya
ne de bakmaya değer.

Bir şeylere mi özeniyorsun? Aristokratik kolek-
siyonculuk falan.

Aldığın kalemler, bütün kırtasiyelerde, marketlerde, her yerde on binlercesi; her zaman alınabilecek kalemler.

Aynı senin gibi pek çok örneği var, her zaman bulunur ve aslına bakarsan hiçbir boka yaramaz.

Muhtemelen yine kendince bir aptallık peşindesin.

Son aldıklarının arasından biri dikkatimi çekti: Stabilo Trio Othello 382 H.B.

Shakespeare, ha! Othello! Hımm!

Süper bir analitik entelektüel değindirme.

Evet, şu anda artık Shakespeare kahramanının adının yazılı olduğu bir kurşun kalemin var; Dublin kafesine gidip bir şeyler yazabilirsin.

Çocuklar için plastik laptop, ağır bir müzik kutusu gibi durmadan Mozart'ın Kız Kardeşi'ni veya Saraydan Kız Kaçırma'yı çalıyordu.

Yürüyen taşra hortlağı, kadınların ellerindeki yarım litrelik plastik su şişeleri avuçlarından fırlıyordu güneşin battığı ve trenin gittiği batıya.

Arsenik ve selülit yüklüydü şişeler; çünkü düğün müzikçileri “şişeler” deyince kadınlı erkekli kalabalık (bu ne demek bilmiyorum) ellerini havaya kaldırıp çevirirlerdi.

Pazar günü piknikçilerini taşıyan minibüs yoldan çıkmıştı; görüntü gerçekçiydi.

Parçalanmış akıllı telefonları, kopan ellerdeydi hâlâ; kimi parmaklar ekranı son kez parmaklamak istiyordu.

Eşofmanlar kanla yıkanmıştı; kadın pedleri, ememeyecekleri kadar kanla dolmuşlardı — kötü bir reklam.

Minibüsün şoförü, parayı önden almadığı için pişmandı.

Pazarlığa gelen genç beden eğitimi öğretmenine bakmaktan “Hesabı sonra görürüz.” deyivermişti.

Minibüsün deposunu bir tanıdıktan tek seferliğine emanet aldığı kartla doldurabilmişti, ama yine de ölmüştü.

Taşra kahvesinde kredi kartı sahibi “Ölürayak bizi de tokatladı.” diye iç geçirdi.

Bankayı arayıp -şimdi sizi yeni kart talep birimimize yönlendiriyorum- yeni bir kart istedi; eski kart kırılmış, manyetik şerit şoförün kalçasına yapışıp kalmıştı.

02 Haziran 2015

“Sensin, gırtlğına dalan bir bıçak gibi.” (s. 7)

Ölmek daha kolaydır, sevmekten.

Bundandır işte benim yaşamaya katlanmam,

Sevgilim. (s. 9)

Sarı ve kızıl kıyım,

Acıların zincifre rengi,

KIYICILIK rengine bürünen her şey akşam olun-
ca. (s. 50)

Duyarım öykümü, bu çığlık.

İşte beni uyanık kılan,

Yaram benim, o koca sırtlan

Şiirinde dört dönen artık. (s. 129)

(Aragon, *Elsa’ya Şiirler*, Cem Yayınevi, 1975, Çeviren: Said Maden. Çeviride kullanılan yapıt: *ELSA*, *Librairie Gallimond*, 1959, Paris)

03 Haziran 2015

“Ölüm, insana şahdamarından da yakın demek! Sağ elini şakağına koyup bastırıldığında avucunda hissettiğin, kalbinin atışı değil, sana her an kendimi anımsatan ölüm. O gidip geliyor avuçlarında. Gövdenin kılcal damarlarına kan pompalayan da o; seni, kalbin her vuruşunda kendine yaklaştıran da. Kan değil, ölüm dolaşüyor damarlarında. Onunla yaşıyorsun, o isterse ciğerlerine çekiyorsun havayı. Yaşadığın sürece ‘ölüm! ölüm! ölüm!’ diye çarpıyor kalbin. ‘Ölüm! ölüm! ölüm!’ Onun sesi bu duyduğun; seni her an yoklayan onun varlığı.”

(Nedim Gürsel, Boğazkesen - Fatih'in Romanı, Can Yayınları, İstanbul, 1995, s. 243)

04 Haziran 2015

Kitaplardan bahsetmek istemiyordum.

Biraz sahici ol, dostum ha! Ne dersin? Bukowski, Miller falan gibi sahici, esastan şeyler. Gerçekle-ri itiraf etmek gibi; tüm yeteneksizliğini suratımıza fırlat, önce onu buruştur, bu kâğıda da aynını yap. Ne dersin? Masanın başına oturunca hiçbir bok olmadığını hemencik anlayıverdiğin için mi kaçıp duruyorsun masadan? Hangi masa olduğu önemli değil. Bilirsin; masa, yazarın mahkeme salonudur, haydi diyelim, zorlama bir yorumla “DAVA”sıdır. Peki o zaman, mahkemenin kızları nerede? Mahkemenin İtalyan ressamı nerede?

Charles Bukowski’nin “Pulp” romanı seni cez-etti. Niye? Çünkü kallavi bir ithafı vardı Bukowski’nin romanının başında: “TÜM YETENEKSİZ YAZARLARA İTHAF OLUNUR.” Sadece bu ithaf bile kitabı başucu kitabı yapmaya yetiyordu. Evet, Pulp romanı (Parantez Yayınları) süper bir romandı, her şeyiyle. Ama ben bilimsel kitaplar okuyordum. Peki ama niçin?

Bir adamı bıçaklaması imkânsız bir kolsuza (kolları çaprazlama kesilenler; bkz. Firavun) “Hangi elinle bıçağı tuttun?” diye ciddi soran bir komiser, lambaya asılıyor, sorgu masasının üzerindeki lamba. Oysa lamba, eski Türk işi bir ampulü sallandıran... Hangi beyinle? Hangi beyin tomografisiyle? –Kaçınıcı katta?– Yedinci katta teyze ama beynim saman dolu. O vakit siz, Oz Büyücüsü’ndeki Kuzey’in ve Güney’in acayip süper kötü cadısısınız. Türkiye taşrasında yaşayan, her tarafı ağrıyan ve beyin tomografisinde beynin her yerinden dedikodu, gıybet, gençlerden nefret fışkıran bir yaşlı cadı ağacısınız. Bilimsel kitap?

05 Haziran 2015

Büyük bir organizasyonun kilit noktasında olduğunu düşündü. Muhtemelen, yüzlerce filmde zihninde birikmiş bir tasarım. “Bu adamı temizlemeliyiz” denilen cinsten gizli bilgilere sahip. (Kendinin öleceğini bilmek gibi.) Gizli bir komitenin toplantı tutanaklarını, gizli bir yapılaşma, bir komite. Bir takım gencin toplumsal bir yok oluş için düzenledikleri bir plan; ama elbette böyle bir şey yok. Sırtında, günlerin kırbacının ıslığı...

Havada ıslık sesi çıkaran kırbaç –filmlerde görüldü–

Havada ıslık sesi çıkaran rüzgâr –bu ise duyuldu–

Gerçekleri yazmasanız yok olursunuz; gerçekler de siz de.

Gerçeklerin ne olduğunu bilmiyorum, o halde ne olduğunu bilmediğin gerçekleri yaz!

Lanet Göksel şarkıları çalan, çekirdek çitleyen, altmış yaş üstü, siz altı mor dantel çoraplı kadınlarla dolu çay bahçesini yaz.

Çay bahçeleri yazıldı. (*Bkz. Nazlı Eray*)

Otellerin gece resepsiyoncularını yaz, otellerdeki kadınları yaz. Otellerdeki bütün temizlikçi kadınların adı 'kadın'dır çünkü. (Bkz. *Atılgan, Anayurt Oteli*)

Kendine yaptığı bütün saldırıları yine kendi sayıyordu. Dağılan ordular, bir süre sonra tekrar toparlanıp daha ağır bir darbe vurmak için saldırıyorlardı. Bitmeyen savaş...

Her zamanki gibi hiçbir şey yazamıyordu; ölmek de istemiyordu. Yaşamamanın, ölmekten başka bir alternatifi var mı? Askıda kalmak gibi; koma.

Bilimsel kitaplara ne oldu? Bu kitapları yazanların yazma gerekçelerini yazdıkları önsözler, her zaman kitapların içinde yazarlardan ilginçtir.

"1908 Devrimi" kitabının yazarı Profesör Aykut Kansu. Ne yazdığını unutsam da, önsözde bir fikirle bir insanın ne tür bir ilişki biçimine girebildiğini gördüm.

Yazıyla toptan bir hesap görmesi gerektiğini düşündü. Hiçbir şeyle toptan bir hesap göremediğini de o anda fark etti. Yıllardır kaçıyorum, dedi. Neden, kimden? İşte, onu unuttuğum için kaçmaya devam ediyorum. "Eyes Wide Shut" filminde, Tom Cruise'un gazete bayiinden gazete alır gibi yaptığı sahnede de bir adamdan kaçır; ama ben Tom Cruise değilim. Ben daha çok, Arthur Schnitzler'in Fridolin'iyim.

Hafif bir mide bulantısı, Göksel'in şarkılarıyla birlikte onu sarıyordu. Üçüncü tekil şahıs kullanma numaraları da diğer her şeyi gibi yapmacık, sahte ve başarısızdı.

İstasyon...

Düğün salonunun kapısında dikilip sigara içen adamlar, takım elbiselerinin ceketlerinin yakalarını düzelttiler.

Basit bir iç konuşma: “Karım içeride, hediye onda. İki saate çıkarız buradan. Terledim, atletin markası enseme kaşındırıyor.” Beyninde bundan başka cümle, edat, zarf yoktu. Her şey gerçek, her şey yaşamıyla uyumlu. Karaciğerimde bir problem var. Tek problem: karaciğer. “İvan İlyiç’in Ölümü” (*Tolstoy*)’nü oku.

Soru işaretlerini bir beze çevirip rugan ayakkabılarını siliyor. Zar zor bir araya getirebildiği birkaç sözcükten oluşan sorusu –belki de– şuydu: “Niçin dünyadan ayrılmak zorundayım?”

Dünyaya acayip bir biçimde sarılmıştı. Bütün kılcal damarlarının uçları vantuz gibi yapışmıştı, dünyaya. Gümüş simli siyah rugan ayakkabılı karısı, içeride nohutları geveliyordu ağzında; nohutlar bayat. Şarkıcı kadının gıdığı sarkıyor, içeri çok havasız.

Liseler arası hentbol maçında yenilen lisenin öğrencileri tren istasyonuna doğru yürüyorlardı. Ağızlarını, kalplere saplı ekmek bıçakları bile açamıyordu.

At yarışı rehberinden adlar yazardı eski defterlerine.

Öhhh! Bayat numaralar.

At yarışlarını Factotum'dan oku (Bukowski) veya Anna Karenina'dan.

Büyük bir mafya hesaplaşmasının hiçbir yerindeyim. Ne mallar ne paralar ne de kızlar vardı ortalıkta.

Gece, otelin koridorunun ortasındaki masada, çıplak beyaz ampul ışığının altında oturmuştu. Islak yolda bitmeyen araba lastiği sesleri, arada bir kızların kahkahası, karanlıkta.

Bir hesaplaşmaya şahit olmayı bekledi. Otel pencerelerinde kurşunlar, çılgınlık, küfürler, kaçanlar. Tam bir hesaplaşma...

Koyu yeşil renkli fitilli kadife pantolonlu, kız meslek lisesi müdiresini gördü rüyasında.

Pantolon: kocaman bir göt ve sallanan, yeşil oje-
li, 63 yaşında bir kadın parmağı –İŞARET– İŞARET
ÇOCUKLARI–

Tekerlekli bavullarla cesetleri taşıdı kuryeler; çünkü işte, bilirsin, sıradan bir üçüncü sayfa haberridir: cesetteki bavul, bavuldaki ceset...

08 Haziran 2015

Şeytan teselli verebilir mi? Merak etme! Rahat ol! Kısa bir süre sonra ateşte ısınacağız, hep beraber. Sizi ateşli kollarımla saracağım. O yüzden Burger King'den zıkkımlanıyordum. Billboard'lardaki alevler ve "Ateş Seni Çağırıyor" yazısı... Bütün günahkârları kucaklayan bir söylem.

Bilimsel kitaplar ve bunları okuyanlar.

1908 Devrimi kitabından bahsetmekle ne amaçlıyorsun? Bu kitabı okumuş olman ne ifade ediyor? Bilimsel kitapların bütün kitaplardan üstün olduğunu mu? Kafa karıştırmayan, aydınlatan zırvalar olduğunu mu? Gerçek bir bilim kitabının en temel ediminin karıştırmak olduğunu unutmamalı.

Türkiye senin için nedir? Bilmiyorum.

1908 Devrimi'nin (*orijinal ismi: The Revolution of 1908 in Turkey. Çeviren: Ayda Erbal, İletişim Yayınları, 2011, İstanbul, 6. Baskı*) birinci baskısının önsözünde yazar, Boston Museum of Fine Arts'ta gördüğü resimlerden bahsediyor. Paul Cézanne, Edgar Degas, Vincent Van Gogh, Claude Monet,

Paul Gauguin, Camille Pissarro, Pierre-Auguste Renoir, Alfred Sisley...

Bir tarih araştırması yaparken birdenbire Paul Gauguin'in tablosunun ismine takılıyor:

“D'où venons-nous? Que sommes-nous? Où allons-nous?” (Nereden geliyoruz? Kimiz? Nereye gidiyoruz?)

Ve şöyle diyor:

“Paul Gauguin'in 1897 yılında yaptığı bu resmin benim üzerimde oldukça derin bir etkisi var. (Nereden geliyoruz? Kimiz? Nereye gidiyoruz?) Renklerinin zenginliği ve yapılışındaki ustalığın yanı sıra beni, müzeyi her gezişimde kendine çeken en temel özelliği Gauguin'in sorduğu bu soru olmuştur. Bu soru beni de son derece yakından ilgilendiriyordu; çünkü ben de o sıralar, başka bir bağlamda, aynı soruyu modern Türkiye tarihini incelerken...”

İşte, beyinli adamlardır bunlar; ben de aynı resme belki yüz kez bakmıştım fakat aklımda hep Gauguin ile Van Gogh'u kıyaslayıp durarak ve o soruya ontolojik bir bakışla bakarak.

Ve yine yıllar önce okuyup o cümlesini defteri-me not ettiğim kitap –kitabı da o cümleyi not ettiğim defteri de yok ettim, yakarak– ta ki o cümle burada yine karşıma çıkıyordu:

“Edward H. Carr'ın söylediği gibi, verdiğimiz yanıtların sorduğumuz sorulara bağlı olarak şe-

killendiğini kabul edersek...” (Edward H. Carr bu soruyu Tarih Nedir? (İletişim Yayınları) kitabında sorar.)

Ölecek miyim? Soru budur!

Gerçek bilimciler sorularını ceplerinde taşırlar.

“Olguların kanıt sayılabilmesi için gereken kıstas acaba neydi?”

Ölmek, kolaydır sevmekten.

Ve önsöz talihsizliklerle devam ediyordu:

“Bonn’daki Bundesarchiv’de, Alman Dışişleri Bakanlığı’nın arşivlerini taradım ve PTT’nin dik-katsizliği yüzünden Ankara’da kaybedilecek olan çok önemli belgeler buldum.”

Sonra... Sonrası bu kitap: beş yüz sayfayı aşkın.

Bu soruları sordu, Gauguin’in resimlerine baktı.

Peki, ben? 1908 Devrimi kitabından öğrenebildiklerim bunlardır.

Peki ya beynelmilel, karizmatik ve evrensel bir problemi işaretleyen bilim kitapları ne olacak? Lütfen onlardan da bazılarını okuduğunu söyleme! Senin o kitaplardan hiçbir şey anlamadığını artık biliyoruz. Diğer kitaplardan da bir şey anlamadığını kendin biliyorsun.

The Poverty of Historicism

Hımm! Janjanlı bir kitap ismi. (Tarihsiciliğin Sefaleti, Karl R. Popper, İnsan Yayınları, 4. Baskı, 2000, İstanbul. Çeviren: Sabri Orman.)

Ciddi ve yararlı ve işlevsel kitapları anlayabilecek bir beynim yoktu. Karl Raimund Popper (1902–hep yaşayacak ∞)

Mantık ve bilimsel yöntem profesörü.

Hımm! Vayy! İkisinden de acayip uzağım! Bilimsel yöntem – mantık, ben pijamaları giydim. Jacobs kahve içiyorum, pencerenin dışındaki geceye bakıyorum ve hiçbir şey bilmiyorum. Oysa Profesör Popper’un kitap isimleri bile etkileyici ve yapısal ve gerçekten devrimci:

The Logic of Scientific Discovery

Conjectures and Refutations

Objective Knowledge: An Evolutionary Approach

Ve okuduğum altı yüz sayfalık o Popper kitabı, şüphesiz bir şiirdi ama yazık ki ismini unuttum.² Popper’in önemi, kitap isimlerine de yansır. Mesela, benim gibiler için şu kitabı yazmıştır: The Self and Its Brain (Kişi ve Beyni). Yani, yok oluş olarak beyinsizler.

Kendi hayat öyküsü ise yine mantıkçıdır: Unended Quest (Bitmeyen Arayış)

Benimki mi? Türk filmi: bitmeyen gözyaşı.

Bir dizinin yeniden çevrimine rastlıyoruz, kitabın hemen başında:

“Acaba insan, Kojeve’nin dediği gibi zamana maruz mu kalmaktadır, yoksa tarihi hem yapan hem ya-zan hem de okuyan belirleyici unsur mudur?” (s. 8)

2 Yazar, Bilimsel Araştırma Mantığı’nı okumuş olmalı. (y.h.n)

“Geçtiği her şeyi öpüyor zaman.” (E. Ercan)

Elimdeki kitaba (kitaplar hem elimde oluyor ne-
dense – “elinde patlayacak” denilen Türk işi bir şey)
kapsamlı bir önsöz yazan ve beni çoktan unutmuş
olan mantık profesörü Şafak Ural’a da buradan iyi
geceler diliyorum. (*Aramızda dersimizi seçmeli ola-
rak alan bir tarihçi arkadaşımız da var, Edebiyat Fa-
kültesi amfilerinden biri, 2001.*)

Elbette, “sefalet” (poverty) kelimesini görür gör-
mez kitabı almıştım. Kitaptan ilk anladığım: tarih-
çilerin sefaleti olmuştu; “tarih nedir?” ile. Popper
kitabın 2. ve 3. baskılarına önsöz de yazmış. Penn,
Buckinghamshire, 1957 ve tarihi notlar da düşmüş.

Elbette, bu kitaptan hiçbir şey anlamadım. Uzun yıl-
lardır okuduğum yazılı metinlerden olduğu gibi. Fakat
bazı kavramlar dikkatimi çekti: “principle of indeter-
minacy” (s. 38), “uncertainty” (s. 39) veya “sympathetic
imagination” gibi (s. 42). Ve bazı cümlecikler...

“Bir şey, onun değişmeyen özü ancak onun değiş-
meleri yoluyla bilinebilir.” (s. 52)

Popper açıkça kılıcını çekiyor, bunu 73. sayfada
görebildim:

“Tarihsiciliği vaat ettiği sonuçları verme gücün-
den yoksun sefil bir metot olarak eleştirmek üzere
kendi yerimi almaya hazırım.”

Ve elbette “çürüme...” İşte kitaptan anlayabil-
diğim birkaç kavramdan biri, 83. sayfada karşıma
çıkıyor:

“Platon, bütün değişmelerin –ya da hemen hemen bütün değişmelerin– çürüme olduğuna inanıyordu ve bu onun tarihsel gelişme kanunuydu.”

(Küçük İskender’in bir şiir kitabının önsözü de çürümenin evrenselliği hakkındadır.)

Fakat günahların, çürüseler bile yok edilemeyeceklerine olan inancım, Popper’in cümleleriyle mantıksal bir yöntem kazanmıştır. Bu yüzden büyük harflerle yazıyorum bu cümleleri:

“Eğer bir organizmayı alır da başka yere taşırsak, o takdirde onunla sadece fiziksel bir cisim olarak uğraşmış oluruz. Bu organizmayı öldürdüğümüzde ise hassalarının bir kısmını yok etmiş oluruz, fakat hepsini asla!

GERÇEK ŞU Kİ ONU PARAMPARÇA ETSEK VEYA YAKSAK BİLE, HASSALARININ TAMAMINI VE PARÇALARI ARASINDAKİ KARŞILIKLI İLİŞKİLERİN HEPSİNİ YOK EDEBİLMEMİZ MÜMKÜN DEĞİLDİR.” (s. 86)

Bu organizma, muhtemelen benim. Veya günahlarım. Veya bir mektup ya da bir şeylerin yazıldığı bir defter. Veya Popper’in bu cümleleri yazarken yararlandığı kitaplar: I. Kant, *Dreams of a Ghost Seer*; M. R. Cohen, *Reason and Nature*; Bertrand Russell, *Power* gibi.

Bilimsel kitaplar, şimdilik bitti. Keşke yaşam için de böyle bir cümle kurabilsem.

Yaşam, şimdilik bitti.

Bir grup iğrenç genç adamın göler Türkiye'sindeki sıradan, öğürtücü –tüm bunlara rağmen yitip gitmiş– öyküsü. İğrençlikten kasıt; işte orta ve alt sınıfların, tüm Türkiyeliliğe özgü berbat yaşamı. Berbat düşünme biçimleri; ruhsal ve fiziksel olmamışlıkları, ölüm severlikleri ve aynı şiddetle yaşama yapışmaları.

Çeşitli kitaplardan da bahsetmeliydim. Her kitap bir yalnızlıktır. Yalnızlar Rıhtımı'ndan denize dökülmesi gereken bir Yunan tohumu.

Asla derin düşünemiyorum, sığ da düşünemiyorum. Vasat veya mufassal da yok. Hiçbir biçimde düşünemiyorum. Ne üstbilişsel ne analitik ne de soyut.

William S. Burroughs'u anımsıyorum.

Beynim kanlı bir sünger; anıların kanını emiyor.

Köpüklü, devinen, damıtılmamış kan...

Her şey beynime saldırıyor; saldırıları püskürtmek için görevlendirdiğim elemanlar da hemencik saf değiştirip bana –bir bakıma kendilerine– saldırıyorlar. (Gökyüzü de dahil.)

Suriye'de kimin kiminle çatıştığını anlayabilmemiz mümkün değil.

Hayaletler, Haçlı süvarileri, pikapların arkasına sığışmış mitralyözler.

Suriye, benim beynimdir.

Varil bombalarıyla sarsılan, misket bombalarıyla dağılan; varil bombalarının içinde lisedeki iğrenç yaratık arkadaşlarım var; misket bombasında ise çocuklukta sallandığım salıncak.

Veya solungaçları.

Taşra ikindilerinin.

Aynı Gün

Kitaplar, romanlar, yazarlar, filmler de olmasa zannedersem defteriniz boş kalacak. Başka ne var ki? Ölüm. Şarkı söyleyen çocuk ölüleri. Şakaklarında ki saçlar, kulağının az üstünden beynine giren çocukların mırıltıları var; benim beynimde sayıklanıp duran.

Nazi subayı, diz çökmüş Yahudi'nin suratına işerken ona şöyle bağıırıyordu – bunu herkes duyuyordu – “İşte sen, böyle iğrenç bir Yahudi'sin; her şeye rağmen yaşamaya çalışıyorsun; dünya bu kadar mı güzel!”

Lanetli bir sessizliğe bürünmüş kitaplar vardır; Çehov'un yazdığı her şey mesela; sade, sadelikli ve sadecedirler. Böyle kitapların insanlara vurdukları darbeler hemencik meydana çıkmaz, hatta ne oldukları bile anlaşılamaz; o denli yaşanmış ve varlardır ki şimşek çakımı gibi sonra sonra anımsatırlar kendilerini, var olduklarını. Bu kitaplardan biri de Richard Yates'in *Revolutionary Road* (1961)

isimli romanıdır. Bilimsel kitaplardan farkı, elbette ve sadece bir harf. Belki o bile değil. The Revolution of 1908 in Turkey veya Objective Knowledge: An Evolutionary Approach.

Büyük talihsizlik, önce romanın film uyarlamasını seyretmekle gerçekleşti. Bir romandan uyarlanmış filmi seyrederseniz asla o romanın kahramanlarını hayal edemezsiniz; bu da romanın zihindeki oluşumuna indirilmiş ağır bir darbe olur.

09 Haziran 2015

O vakit bu kitaptan alıntılar yapalım:

“Sonra aynı kız gözlerinin önünde çözülmüş, yaşadığı her gün varlığını inkâr etmek isteyip de maalesef kendisi kadar iyi tanıdığı, sefilce acı çeken o yaratığa dönüşmüştü.” (s. 23)

Ana kelime öbeği: Yaşadığı her gün varlığını inkâr.

“Bu tuhaf fikirler nereden geliyor, aklına senin? Filmlerden filan mı? Sana bir şey söyleyeyim mi Wheeler? Neden herkes senin bir ahmak olduğunu düşünüyor, biliyor musun? Çünkü sen bir ahmak-sın da o yüzden.” (s. 28)

“Her gün trende beraber gittiğim bütün o salaklar sürüsü. Bu bir hastalık. Artık hiç kimse heyecan duymuyor ya da herhangi bir şeyi umursuyor; hiç kimse heyecan duymuyor ya da herhangi bir şeye inançla bağlanmıyor. Varsa yoksa kendi küçük bayağı konforlar.” (s. 69)

“İşte, trenle işe giderken trendeki en genç ve en sağlıklı görünen yolculardan biri olduğu hâlde, yü-

zünde çok yavaş ve acısız bir ölüme mahkûm bir adamın bakışları vardı.” (s. 76)

“Maureen Grube, ikinci bir deri gibi üzerine yapışıp kalmıştı.” (s. 111)

“Yedi yıl önce yapmana fırsat verilmesi gereken şeyi yapacaksın, kendini bulacaksın. Okuyacaksın, çalışacaksın, uzun yürüyüşler yapıp düşüneceksin. Zamanın olacak. Hayatında ilk kez yapmak istediğin şeyin ne olduğunu bulmak için zamanın olacak, bulduğun zaman ise onu yapmaya başlamak için zamanın ve özgürlüğün olacak.” (s. 114)

“Bunun ölçülebilir yeteneklerle filan ilgisi yok. Burada bastırılan senin kendi özün. Böyle bir hayatın içinde inkâr edilen şey, senin ne olduğun.” (s. 120)

“Çok uyumsuz biriymişim, değil mi? Haklısın. Bu yatılı okulun suçu değil. Aslında hiç kimsenin suçu değil. Bu, benim ruhsal problemim. İşte sana altın bir kural, Shep: Hayatın yanından geçip gittiğinden yakınan birini görürsen, bil ki bu onun ruhsal problemidir.” (s. 255)

“‘Bununla ilgisi yok, gerçekten. Sadece seni tanımıyorum bile.’ Sessizlik oldu. ‘Bilmece gibi konuşuyorsun’ diye fısıldadı. ‘Hayır, seni gerçekten tanımıyorum. Tanıyor olsaydım bile’ dedi April, ‘korkarım bunun bir faydası olmayacaktı, çünkü ben kendimi bile tanımıyorum.’” (s. 259)

“Ne oldu? Korktun mu ha? Sonuçta burayı sevdiğine mi karar verdin? Bu çaresiz boşlukta yaşamının ne de olsa rahat olduğunu mu düşündün?” (s. 282)

“Yazmaya çalıştığı mektubun başarısız müsveddeleri, buruşturulmuş bir yığın hâlinde çöp kutusunda duruyordu. İçlerinden birini aldı, açtı, düzelterek yaydı, ama önce orada yazanları okuyamadı: El yazısı ne kadar da kargacık burgacık, kara ve öfkeli görünüyordu; sanki ezilmiş sinekler sıra sıra dizilmiş gibi. Geri kalanını okumak istemedi, çünkü okumaya değmeyeceğini biliyordu. Buruşturulmuş ve fırlatılıp atılmış diğer kâğıtlar gibi, yazılmış diğer mektuplar da nefretten zayıf düşmüştü; hepsinin yakılması gerekiyordu.” (s. 297)

335 sayfalık romandan kalanlar sadece bu zavallı alıntı cümleler mi? Romanlardan bazı cümlelerin altını çizip onları defterlere yazmak, çizgili iğrenç okul defterleri, on yıllardır yaptığım berbatlıkların önde gelenlerinden, çünkü kendi cümlelerim yok. Sinemaya uyarlanan bu romanı okurken aklıma durmadan Kate Winslet, Di Caprio ve Givingsler’in deli oğlunu oynayan o aktör geliyordu. Filmin sahneleri geliyordu; sekreter kız ve Di Caprio yatakta, Givingsler’in delisi herkese hakikati fıskırtıyor, sanki bir Shakespeare soytarısı. Filmin yönetmeni zaten Amerikan toplum yapısıyla sıkıntılı (bkz. Sam Mendes, American Beauty) falan falan falan...

Romanın kapağında, filminden bir kare; birbirlerine sarılma temrini yapan karı koca. Kitabın ruhu bu mu? Eğer, 1961’de basılan (daha sonra 1989’da) *Revolutionary Road*, Hayallerin Peşinde ismiyle sinemalarda gösterime girmeseydi ben de bu kitabı okumayacaktım, çünkü bu kitabı kimse basmayacaktı. Film de kitap gibi Türklerin ilgisini çekmedi; Titanic kadrosu bu filmi de Titanic’e benzetti.

Bütün bunları yazmak neye yarar ki?

Kitap, acıklı bir şeylerdi işte.

Revolutionary Road romanının kapağında tüm bunlar yazıyor zaten.

(Bkz. *Hayallerin Peşinde*, 1. Baskı, Doğan Kitap, 2008, İstanbul. Çeviren: Esra Birkan)

Arka kapaktaki yorumları yazarlar, kitabın röntgenini çekmişler zaten.

“Tek kelimeyle yalın edebiyatın keşfi... Fitzgerald’ın yazdıkları kadar da hüzünlü.” (*Nick Hornby*)

“Burada, iyi yazımdan öte, kitabı bir anda canlı ve muhteşem kılan bir şey söz konusu. Tam anlamıyla başyapıt.” (*Tennessee Williams*)

“...benim kuşağımın en iyi yazarlarından birinin başyapıtı.” (*Kurt Vonnegut*)

“Süper bir kitap. Kimse okumadığı için sahalara düştü, beş lira.” (*Ben*)

Bukowski’den alıntılar tam da bu noktada, hiç gereği yokken ortaya çıkıyor:

“Her şey o kadar özgür ve rahat görünüyor ki dışarıda ne yapmış olabileceğimi düşünüp duruyorum. Ağlamak istiyor ama ağlayamıyordum. Hüzün verici, hastalıklı bir durum, hastalıklı hüzün, kendini daha kötü hissedememe durumu. Biliyorsunuz sanırım. Arada sırada herkesin kapıldığı bir his. Ben, biraz fazla kapılıyorum, çok fazla.” (*Pulp*, s. 13)

“Uzanıp Tolstoy’un Savaş ve Barış’ını aldım, ortasından açıp okumaya başladım. Değişen bir şey yoktu. Hâlâ kötüydü.” (*Pulp*, s. 35)

“Doğa, güzeldi. Çamlık ve çamlık ve göller ve çamlık. Sıkıldığımı hissettim. Güzellik yoktu, içimde. Hiç de iyi biri değilim, diye geçirdim içimden. Karşımda olması gerektiği gibi bir hayat var ve ben, kendimi hapiste hissediyorum.” (*Pulp*, s. 39)

Kitaplardan alıntı yapmak istemiyordu, çünkü bitmiyorlardı; ne alıntılar ne de kitaplar. Oysa işte kitaplar; gerçek olanları hem bıçak hem bıçağın sapı hem de yaraydılar.

Revolutionary Road gibi.

Filmi de kitabı da muhteşemdi, çünkü yaraya tuz, parmak, alkol falan basıyordu. Açıkça konuşuyordu; hem sade hem nesnel hem de dibine kadar duygusal ötesi bir şeylerdi 330 sayfa boyunca. Her karakterin kısıldığı yerden bağırıp durduğunu duyuyordunuz; sessiz çılgınlıklar...

Deliler, Shakespeare soytarıları gibi hakikati söylemek ve söyletmekle görevlendirilmişlerdi ro-

manda.³ 282. sayfadan bana doğru bağıırıyordu Givingsler’in deli oğlu – belki de bağırın bendim:

“Ne oldu? Korktun mu ha! Sonuçta burayı sevdiğine mi karar verdin? Bu çaresiz boşlukta yaşamının ne de olsa rahat olduğunu mu düşündün?”

“Ç” ve “B” büyük harflerle yazılmış.

Evet, burayı seviyoruz, deli oğlan. Burasını sevdiğik tamam mı adamım. Buraya zaten ölmek için gelmiştik.

Hani Türk tribünlerinin tezahüratı gibi:

“Ölmeye, ölmeye, ölmeye geldik!”

Hayallerin Peşinde, geberin!

Kitabın ana söylemi budur, çünkü aslında ortada hiçbir bok yok.

Taşra ölüm ilanları, elektrik direklerine asılı hoparlörlerden yayılıyor. Köfteciler ölüyor. Haymana Ovası’nın yitik Kürtleri ölüyor.

Hayallerimiz, sudaki nergisler gibi çürük aslında; sudan çıkarınca anlaşılıyor.

George Sand’ın Therese ile Laurent romanından iğrenç alıntılar yapacaktım, çünkü onlar geçmiş zaman âşıkları; sade değil, abartıya boğulmuş bir biçimde yaşıyorlar. Alfred de Musset, şairane acılarla sefahate dalıyor (gerçek sefahat bu olmalı), fakat ceketinin cebine şunu yaz ve sabah-akşam oku:

3 Shakespeare ve soytarılarla ilgiliyseniz, Tahsin Nahid Bey’in kerimelerinin eserlerine bakınız. Bkz. Prof. Mina Urgan

“İşte sana altın bir kural, Shep: Hayatın yanından geçip gittiğinden yakınan birini görürsen, bil ki bu onun ruhsal problemidir.”

(*Revolutionary Road*, s. 255)

14 Haziran 2015

“Açıkça görülüyor ki Freud’un öğretileri bir dogma olarak benimsenmemeli, içinde bulunduğu dönemin kültürel çerçevesi içinde incelenmeli ve değerlendirilmelidir. Böyle bir eleştirel değerlendirme, sonuç olarak Freud sonrası kültürümüzü de daha iyi anlamamıza yardımcı olur. Freud, tarihin en parlak ve uzlaşmaz düşünürlerinden biri olmanın yanı sıra büyük bir yazardı da. İngilizce baskısı 24 cilt tutan yapıtlarında yalnız insan cinselliği konusunda değil, Batı uygarlığının tarihsel niteliği konusunda da derin kavrayışlar buluyoruz.” (s. 187)

“Mastürbasyona karşı çıkışlar, genelde dinsel temellere dayanıyor. Geleneksel olarak Yahudi ve Hristiyanlar her zaman ayıplamışlar mastürbasyonu, ancak bu ayıplar hiçbir zaman son iki yüzyıldaki kadar güçlü olmamıştır. Eğer korku, utanma, heyecanlanma ve suça neden oluyorsa mastürbasyon kesin olarak kötüdür.” (s. 217)

Alıntıları Profesör Erwin J. Haeberle’nin “The Sex Atlas” (1981) isimli kitabından yaptım. Türkçesi Cinsel Atlas, Say Yayınları, 3. Baskı, İstanbul,

2006. İngilizceden çeviren: Mesut Akın / Yayına hazırlayan: Dr. İ. Gürsoy. Katkıda bulunanlar: Prof. Dr. Necla Arat.

Kitap, ansiklopedik boyutta, resimler, grafikler, eski kitaplardan alıntılar, modern istatistik rakamlarla falan şişmiş. İstanbul Üniversitesi hatıralarından Necla Arat, bu kitaba da sızıp bir şeyler –katkı– yapmış. Kitap elbette isminin hakkını veremiyor; cinsel atlas, bir nevi insandır çünkü. Oysa bu kitap, belli şablonlarla bir başvuru kitabı olabilmek için elinden geleni yapmış. İçindekiler’e bakmak bu fikrimi destekliyor: İnsan vücudu / cinsel organlar / insanın cinsel tepkileri / insanın üremesi / insanın cinsel davranışı / cinsellik ve toplum gibi temel başlıklardan oluşuyor.

Estetik derslerine katılıp bir estet olmamaya karar verdiğim Arat’ın katkısı ise “Türkiye’de Kadın Hareketleri” bölümünü yazması. (s. 378-395)

Cinsel Atlas Ansiklopedisi’nin Türkiye resimlerine bakmak veya cinsel bir devrimci olduğunu savunmak için bile pek çok kişi bu kitabı almıştır. Arka kapağına göre:

“Bugüne kadarki en kapsamlı rehber. Kitaplığınızın en nadide parçası olacak.” (*Psychology Today* Kitap Kulübü)

Kitap kulüpleri övgüye devam ediyor:

“İnsan cinselliğini anlamak ve değerini bilmek isteyenler için benzersiz bir rehber.” (*Woman Today Kitap Kulübü*)

Bir de meşhur bir sevgi meselesi var. Kitabın yazarı Profesör, San Francisco Eyalet Üniversitesi’nde profesör olup hem de İnsan Cinselliği Araştırma Kurumu’nda bölüm başkanı olunca mutlaka sevgiyle bir bağlantısı olmaklığı gerekir.

“Hakikaten, ansiklopedik bir çalışma, zengin içerikli bir sevgi eseri.” Niye ki? Niye sevgi eseri olsun! Say Yayınları, Arat ve ekibi, Türk insanını aydınlatmak için yaldızlarla ciltlemişler kitabı; ortalama 20 dolar da fiyat biçilmiş. Kitabın yazım yılları Revolutionary Road’ın yazım yıllarını okşuyor, 1960’ların başı-kıçı. Tam da o romandaki karakterlerin nefret ettiği “Amerikan Rüyası”nın (aslında nefret ettikleri o rüyayı görüyorlardı da) cinsel atlası işte, bugünün Türkiye’sine cuk diye oturur.

Tarihsel (Ortaçağ) birkaç anlatının olduğu sayfaları yırtıp saklayacağım, kitabı da Amerikan rüya tabirleri sözlüğü olarak Porsuk Çayı’na atacağım.

15 Haziran 2015

Kitapların canı cehenneme, tamam mı dostum! Öncelikli kural bu! Hayır, hayır! Onlardan nefret etmeyeceksiniz, çünkü nefret ilgiyi gerektirir. (Yine de Laclos gibi kitabı cümleler kuruyorum.) Umursamayacaksın! Kitaplar yok! Varlarsa bile önemli değiller. Yoklarmış gibi düşünmeyeceksin, varlar ama öylesine; onları yakmak, onlara kıymet vermek olur. Varlar ama işte öylesine; Suriye'deki varıl bombalarıyla patlayan bebek kafatasları gibi.

Rocky filmlerindeki balıkçı bereli, bitik İtalyan'ın bağırdığı gibi: NO PAIN! Yani NO BOOK! Yani Fahrenheit 451!

Evinde sigara içen – geceleri hep sigara içilir – ve ateşle kavrulan Bachmann'ın Malina romanındaki gibi; kitaplardan nefret ediyorum! Bu, Hülya Koçyiğit'e "Senden nefret bile etmiyorum." diyen Ediz Hun'un birkaç saniye sonra ona sarılması gibi, yapmacıklı yalanlar.

Kanıma sızan hayat parçacıklı virüsler beni ayakta tutuyordu gözlerimin ıslak unutmalarıyla, evdeki sesler. "Peki ama niye?" diye sordu. Haliya

yayılmış bir küçük kız çocuğu, oluşturacağı hatıralarını mı kurguluyordu?

Küçük bir ezgi, ritmik bir oda müziği yerine, yaşamın vazgeçilmez döngüsellığının bize ettiği hediyesi olan tutsaklığı seslendiriyordu ve elbette kap-kara melankoliyi. Orada, kanepenin bir yerlerinde, floresanın mat, sorgu odası aydınlığında, pencereden sızan sokak lambası ışığı kirpiklerinin üstünde. Gözlerinde, göz çizgilerinde, yıllarca yapacağı kahvaltılarda yenilecek ezik büzük zeytinler...

Canı yanmış gibi bağırان ambulans, lokantalarda tıkanan, kafelerde de tıkınıp zıkkımlanan, bir şeyler yiyip içen, konuşan, uyuklayan, acı çeken insanların bakışları – bakışsızlıkları mı – bankamatik arasında hızla ilerledi. “Biri daha gitti,” dedi. Kalabalığımızdan, ıssızlığımızdan, ıslığımızdan, kahkamatiklerimizden, feysimizden biri daha eksildi. Ambulans onu acile, acil morga, morgda... Bu, en büyük korku filmidir. NO PAIN hiçbir işe yaramaz.

Sert plastik sallanan oyuncak atın gözlerinden biri – diğeri falçatayla ortasından çizilmiş, iki siyah şerit arası bir mat beyaz. Bu korku filminin senaryosunun belki de kilit noktasıymış gibi, hafifçe parlıyor. Üstünde kız çocuğu ve kuyruğu plastik kıllardan bile yoksun, elektrik devresi iptal olduğu için bir lirayı kıcıından atsanız bile sallanamayan oyuncak korku atı, ambulans sireni ve canlı çığlıkları ve küçük kızın parmakları, atın kahverengi

boyalı yelesinde. Parmaklarıyla yapışmış, yolmaya
çalışıyor onları...

Aynı Gün

This World is not Conclusion
A species stands beyond

Bu dünya son değil,
ötede devamı uzanıyor. (s.95)

Departed – to the judgement –
A mighty afternoon –
Great Clouds – like ushers – leaning
Creation – looking on –

Ölüp – ahirete göç ediş –
kudretli bir ikindi vakti,
büyük bulutlar – teşrifatçılar gibi – eğilmiş,
yaratılış seyrediyor. (s.97)

Bir boşluğu doldurmak istiyorsan,
ona yol açan şeyi koy içine.
Başka bir şeyle
tıkarsan – genişler daha fazla –
uçurumu kapatamazsın
havayla... (s.99)

*Forever – is composed of Nows –
This is not a different time.*

Ebediyet – şimdilerden ibarettir –
farklı bir zaman değildir. (s.109)

*The Brain – is wider than the SKY –
Beyin – gökyüzünden geniştir –
The Brain is deeper than the sea
For – hold them – Blue to blue
The one the other will absorb
As sponges – Buckets – do.*

Beyin, denizden derindir.
Karşılaştır – maviliklerini –
biri emer diğerini
kovalardaki – süngerler – gibi. (s.111)

*You left me Boundaries of Pain –
Capacious as the Sea –
Between Eternity and Time –
Your Consciousness – and me –*

Bana derin acılar bıraktınız,
engin deniz gibi.
Sonsuzlukla zamanın arasında,
bilincinizle – benim aramda – (s.113)

Bir boşluk ögesi gizlidir acıda,
anımsayamaz
ne zaman başladığını – ya da
onsuz bir gün var mıydı – (s.115)

Yaratılmış tüm ruhlar arasından
seçtim bir tanesini.

Şimdi var olanla – geçmişte kalan –
farklı olduğunda temelde
ve bedenin bu kısa trajedisi
kum gibi yer değiştirdiğinde. (s.117)

*The Soul unto itself
Is an imperial friend –
Or the most agonizing Spy –
An Enemy – could send –*

Ruh, kendisinin
can dostudur.
Veya en zorlu casustur,
bir düşmanın – gönderebileceği – (s.119)

Onu bir kez olsun görmeyi
ne çok istediğimi söyleyecektim,
ama ölüm söylemişti bile aynı şeyi
ve birlikte gitmişlerdi. (s.123)

Pişmanlık şifasızdır – iyileştirilemez. (s.127)

Remorse is cureless – the disease.

Çünkü öldürme gücüne sahibim yalnızca,
yoksunum – ölme gücünden –

Çiçeğimde gizliyorum kendimi,
o vazoda soldukça
bilmeden hissediyorsun beni,
neredeyse bir kimsesizliği. (s.141)

Bir yarık hissettim zihnimde,
beynim ikiye bölünmüş gibiydi.

İkisini tutturmaya çalıştım birbirine,
ama beceremedim o işi. (s.145)

Hiç konuşmadım Tanrı'yla
ve ziyaret etmedim Cennet'i.
Yine de yerinden eminim,
haritaları verilmiş gibi. (s.157)

*The past is such a curious creature
To look her in the face
A transport may receipt us
Or a disease*

Öyle tuhaf bir yaratıktır ki geçmiş,
yüzleşmek onunla
esriklikle sonuçlanabilir
ya da utançla.

*Unarmed if any meet her
I charge him fly
Her faded Ammunition
Might yet reply*

Silahsız çıkan varsa karşısına,
kaç derim ona.
Cephanesi az olsa da hâlâ karşılık verebilir.
(s.179)

Şiirlerin hepsini Emily Dickinson'dan aldım.
(*Emily Dickinson, Aşk Yaşamdan Önce Gelir, Oğ-
lak Yayınları, İstanbul 2011. 1. Baskı, İngilizceden
çeviren: Dost Körpe*)

Ben ve ölen adamın hayaleti. Ben ve ölen şai-
rin hayaleti bir gün, Amasya ili Merzifon ilçesinde
onun evinde –o hayalet, adam, şair– oturup Emily
Dickinson'un şiirlerini birbirimize okuyorduk.
Adı Sami Baydar'dı. Kış ikindisiydi, sobada neler
yakalım? Arabesk şeyler. Hayallerimizi, onun re-
sim eskizlerini, çocukların doğdukları zaman ke-
silen saç buklelerini yaktık. Nilgün Marmara'nın
imzalayıp ona verdiği, daktiloyla çekilmiş şiirleri

de yaktık. Üzerinde hırkası vardı ve 80’li yıllardan kalma gözlüğü. Pek çok kâğıtlar, karalamalar falan çıktı; tavan arasından getirdiği kutunun içinden. Karton kutu, siyah beyaz bir televizyon kutusuydu. Ben, kutunun içinden çıkan beyaz, kimsenin adını bilmediği ama herkeslerin çıt çıt patlattığı şeyleri patlatıyordum, şeytan tırnaklarımla.

“Emily Dickinson gelir mi ki?”

“Şiirlerini İngilizce okuyoruz; onun dilinden, onun diliyle, belki gelir.”

“Daha sesli okusak.”

“Telaffuzum berbattır benim.”

“Sen öldükten sonra 2015 yılında bir kitabın basılacak; şu anda onu hatırladım.”

“Adı nedir, ben ölünce basılacak kitabımın?”

“Ölüm söz konusu olunca aidiyet ekini kullanmaya başladın.”

“Evet, ölünce her şey benim olacak çünkü.”

“Sese Gelen Sevgili.”

“Kim, Emily Dickinson mı?”

“Hayır, kitabın adı.”

“Güzelmış,” dedi. Hırkası omuzlarından düşecek gibiydi.

“Beş çayını da koyalım,” dedi. “Sobanın üzerinde tıslasın, bilirsin sobanın üzerindeki çaydanlıklar yaralı kış yılları yani yılanlarıdır. Tıslarlar veya biz onların inlemelerini duyarız, tıslama diye.”

“Ben çok hastayım.”

“Ama çok güzel kitaplar yazdın. İsimleri bile, yani sadece onlar bile tek başlarına güzeldi.”

“Güzellik ve hakikat aynı şeydir. Dickinson böyle diyordu şiirlerinden birinde.”

“Sen de Emily Dickinson’la ilgili şiir yazmıştın, değil mi? O da bir güzellikti. Emily Dickinson ve onun şiiri.”

“O öldü. Emily Dickinson öldü ve ben de öleceğim.”

“Ama sen Dünya Efendileri’ni yazdın. Yeşil Alev’i yazdın. Dünya Bana Aynısını Anlatacak’ı yazdın.”

“Evet ama o zamanlar ben denize bakıyordum. Uzak filminin son sahnesindeki o adamın oturduğu banktan, denize bakıyordum.”

“Peki ama şimdi?”

“Şimdi ise, sadece Merzifon’dayım ve öldürülen eski bir komutanın heykeline bakıyorum.”

“Puşkin’in Bronz Atlı’sına mı bakıyorsun?”

“Hayır hayır! Merzifonlu Kara Mustafa Paşa’nın heykeline.”

“Orada ne yazıyorsun?”

“Yazdığım kitapların isimlerini tekrarlıyorum.”

“Annesinin bakkaldan istediği siparişleri unutmamak için tekrarlayan çocuk gibi.”

“Hani çocuk der ya; yumurta, ekmek, Pril, bezelye.”

“Evet, evet! Sonra da karıştırır ve uydurur.”

“Doğru. Peynir, nohut falan da der.”

“Ben de iekler Dünyalar, Varla Yok Arasında, Nicholas’ın Portresi deyip duruyorum.” Zaten bakkal veresiye vermiyordu artık. Belki de bakkal kapanmıştı. Küçük Emrah’ın ablası olup da bakkal ve bakkalın elleriyle temas eden Oya Aydoğan da ölmüştü.

“Küçük Emrah da McDonald’slaşmıştı.”

“Sizin de bütün şiir kitaplarınız tek bir kitapta toplanmıştı. Turgut Uyar’ın Büyük Saat’i gibi. BÜYÜK SAAT NEDİR SİZCE?”

Hırkasını çekiştirip omuzlarına yerleştirdi. Sobadaki yılan tıslayıp, gözlerinden beyaz dumanlar çıkartıyordu ve Sese Gelen Sevgili –ki belki de Mrs. Dickinson’dı– mırıldanıyordu. “There’s a certain slant of light, winter afternoons.” Belirli bir eğimi vardır ışığın, kış ikindileri. Kuzeyde bir yerlerde Bergman Winter Light filmini çekiyordu.

“Büyük Saat mi? Belki Andrei Rublev’dir. Tatar atlılarının kilisede çıkarttığı büyük yangındır ama ben hatırlamıyorum; suyu da ateşi de. Aşkı da nefesi de. Bana Emily Dickinson’dan bahseder misin? şiirlerini okuyup sayfalarını yakarız sobada. Hem belki birazdan çocuklar getirip kapımıza yığarlar taşra göğünün ölmüş kuşlarını.

Ama ben de kırlardan geldim. Taşra arşı camilerinin önündeki taburelerde tavşan kusmuğu, karbonatlı çaylar içip ölmek için ölmeyi bekleyen

adamların yanından geldim ki onlar dünyadan çıkış yollarını hiç merak etmediler. Dünyaya daha bir sokulmak istediler, ısıtmak için soğuyan ve içten içe çürümüş bedenlerini ve toprağı bellediler, büyük traktörlerinin büyük pulluklarıyla. Topraklarına ve kadınlarına kötülük tohumları bıraktılar, yüzyıl sonra pencerelerde akşamları sırtacak. Camiden çıkıp, kolsuz Suriyeli kızın kucaklarına oturmasını beklediler, belki ısınırız diye. Şeytan kulaklarının dibindeydi ve şeytanın nefesi buruşmuş, katmerleşmiş enselerindeydi. Dar entarili, selpak satan kız, hasır taburelerin arasında geziniyor ve ‘hacı, bir lira’ diyordu. Şeytan, koltukaltlarının buruşukluklarından girmişti; caminin önünde hasır sandalyelerinde oturan ve emekli maaşlarından ve ayak başparmağında çıkan şeytan tırnağından bahseden adamların. Dar entari ve sıkmalık portakal memeli, tek kollu, kolsuz, bazen de iki kollu Suriyeli kız, saçları örgülü. Ter ve soğan kokuyordu. Ayağında naylon bir ayakkabı, kalbinde çöl tozlarının dolduramadığı bir karanlık.”

“Ben de hikâyeler yazdım,” dedi. Ben susunca.

“Sen ölünce o bütün hikâye kitaplarını bir araya getirdiler.”

Dünyadan Çıkış Yolları’nı ve Dünyada Anılara Bakıyorum ve diğer şeyleri...”

“İsmi de Sese Gelen Sevgili mi koydular?” dedi. Dirseğini avucunun içine almıştı ve parmak-

larındaki sigaranın dumanı, sobanın üstündeki yılanın buharıyla birleşip taşra-kış-akşam güneşiyle, güneşinin batış ışıklarıyla da kaynaşıyordu.

“Evet,” dedim.

“O zaman bana Emily Dickinson’dan bahsetse-ne, gerçekten hatırlamıyorum onu. Hâlbuki onun-la ilgili bir şiir yazmıştım.”

“Evet, ben o şiirini okudum. Dünya İnancı kitabındaydı.”

“Bilmiyorum, hadi ondan bahset biraz. Henüz sudan çıkmış bir İngiliz perisi veya Jane Austen roman kahramanından bahseder gibi.”

“Tamam ama sadece şiir kitabının ön sözünde ne yazıyorsa ondan okurum, hem zaten Dickinson bir Amerikalı.”

“Tamam.”

“Emily Dickinson, 10 Aralık 1830’da Massachusetts eyaletinin küçük bir kasabası olan Amherst’te doğdu.”

“Kasaba şairi yani! Peki, kime âşık olmuş?”

“Charles Wadsworth’le genel anlamda bir gönül ilişkisi yaşamamış olmalarına ve birbirlerini yalnızca üç kez görmelerine karşın, ona derinden bağlandığını hissetti ve pek çok şiirinin esinini ondan aldı.”

“Tahmin etmiştim, yani imkânsız bir aşk vardı, şiirlerinde.”

“Her şairde, her harbici şairde yok mudur?”

“Bilmem.”

“Hem ben hastayım, biliyor musun?”

“Evet, öleceğini de biliyorum.”

“Peki, başka ne yazıyor kitapta? Taşra ıssızlığına dair bir şeyler yok mu?”

“Bakalım, evet bir şeyler var.”

“Mesela, gündelik yaşamın sadeliğini ve sıradanlığını tam anlamıyla yaşıyor, ancak görünüm-lerin ardında yatan özlerde, küçük bir kasabanın arka bahçesinde ölümü, sonsuzluğu ve Tanrı’yı buluyordu.”

“Evet, üçlü bir sistem yani öyle mi? Ölüm-sonsuzluk-Tanrı... Bakkala giden çocuğun durmadan kendine komut vermesi... Ölüm-sonsuzluk-Tanrı... Devam eder misin?”

“Evet, nerede kalmıştık? Hımmm! Ölümde kaldık. Dickinson, ölümü neredeyse yaşamın hedefi olarak görür; sanki tüm hayatını ölüm anı için yaşamıştır. Yalnızca, ölüm sonsuzluğa uzanan bir yolculuğun başlangıcıdır, (bu dünya son değil, ölüm için duramadığımdan vs.) ve onda tüm bir yaşamın sırrı gizlidir.”

“Ölüme yaklaştırdım hep Dickinson’u okurken ve onu konuk ederken şiirlerimde.”

“Ama ölümsüzlük de var.”

“Şiirlerinde sık rastlanan bir tema da ölümsüzlüktür. ‘Tek bir sırrı var insanların,’ der bir şiirinde; ‘ölümsüzlüktür adı.’”

“Anladım, ölümsüzlük. Ölünce daha iyi anlarım belki. Peki, nasıl bir şairmiş?”

“Evet, bakmışken ona da bakalım. Emily Dickinson’ın şiir tekniği zayıf, anlatımı ise son derece yoğundur.”

“Kendi halinde bir Amerikalı yani, öyle mi? Dün gece bir film izledim, Sessiz Amerikalı diye. Belki de öyle bir şey.”

“Evet, sanıyorum. Devam edeyim: Zamanın şairleriyle hiçbir ilinti kurmamış, şiirlerini izolasyon içinde yazmıştır.”

“Evini düşününce, o cinayet romanının manzara-larını, romandaki Amerikan taşra tasvirlerini hatırladım, soğukkanlılıkla.” (*Soğukkanlılıkla - Capote.*)

“Birkaç cümle daha okuyacağım, hem soba da sönecek.”

“Tamam, sana bir sır vereyim o zaman. Ben öldükten sonra yayımlanacak olan Sese Gelen Sevgili kitabının kapağındaki fotoğrafımda bu hırka olacak.”

“Bu, bir şairin kehaneti mi?”

“Şairler, aynı zamanda kör kâhinlerdir. Hiç değilse Antigone’den beri.”

“Tamam, bitirelim artık önsözü. Anlaşılama-ya-çağına haklı olarak inandığından, sağlığında yalnızca birkaç şiirini yayımlattı. 1886’daki ölümünden sonra odasını araştıran kız kardeşi Lavinia, büyük bir şaşkınlıkla çekmecelerinde sayıları 1775’ten az olmayan şiir ve şiir taslaklarını buldu ve yayımlattı.

Kitap pek ilgi görmedi ve Dickinson göz ardı edilmiş bir şair olarak, küçük bir fanatik hayranlar topluluğu dışında kimsenin ilgisini çekmedi.”

“Belki ben de öyle olacağım ama benim çekmecelerimde yalnızca Ingeborg Bachmann’ın *Das Dreißigste Jahr* kitabının sayfaları var. Yırtıp yırtıp sakladım, naftalinle.”

“Başka ne var?”

“Heine’nin *Şarkılar* kitabı, Necatigil çevirisi.”

“O da mı çekmecende?”

“Evet, önsöz bu kadar mı?”

“Hayır, Dickinson’ın talihi açılıyor, önsözün sonlarına doğru. Daha sonra şairin yeni bir kitabı yayımlandı ve büyük ilgi çekti. Şairi, ölümünden otuz, otuz beş yıl sonra keşfeden yeni bir kuşak diğer şiirlerini de talep etmeye başladı ve Dickinson’ın peş peşe yayımlanan kitaplarından sonra eleştirmenler ‘19. yüzyılın büyük şairi’, ‘İngiliz dilinde yazan kadın şairlerin en büyüğü’, ‘Dünyanın Sappho’dan sonraki en büyük kadın şairi’ türünden övgüler yağdırdılar.”

“Peki, ne olmuş?”

“Böylece Dickinson, ölümünden uzun süre sonra değeri fark edilen şairler arasındaki yerini almış oldu.”

“Hımmm! Şu kitabın tam künyesini söyler misin?”

“Öncelikle bu önsözü Dost Körpe yazmış, dört kaynaktan yararlanarak. Bunlar: Alfred Leete

Hampson, *The Poems of Emily Dickinson*. Stephen Whicher, *12 American Poets*. Carl Von Doren, *Kısa Amerika Edebiyatı Tarihi*. Marcus Cunliffe, *The Literature of United States*.”

“Sağlam bir kaynakça, kitabı da tanıt bize de sayfalarını yırtıp yırtıp sobaya atalım, uyuyan yılanı uyandıralım. İhlamur içelim Merzifon gecesinde.”

“Emily Dickinson, *Aşk Yaşamdan Önce Gelir*, Seçme Şiirler, Oğlak Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2011. Kitapta yer alan notta şöyle yazıyor: Şiirlerinin sıralanması ve numaralandırılmasında Thomas H. Johnson’un *The Poems of Emily Dickinson* (*Cambridge, Mass., 1955*) adlı eseri esas alınmıştır.”

“Bitti değil mi?”

“Evet, keşke Dickinson’ın imzaladığı bir Dickinson şiir kitabımız olsaydı, sobaya atardık ve o denize atılan sigara gibi sabaha kadar ısıtırdı ve aydınlatırdı bizi ve Merzifon gecesini.”

Ve Sami Baydar, hırkasını ensesine koyarak hafif ve flu bir portre gibi uyumaya başladı.

16 Haziran 2015

Bazı kitaplar, bazı insanlar gibidir. Piyasada rahatlıkla ve kolaylıkla bulunabilen bu tarz kitaplar, bazı şeylerin bittiğini de gösterir. İçlerinde serpiştirilmiş gerçek cümleler de bulabilirsiniz. Bazı insanların durmadan yalan söylerken birdenbire “yağmur yağıyor” demelerine benzer. Gerçekten de yağmur yağıyor mudur?

“Adı geçen kızla 1972’de tanıştım. Londra Üniversitesinin kantininde tek başıma oturmuş, ilginç, sanatsal bir roman okuyormuş gibi yapmaya çalışıyordum. (Şu kahramanın annesinin öldüğü gün başlayan romandan bahsediyorum. Yoksa annesi bir gün önce ölmüş, o da bize daha sonra olanları mı anlatıyordu? Neyse.)” (s. 19)

Bu satırlar bize, varoluşçuluğun, yabancılaşmanın öldüğünü gösteriyor – hey, onların modası geçti artık – ince değil, epey kalın olaylar var romanın satırlarında.

“Orson Welles olma hayali kuran öğrencilerin kurduğu film kulübünü ele alalım.” (s. 22)

Ve elbette, sosyolojiye giriş kitaplarının “Türk aile yapısı” bölümünde de yorumsuz olarak kullanılabilecek bir paragrafımız bile var.

“Böyle çiftleri çevrenizde her zaman görürsünüz. Tamam, böyle olduklarını kanıtlayamazsınız ama tahmin edebilirsiniz. Zira birlikte zaman geçirmekten çok zevk almadıkları rahatlıkla anlaşılabılır. Aksi takdirde kadın, kesinlikle bu havlu eşofmanı giymez. Erkek de ensesindeki kılları biraz olsun kesme zahmetine katlanırdı. Ama yine de büyük ihtimalle her salı sevişiyorlardı. Böylece de kendi kendilerini evliliklerinin yürüdüğüne inandırmış oluyorlardı.” (s. 103 ve 104)

Ve somut benzetmeler:

“Geçmişim, sanki vinçte halatı kapalı konteynerin yere çakılmasının ardından içindekilerin etrafa saçılışı gibi gözler önüne seriliyordu.” (s. 257)

Ve net felsefi bir duruş:

“Odanın diğer köşesinde Müslüman bir aile gözüme çarptı. Anne dua ediyordu. Büyük bir ihtimalle Allah’a sevdiğini ona bağışlaması ya da çok acı çekiyorsa onu bir an evvel yanına alıp ebedi huzura kavuşturması için yalvarıyordu. Benimse Tanrım yoktu. Sadece açıklamalarım vardı. Biz, intihar eden tek yaratıktık. Buna evrimsel açıdan bir açıklama getirilebileceğini sanmıyorum. Çünkü genç yaşta intihar edenler genlerini bir sonraki nesillere aktarma şanslarını yitirmiş oluyorlar.” (s. 339 ve 340)

Kitap, romantik-komedi formatında iyi falan değil. Doğal Seleksiyon, harbiden samimi bir kitap. Kendi kendine söylediği gibi:

“Aşırı dürüst olursanız kimse size inanmaz.” (s. 358)

Zaten kim olduğunu bilmediğimiz – muhtemelen bir eleştirmen – Hattie Hayridge (uydurma biri de olabilir) bu kitap hakkında şöyle söylüyor:

“Acı verici derecede gerçek ama bir o kadar komik.”

(*Doğal Seleksiyon, Bill Dare, Koridor Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, 2006. Çeviren: Ender Nail*)

Romantik komedi klişesini yıkmaya çalışmıyor. Çünkü şu gerçeği biliyor: “Zaten klişeler bir şekilde doğruyu göstermezler mi?” (s. 21)

Peki, o vakit 70’li yıllara dönelim ve bir romandan, yine evli çiftlere dair lafları yazalım deftere.

“Eğer evliliğin size ilham ettiği bütün ideal seks-ten ibaretse; yazıklar olsun!” dedi Gloria ve ekledi. “İstediğin kadar bağır, vücut benim vücudum! Gerisine gelince ortak hayatımız, evimiz, çocuk...”

Zincirinden boşandı Earbrow:

“Bok, bok! Hepsi bok bunların! Ortak hayatını git kışına sok! Evini de, vücudunu da, anlıyor musun?” (s. 73 ve 74)

Bir 30–40 yıl gecikmeyle şu an şehirlerimizde, pazar öğleden sonra kavgalarının aynısını duyabiliyoruz. Banliyö hayatını daha güzel anlatan satır-

lar arayanlar, bambaşka bir güzellikle karşılaşmak isteyenler ise The Revolutionary Road’u okusunlar.

“Örneğin King’s Neek gibi banliyöyle temasa girdiğiniz anda göze ilk çarpan şey; geleneksizlik oluyor.” (s. 290)

(Penelope Ashe, *Çıplak Gelirse Kadın*, Bilgi Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 1973. Türkçesi: Atilla Tokatlı.)

Ve Yahudilerle ilgileniyorsanız, Yahudi komplosu falan ararken yanlışlıkla alabileceğiniz bir roman var: (*Aşk Hayatım*, Zeruya Şalev, Doğan Kitap, 6. Baskı, İstanbul 2004. Çeviren: Ahmet Arpad). İçinde şöyle cümleler de barındıran bir roman *Aşk Hayatım*...

“Birkaç da kazak alıp attım bavula. Unuttuğum başka hazineler de çıktı ortaya. Uygun durumlarda kullanmak için saklamıştım sanki onları dolabıma; siyah iç çamaşırları, file külotlu çoraplar, incecik ve şeffaf dize biten çoraplar, siyah ipekten cesur sütyenler... Hepsini attım bavula. Sanki oraya, İstanbul’a, lüks bir orospu gibi çalışmaya gidiyordum.” (s. 173)

İbraniceden olmadığına göre, Almancadan çevrilen bu roman ile ilgili övgüler de Der Spiegel’den geliyor: “Şalev, kahramanının sefil yaşamını ustalıkla ve ince bir ironiyle anlatıyor. Kaba bir erotizme asla düşmeden.” Kitabın üslubu, tarzı çok yoğun. Çok az su katılmış, kuru bir kahve gibi. Muhtemelen bu metinsel yoğunluk, yazarın Kita-

bı Mukaddes incelemeleri üzerine yükseköğrenim görmesinden kaynaklanıyor ya da file çorapların dantel-örümcek ağı tipi örgütlenmelerinden. O zaman biz yine de şiirlere sığınmacılık talep ediyoruz. Hangi kitaba?

(*Şiir Yıllığı- 2013, Edebiyat Ortamı – Şiirimizde Geçen Yıl, Edebiyat Ortamı Yayınları, hazırlayan: Mustafa Aydoğan*). Şimdi, sayfalar arasında yitebiliriz: Damarlarında mazi ve sıcak harfler dolaşmaya başladı. Uyuşturucu filmlerinde şırıngadaki şeyin damarlarda yayılma görüntüleri. ZOOMLAR (*Bkz. Darren Aronofsky, Requiem for a Dream filmi*).

Burası soğuk, burada kırdan adamlar yaparım.

Yalınayak koşturuyor gözlerin.

Sabahın ıssız gemileriyle ayrıl koynumdan
Yastığım oyuk, kalbim delik.

(*Âdem Özbağ, s. 18*)

“Sana baktığım, baktıkça eridiğim, yandığım,
kül olduğum

O eski zaman fotoğraflarına girdiğim,
Girdiğim ve eskidiğim.

Bilinmesin.”

(*A. Turan, s. 19*)

“Beni çarmıha gerdiler anne, ama kimse İsa demiyor.

Gelmiyor elimden yaşamaktan başka bir şey.”

(*B. Parlak, s. 31*)

“Ateşi buldum,
Hadi, yanmaya!”

(*G. Derviş, s. 54*)

“Sana dokunmaktan siyahlaşan ellerimle
Sana dokunmaktan beyazlaşan saçlarım
Göğsünün karasına bir parça süt damlattım
Geçen gece sen uyurken
Kalbimi açıp içine aktım.
Görsen, su kadar çıplaktım.”

(*G. Arslan, s. 55–56*)

“Feryada ve acıya katık edip günlerin köpüğünü
Kanayan çocukluğun renkahenk uçurtması
Taşların incisini, denizin çağrışı: Hayatın şarkı-
sıdır.

Kendi gölgesinde ıslanan ömrün sağanağı; belki
Kalbidir, belki gözleridir alnına düşen akşam.
Ayaklarında bukağı, boynunda ince urgan
Boynunda aşk yarası, dil yarası, eskiden.”

(*H. Baki, s. 64*)

“Her çeşit boşluk doldurulur.”

(*H. Ünal, s. 66*)

“Yalan! Bir kuş resmi çizmek istiyorsan, kanat-
larından değil sesinden başlamalısın.”

(*İ. Kılıçarslan, s. 84*)

O benim kalbimi yedi*

Lady Gaga – “Monster” (şarkı sözü) (He ate my heart)

Kalp kızartıldı

*Kesha – “Your Love Is My Drug” (şarkı sözü)
(My heart is fried)

(K. Çayırlı, s. 85)

Yağmurdan sonra

Bir yara gibi açılan

Güneşe benzer ağzını

Kilitledim ağzıma

(K. Sarılioğlu, s. 86)

Yattığın, seviştiğin yatak, gizliden gizliye bir şeyse mesela

Tüm evreni bir çırpıda dolanıp geri gelecek tek kelime

Edeceksin.

Bir dobermanın beyni nasıl sığmaya başlarsa

Kafatasına

Büyüdükçe bizler de sığmadık hatıralarımıza ve aşka

Asılsız ihbarlarla öpüyorlarsa seni de dudaklarından

Ölüyorsundur geçirdiğin talihsiz bir hayat kazasında.

(K. İskender, s. 187)

Nasıl patlar göğsünde kelebekler, sustalılar, ağız dolusu küfür.

(O. Sarıkaya, s. 109)

Korunmak mümkün müdür? İnsan nasıl koruyabilir kendini sevdiğinden? Belki de hastalanarak.

Hiç nedir? Harfte, notada, çizgide yaşıyorum. Giderek soyutlaşıyor yüzüm, giderek beceriksizleşiyor ellerim. Moby Dick'e, Oblomov'a, Kodin'e daha yakın hissediyorum kendimi. Ben bir kitabiyim. Kitabı, bibliofil, bibliomanyak, kitapkurdu. Evet, okuyucu benim.

Dışarıda dans ediyor yağmur.

Yağmur kim? Pierre Boulez. Onunla aynı ezgiyi, aynı tempoyu, aynı ritmi duyuyoruz. Pencereden Poe göz kırpmıyor. Ayartıcı. Ayartmak, kışkırtmaktır ya; kocan arkadaşını ya da arkadaşın kocanı baştan çıkartıyorsa? Şeytanınla tanışmalısın Türkan! Türkan, anlamıyorsun: "The amount of time spent actually having sex is about eleven minutes."

"Dakikalar, Fikret'in yağmur damlaları gibi çarpıyor yüzüne hüznler. Birden irkiliyorum. İrkiliyorum çünkü ırak. Irak, sapa, ücra bir köşede oturuyorum. Acının ortasında. Ortasından, yalancı ağzının tam ortasından öpüyorum. Hayır, sana!" (T. Yeşilyurt, s. 144-145)

Hafıza yok, başımı nereye koysam...

Çocukları atlara çiğneterek öldürmüş Timur; İsfahan'da.

Göklerin İmparatoru! İslam'ın Kılıcı! Cihan Fatih!

Genç karısı, beylerinden biriyle aldatmış onu.

Bu acıyla öldüğünü yazıyor Johannesli tarihçi.

(Y. Kayıran, s. 153)

Sokak lambalarına kendimi asmak gibi bir huyum yok.

Yani modern bir biçimde hiç intihar etmedim.
(Ö. Özkarcı, s. 159)

Ömrümü bozdurup günleri alıyorum.
(A. Tüylüoğlu, s. 160)

Benim yersiz yurtsuzluğumu beğeniyor onlar.
Ben, tetiğe basanları beğeniyorum, ıraklara
gidenleri.

(A. Yavuz, s. 160)

Yabancı memlekette ana dilini duymaya
benziyor, gözleriniz.

(A. Sevim, s. 160)

Biz uyanınca nereye gidiyor rüyalar?

(C. Koral, s.162)

Bir ıslık bile dudağımı kanatır.

(F. Şahin, s. 167)

Ve aşk, aniden yola fırlayan bir çocuktur.

(F. Çalışkan, s. 168)

Adem'in dili neydi, hemşire?

Bakanlıktan tercüman isteyin Cennetten
düşenlere.

(H. Akıncı, s. 168)

Bir atın bilinçaltıdır, içimdeki gökyüzü.

(İ. Tır, s. 170)

Başıma bir şey gelmeyecekse seni sevmenin ne
anlamı var?

(İ. Topaloğlu, s. 170)

Kim hafifletebilir içime oturan taşı?

(N. Altunkaya, s. 178)

Oh! Nasıl da bir yangın olmanın kendisisin...

(*O. Ateşoğlu, s. 178*)

Bir zıpkın satın aldım, diyelim.

Onu önce kendi kalbimde denemeliyim.

(*Ö. F. Alp, s. 179*)

Dün diye bir şey yatıyormuş aramızda.

Kimse kalbimdeki kuyuyu unutmuyor.

(*S. Nacar, s. 180*)

Bir kibritle çözebilirim

büyüsünü karanlığın.

(*S. Karabulut, s. 180*)

Ben, kelimelerin anlamlarını unuttum.

Dil, benim içime girdi.

(*S. Koçak, s. 180*)

Rüzgâr, ağaçtan ne götürüyorsa, liriktir.

(*T. Cindoruk, s. 182*)

Adın, ağzımda artık dikiş tutmayan bir yara.

(*Tuğba Ece, s. 183*)

Evde temizlik,

mezarlık kalabalık,

kalbim تنها.

Ancak birkaç emekli hayalet, dudak izlerini

bırakmaksızın

çay içiyorlar tekaüt maaşlarından ve

hayatlarından,

ellerinde son kalanlarla.

(*Uraz Özem, s. 488*)

Hey! Şiirleri alıntıladığın bu kitap zaten hepi topu 244 sayfa değil miydi? Tamam, ben de onu ikiye katladım işte. Mustafa Aydoğan, aşağıda yazılı dergileri tarayarak oluşturmuş bu kitabı! Ben de o dergilerin isimlerini yazıyorum buraya, çünkü emeğe saygı! Duvar dibindeki ve sur dibindeki kızları öpen arkadaşım, onlara 5 lira verirdi. Emeğe saygı! Soğukta ve sıcakta bekliyorlar çünkü. Suratları ve sivri topuklarının biri duvara dayalı.

Taranan dergiler: Afrodisyas Sanat, Akatalpa, Aşkar Aşkın E Hali, Ay Vakti, Ayna İnsan, Berfin Bahar, Bir Nokta, Bireylikler, Biri, Değirmen, Deliler Teknesi, Dergâh, Dil ve Edebiyat, Dize, Edebiyat Ortamı, Edep, Ekin Sanat, Eliz, Evrensel Kültür, E Yazı, Fayrap, Gediz, Genç Sanat, Gösteri, Güney, Güneysu, Habis, Hayal, Hece, İtibar, İzafi, Kalem, Karabatak, Karagöz, Karayazı, Kasaba Sanat, Kertenkele, Kıyam, Kıyı, Kitapçı, Kitap-lık, Kum, Edebiyat, Kurgan, Kurgu, Kurşun Kalem, Küllük, Lacivert, Mahalle Mektebi, Maharet, Mesel, Mesele, Milliyet Sanat, Mühür, Nikbinlik, Özgür Edebiyat, Papirüs, Patika, Poyraz, Sabit Fikir, Sıcak Nal, Sincan İstasyonu, Siyah Beyaz, Sözcükler, Spleen Fanzin, Tasfiye, Temren, Türk Dili, Türk Edebiyatı, Ücra, Üç Nokta, Üçüncü Mevki, Üryan, Varlık, Yaba Edebiyat, Yasak Meyve, Yaşamak, Yedi İklim, Yolcu, Zalifre Yazıları, Zamansız.

Bazı şeylerin sonuna yaklaştık.

Onun için bir şeyler yapmalıyız.
Sonumuz geldi dostum, sığındıkları odada böyle
söyledi bir devrimci,
bir soyguncuya.
O vakit defterimizi şiirlerle dolduralım.
Şapkalarımızı ise «Seviyor» diyen papatya yap-
raklarıyla.

*(Hüseyin Avni Cinozoğlu, Bir Albatros'un Düşler
Defteri, Kül Sanat Yayınları, Ankara 2006. 1. Baskı).*

Maraz düşlerimizle çağırdık akşamları.
Acı, içimizde giz.

Hâlâ neden
baloncuları hapsedilmiş kentte? (s. 7)

Kalbe değen
sahralı bedevinin
ağustos kurşunu değil
ucu, abu zehre bulanmış kemanlar. (s. 17)

Ey, anılarla cenk ettiğimiz
yalnızlığın bedevi kalesi!

Ey yıllardır sönmeyen kalp yangını,
ey uykusuzluğumu şefkatle öpen anne,
yalnızlığıma bir hançer gibi işleyen gece... (s. 26)

Ey gurbet denilen bütün ayrılıkların adı,
istasyon kahveleri, yalnız trenler,
bozkırda tükenen akşam alacası...

Ey kanayan yaramı azdıran dilsiz gökkubbe,
yitip giden göksel fener alayları,
kalbimin sığılıklarını döven deniz...

Nice şarkılarla eskittiğimiz gökyüzü,
batık ummanlarda aradığımız define,
ey, sonsuzca sevdiren kalp çarpıntısı!

Yaşıyoruz bir eski zaman hummasıyla. (s. 27)

Allah'ım, ben bu kabilenin en hummalı çocuğuyum.
Mutlu kıl, kutlu kıl ocağımızı, Allah'ım. (s. 31)

İçe dönük insanlar gibidir kasaba.
Yalnızlığını sezerdim sokakların.

Aynalar içine gömdük kendimizi. (s. 32)
Son havari, daha çok acı çekti İsa'dan. (s. 33)

Ufku engin düşlere açılır,
bozkırın cenklerle dolu tarihi. (s. 36)

Caz, kanayan yarasıdır zenci çocukların.
Kim çoğalttı karanlığın aynalarını?
Elbette bir gün biz de bahtiyar oluruz. (s. 38)

Benim soyağacımda sayrı çiçekleri yok.

Onlar yalnız dünyaların şehzadeleri.
Bir çiçek, bir kadın, bir teren sesi...
Göçebe yüreğim nasıl katlandı sayısız acıya?
Ardıma baktım, Pompei yanıyordu sanki.

Sakalar su dağıtırdı sabah çöllerinde.
Ben ne intihar denizleri gördüm
vuslatı özleyen âşıkların gözlerinde.
Kuşandım zırhımı savaşmak için devlerle. (s. 39)

Akıp giden zamanın kadrini
en iyi Apaçiler bilir.
Bir Apaçi kovboy olur,
düelloda Puşkin ölür. (s. 43)

Gecesi olmayan bir şehir vaat etti
karanlıktan korkan çocuklara.

Bir tek şiirden firar etmedim. (s. 63)

Akşam trenleri biraz hüznü, biraz çocuktur. (s. 65)

Bizans'tan sonraki çocukluğumda
gözleri en güzel şehzadeydim.

Adı Nilgün'dü,
intihar karası bir kardeş.
Adını verdi Marmara Denizi'ne.
Saçları şelaleli Amazon,
içe dönük güzel bir anarşist.
Ben de üç kez dedim:
“Marmara Denizi'ne parlak bir yıldız gibi düş-
mesi...”

Uçurumlara, uçurtmalardan daha yakındım. (s. 71)

Bu hüznü
iyi tanır
tenha tren garlarında gözlerim.
Ölüm ne kadar uzaktı
akşama mızıka çalan çocuklara... (s. 73)

Gecikmiş trenlerde Kamelyalı Kadın'ları beklerdi.
Dalgınlığı unuttururdu dünyayı.
Deniz fenerlerine pervaneydi.
Uğramadığı han kalmasa da
yolculara armağan etti şiirlerini.

Sahrayı tanımayan bir bedeviydi.
Hem Peruz'u hem Leyla'yı sevdi. (s. 76)

Hüzün kuşları Kudüs'e uçarken
gazetelerde sarılı şehir cesetleri... (s. 77)

Lambasıyım hüznü ozanların. (s. 85)

Çölde okyanusu kamçıl原因 bedevi. (s. 92)

Dünya denilen bedestende
kir kalmasın urbamızda. (s. 95)

Kendi halinde bir sevda dervişiyim.
Mehlika Sultan'a vurgundu müritlerim.

Bir sürgündür aslında kasabanın en iyi şairi. (s. 99)

Çin'dir
bütün zencilerin anayurdu.
Zencilerin anayurdu,
laciverdi bir gecedir. (s. 100)

Ferhat, bir kasaba çarşısına sürgün olur. (s. 103)

Yüreğimi kanatan bir sedef hançerdir zaman.

Yalnız zamana yenildik.
Uçurtmalarımız paramparça oldu. (s. 106)

Sanki İsa'ydı, ruhuma üç çiviyle sağlanan acı.
Süreyya Yıldızı'nın duvağında mutludur çocu-
ğum. (s. 123)

Hançer, iyi seçmeli saplanacağı kalbi. (s. 138)

Baktım, aşk işgal etmiş ülkemi, ruhum
bir hayal çarşısında düelloya davet eder. (s. 142)

Biraz aristokrat hüznler derlerdim.
Öğrenmiştim, bir kahraman gibi yaşamayı. (s. 163)

Gökyüzünde flütünü unutan bir zenciydim.
Nice burçları aşarak buldum yeniden. (s. 164)

Rüyaların bindiği gece trenleri geçer. (s. 171)

Hangi bezirgân sana zincir vurabilir,
bu köleler bedestenin de? (s. 173)